

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา

ฉบับปรับปรุง

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๕๕๕

**แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา**

สงวนลิขสิทธิ์	กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ครั้งที่ ๒	๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์	๔,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์	กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๖๑๙-๕๑๐๑ นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทางด้านความคิด และกำหนดไว้เป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ด้วยถือว่าเป็นทักษะที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายส่งเสริมให้มีการนำทักษะการคิดลงสู่การปฏิบัติในห้องเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดบูรณาการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดทำเอกสารได้แยกเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเป็น ๒ เล่ม คือ ระดับประถมศึกษา ๑ เล่ม และระดับมัธยมศึกษา ๑ เล่ม รวมเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดทั้งหมดมี ๑๖ เล่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิด อีกทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งเป็นสมรรถนะหลักสมรรถนะหนึ่งตามหลักสูตรแกนกลางฯ ที่สอดคล้องตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนเลือกนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดทักษะ ทางด้านการคิด สำหรับเอกสารนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา

สาระสำคัญในแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๑.๑ สาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนด ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๒ ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้ เป็นการวิเคราะห์จากตัวชี้วัดให้เห็นว่าในแต่ละตัวชี้วัด ผู้เรียนควรมีความรู้อะไรบ้าง และสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง

๑.๓ ทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ทักษะการคิดที่สัมพันธ์กับตัวชี้วัดในแต่ละตัว ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงานได้สอดคล้อง ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑.๔ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นการวิเคราะห์ชิ้นงาน/ภาระงานที่สะท้อนความสามารถ ของผู้เรียนจากการใช้ความรู้ และทักษะการคิดที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องตามตัวชี้วัด

๑.๕ แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการระบุกระบวนการ ของการคิดที่จะนำไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดตามที่วิเคราะห์ได้จากตัวชี้วัด

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๒.๑ **ตัวชี้วัด** เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ในแต่ละชั้นปี/ภาคเรียน ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิดให้สอดคล้อง ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๒.๒ **ความคิดรวบยอด** เป็นการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละตัวชี้วัดที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในข้อ ๒.๑

๒.๓ **สาระการเรียนรู้** เป็นสาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

๒.๔ **ทักษะการคิด** เป็นทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่วิเคราะห์ไว้ตามข้อ ๒.๑

๒.๕ **ชิ้นงาน/ภาระงาน** เป็นชิ้นงาน/ภาระงานที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียน และทักษะการคิดตามตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมรวมกัน

๒.๖ **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้** เป็นเทคนิค/วิธีการสอนที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน และสอดคล้องด้วยการใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนตามข้อ ๒.๔

อนึ่ง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดเพื่อจัดกลุ่มสำหรับนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามข้อ ๒ เป็นการเสนอเพื่อเป็นตัวอย่าง ในทางปฏิบัติครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการคิด

๓. **ตัวอย่างการจัดทำหน่วยการเรียนรู้** เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดจากข้อ ๒.๑-๒.๖ สู่ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยวิธีการคิดแบบย้อนกลับ (Backward Design) ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

สารบัญ

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๓๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๗๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๗๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๑๓๕

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑๓๗

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๗๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

๒๑๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๒๑๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๒๕๕

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

๓๑๕

ภาคผนวก

๓๓๗

คณะทำงาน

๓๔๔

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชีวิตที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ม.๔-๖

ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการหาแบบแผน ทักษะการจัดระเบียบ
ทักษะการประเมิน ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการสำรวจ
ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปอ้างอิง
ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ
ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการจัดโครงสร้าง
ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ *ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์

ม.๓

ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการเปรียบเทียบ
ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา
*ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสำรวจ ทักษะการสรุปลงความเห็น
ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการปรับโครงสร้าง *
ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์

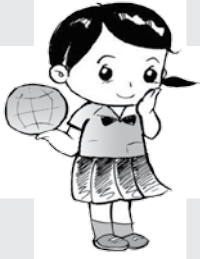
ม.๒

ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ
ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสร้างความรู้ *ทักษะการสังเคราะห์ *ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการประเมิน
ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสำรวจค้นหา

ม.๑

ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการรวบรวมข้อมูล
ทักษะการตีความ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการนำความรู้ไปใช้
*ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการจัดโครงสร้าง
*ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการพิสูจน์ความจริง ทักษะการสร้างความรู้
*ทักษะการประเมิน ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการระบุ

* ทักษะการคิดที่เป็นจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๕ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ **รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ สู่ประเทศไทย	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สู่ประเทศไทย มีผลต่อ การนับถือศาสนา ความเชื่อ และเอกลักษณ์ของ ชาติไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย ๒. อธิบายการนับถือ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือในประเทศไทย	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ	๑. เส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ ประเทศไทยใน แผนที่โครงร่างทวีป เอเชียและอธิบาย ๒. บทสรุป สาระสำคัญ ของการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือเข้าสู่ ประเทศไทย	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ ประเทศไทยของศาสนาที่ตน นับถือ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ ข้อมูล ๓. สรุปสาระสำคัญของข้อมูล ที่ศึกษาด้วยการเชื่อมโยงให้ เหตุผลประกอบ โดยอาศัย ความรู้ประสบการณ์หรือ ข้อมูลอื่นเพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ถูกต้อง ๔. จัดลำดับข้อมูลตาม เหตุการณ์สำคัญ ๕. สรุปสาระที่สำคัญ ของการเผยแผ่ ๖. จัดทำเส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ ที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือมีความสำคัญ ต่อสภาพแวดล้อมและ การประพฤติปฏิบัติตน ของคนในสังคมไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของ สังคมไทย ๒. บอกหลักการของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือที่มีอิทธิพล ต่อความเชื่อและแนวทาง ปฏิบัติของตนเองและ ครอบครัว	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือที่มีต่อ สังคมไทย ๒. ยกตัวอย่าง ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในการ พัฒนาตนเองและ ครอบครัว	๑. ศึกษาความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของสังคมไทย ในด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ พระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของสังคมไทยแต่ละด้าน ๓. สรุปความสำคัญของ พุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ในแต่ละด้าน ๔. ศึกษาผลสรุปที่ได้ ๕. หาข้อมูลสนับสนุนและ เชื่อมโยง ๖. ยืนยันข้อมูลพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ ๗. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการอธิบายให้เห็น อย่างชัดเจน
๓. วิเคราะห์ พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ จนถึงบำเพ็ญ ทุกรกิริยา หรือประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ความเพียรพยายาม เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ เป้าหมายของชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา ๒. อธิบายหลักธรรมสำคัญ ที่ได้จากการวิเคราะห์ พุทธประวัติตั้งแต่การประสูติ จนถึงการบำเพ็ญทุกรกิริยา ๓. อธิบายการนำหลักธรรม ที่ได้ไปเป็นแนวปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิตของตนเอง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ แนวทางการนำ หลักธรรมที่ได้จาก การศึกษาพุทธประวัติ ประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน	๑. ศึกษาประวัติศาสดาของ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. สรุปพุทธประวัติหรือ ประวัติของศาสดาของ ที่นักเรียนนับถือ ๓. วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ จากพุทธประวัติหรือประวัติ ศาสดาของศาสนาที่นักเรียน นับถือในประเด็น ประสูติ เทวทูต การแสวงหาความรู้ และการบำเพ็ญทุกรกิริยา ๔. แยกแยะหลักธรรม อธิบาย และสรุปข้อธรรม ตามความเข้าใจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๕. นำเสนอหลักธรรม</p> <p>๖. นำเสนอแนวทางการนำหลักธรรมประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
๔. วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>แบบอย่างการประพาดิตนปฏิบัติและการดำเนินชีวิตของคนดีก่อให้เกิดความศรัทธาและเป็นแรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. บอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <p>๒. บอกแนวทางการนำแบบอย่างการดำเนินชีวิตข้อคิดไปประพาดิตนปฏิบัติในการดำเนินชีวิต</p>	<p>๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้</p> <p>๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น</p>	<p>การนำเสนอประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่สนใจ พร้อมทั้งสรุปข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิต</p>	<p>๑. รวบรวมและศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <p>๒. สรุปประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <p>๓. วิเคราะห์ และตั้งข้อคิด/แบบอย่างในการดำเนินชีวิต</p> <p>๔. นำเสนอประวัติ และแบบอย่าง/ข้อคิดที่ได้</p> <p>๕. เชื่อมโยงข้อมูลกับชีวิตประจำวันของนักเรียน</p> <p>๖. สรุปความสัมพันธ์ของข้อมูลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>๗. นำเสนอแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
๕. อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>พุทธคุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและอริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรมในการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเองและครอบครัวได้</p>	<p>๑. ทักษะการสร้างความรู้</p> <p>๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p>	<p>๑. แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของพุทธคุณ และอริยสัจ ๔</p> <p>๒. ยกตัวอย่างผลที่เกิดจากการบูชาพุทธคุณ และการปฏิบัติตามหลักอริยสัจ ๔</p>	<p>๑. ทบทวนการปฏิบัติบูชาด้วยการสวดมนต์บูชาพุทธคุณ</p> <p>๒. ศึกษาความหมายของพุทธคุณและอริยสัจ ๔</p> <p>๓. สรุปเป็นความรู้ของตนเอง</p> <p>๔. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
เห็นคุณค่า และนำไป พัฒนา แก้ปัญหาของ ตนเองและ ครอบครัว	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายพุทธคุณ ๙ และข้อธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ ๒. อธิบายข้อธรรมในกรอบ ของอริยสัจ ๔ ในการนำไป พัฒนา และแก้ปัญหาของ ตนเองและครอบครัว			๕. ประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิต ประจำวัน ๖. จัดทำแผนผังความคิด แสดงโครงสร้างพุทธคุณและ อริยสัจ ๔ ๗. นำเสนอแผนผังความคิด โครงสร้างพุทธคุณและ อริยสัจ ๔
๖. เห็นคุณค่าของ การพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และการ ดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส มนสิการคือ วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิด แบบคุณโทษ และทางออก หรือการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตเพื่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออกหรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิตด้วย วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออกหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตน นับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ๓. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมและ วิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออก ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิธี การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่ เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงกรณี ตัวอย่างว่าสอดคล้องกับ วิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษและ ทางออก ๕. อธิบายหลักการของการคิด ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และ ทางออกในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่าที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ๖. แสดงบทบาทสมมติ แสดงวิธีการคิดแก้ปัญหา ด้วยโยนิโสมนสิการ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจัดการ และเจริญ ปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตาม แนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การสวดมนต์และแผ่เมตตา บริหารจัดการและเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติหรือ ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการของ การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจัดการ และเจริญปัญญา ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. บริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอ แนวทางการนำวิธี การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ทบทวนวิธีการบริหารจิต และเจริญปัญญาตามที่เคย ปฏิบัติมา ๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจิตและเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. สรุปเชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ที่ได้จากการศึกษา ให้เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง ๔. อธิบายหลักการบริหารจิต และเจริญปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตามวิธีการ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. เชื่อมโยงความรู้เพื่อนำ ไปใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. วิเคราะห์และ ปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ทางศาสนาที่ ตนนับถือใน การดำรงชีวิต แบบพอเพียง และดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ ร่วมกันได้ อย่างสันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตาม หลักธรรม ดำรงชีวิตแบบ พอเพียงและรักษา สิ่งแวดล้อมทำให้สังคม เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์หลักธรรม ทางศาสนาที่สอดคล้องกับ การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะ การจัดระเบียบ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	ยกตัวอย่าง พฤติกรรมของ ตนเองที่สอดคล้อง กับหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ และเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อ การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและ การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	๑. ศึกษาหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำข้อมูลมาเชื่อมโยง ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ๓. สร้างความรู้ตามความเข้าใจ ให้เป็นความหมายของตนเอง ๔. นำเสนอและอธิบายความรู้ ๕. เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๖. ยกตัวอย่างพฤติกรรมของ ตนเองหรือบุคคลทั่วไป ที่สอดคล้องกับหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือและ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาเพื่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข			การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
๙. วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาศาสนาอื่นทำให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาและเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น	การนำเสนอประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ ที่นักเรียนมีโอกาสได้ไปร่วมกิจกรรม	๑. รวบรวมข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในประเทศไทย ๒. ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมของแต่ละศาสนา ๓. นำเสนอหลักธรรมของศาสนาที่นักเรียนสนใจ ๔. ตั้งคำถาม “ทำไมทุกคนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมศาสนาอื่น ๆ” ๕. ศึกษาข้อมูลเพื่อหาคำตอบ ๖. อธิบายเหตุผลที่คนต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ ๗. นำเสนอประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ
๑๐. ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร การยอมรับและปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ทำให้มีความเข้าใจอันดีและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	คู่มือการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับศาสนิกชนอื่น ๆ	๑. ทบทวนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียน เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับศาสนิกชนอื่น ๆ ๒. อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างกันของแต่ละศาสนา ๓. สรุปความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ ๔. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องร่วมกิจกรรมทางศาสนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๑. วิเคราะห์ การกระทำ ของบุคคลที่ เป็นแบบอย่าง ด้านศาสน- สัมพันธ์ และนำเสนอ แนวทาง การปฏิบัติ ของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลที่เป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์ มีส่วน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดี ต่อกันของศาสนิกชน ต่างศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์พฤติกรรม/ การกระทำของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์ ๒. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนในการเป็น ศาสนสัมพันธ์	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอผลการ วิเคราะห์พฤติกรรม ของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ และนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติ ของตนเอง	๑. สำรวจค้นหาบุคคล ด้านศาสนสัมพันธ์ในชุมชน ๒. วิเคราะห์และบอก คุณลักษณะคนดีที่ตนรู้จัก และคัดเลือกคนดีในด้าน ต่าง ๆ ของคนในสังคม ๓. บันทึกข้อมูลแผนที่คนดี ๔. วิเคราะห์พฤติกรรมของ คนดีทางด้านศาสนา ๕. สรุปพฤติกรรมของบุคคล ด้านศาสนสัมพันธ์และ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๖. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติของตนเอง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนาที่ ตนนับถือเป็นหน้าที่ของ ศาสนิกชนทุกคน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวิธีแสดงออกถึง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. บำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การปฏิบัติกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ ต่อศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูล ๓. จัดและนำเสนอโครงสร้างข้อมูล ๔. สรุปการเปลี่ยนแปลง ในทางเลื่อมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ ๕. อภิปรายและสรุปกระบวนการ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน ๖. ปฏิบัติกิจกรรมการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ
๒. อธิบาย จริยวัตรของ สาวกเพื่อเป็น แบบอย่าง ในการ ประพฤติ ปฏิบัติและ ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวกของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร จริยวัตรของสาวกที่ดี เป็นแบบอย่างการประพฤติ ปฏิบัติตนของศาสนิกชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุและอธิบายจริยวัตร ของสาวกที่เหมาะสม ในการปฏิบัติ ๒. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อสาวกของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	สมุดภาพเกี่ยวกับ จริยวัตรของสาวก และการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวก	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจริยวัตรของพระภิกษุ หรือสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. จำแนกข้อมูลจริยวัตรของ สาวกด้านการศึกษาและอื่น ๆ ๓. วิเคราะห์จริยวัตรของ สาวกด้านการศึกษา ๔. สรุปและอธิบายจริยวัตร ของสาวกที่เป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติ ๕. อภิปรายและสรุปหลักการ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. จัดทำสมุดภาพเกี่ยวกับ จริยวัตรของสาวกและการ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตาม หลักศาสนาทำให้สังคม อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตาม หลักศาสนาที่ตนนับถือ ๒. จัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ ๔ ๕ ๖ ๗	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. สมุดภาพ ประกอบการศึกษา การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมกับบุคคล ต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนาที่นับถือ ๒. การสาธิต การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม มีมารยาท ตามหลักศาสนา ตามที่กำหนด	๑. ทบทวนการปฏิบัติตนตาม หลักศาสนาที่เหมาะสมต่อ บุคคลต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์และทำความเข้าใจ จากแบบอย่างการปฏิบัติจาก สื่อการเรียนรู้ ๓. สรุปวิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง และฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ให้มีความถูกต้องสวยงาม ๔. จัดทำสมุดภาพประกอบ การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล ต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่นับถือ
๔. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การจัดพิธีกรรมที่ถูกต้อง เกิดจากการปฏิบัติตน อย่างถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. จัดพิธีกรรมในศาสนพิธี ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตนในการเข้าร่วม พิธีกรรมอย่างถูกต้อง เหมาะสม	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การสาธิตการจัด ตั้งโต๊ะหมู่บูชา ในการประกอบ พิธีกรรม ทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบของการจัดพิธีกรรม และการปฏิบัติตนในศาสนพิธี ๒. จำแนกประเภทของ พิธีกรรม ๓. จัดรูปแบบ/โครงสร้างของ พิธีกรรมทางศาสนา ๔. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัด พิธีกรรมและการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ๕. สาธิตการจัดพิธีกรรม ที่ถูกต้องพร้อมทั้งอธิบาย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. อธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ในวันสำคัญ ทางศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร ประวัติ ความสำคัญและ การปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ตน นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายประวัติ และ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. การเล่า ประสบการณ์ ที่เคยเข้าร่วม กิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนา ๒. นิทรรศการ วันสำคัญทาง ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนของศาสนิกชน ในวันสำคัญทางศาสนา ๒. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้ ศาสนิกชนปฏิบัติตนเช่นนั้น ๓. อธิบายสาเหตุให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุ และผล ๔. เล่าประสบการณ์ที่เคย เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ทางศาสนา ๕. จัดนิทรรศการแสดง วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตาม กฎหมาย ในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลมีผลต่อ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิของบุคคล	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	คู่มือการปฏิบัติตน ตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิ ของบุคคลเพื่อ การอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข	๑. ศึกษากฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคล ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๓. คัดเลือกกฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคลที่สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิต ๔. ตรวจสอบความเหมาะสม ระหว่างข้อกฎหมายในการ คุ้มครองสิทธิของบุคคล กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๕. เสนอแนวทางการปฏิบัติ ตนตามกฎหมายเพื่อการ ดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข ๖. เขียนคู่มือการปฏิบัติตน ตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลเพื่อการดำเนิน ชีวิตอย่างสงบสุข
๒. ระบุนความ สามารถของ ตนเองในการ ทำประโยชน์ ต่อสังคมและ ประเทศชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร การทำประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุพฤติกรรมหรือ การปฏิบัติของตนใน การทำประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ	ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	สมุดภาพความดี เพื่อประโยชน์ต่อ สังคมและ ประเทศชาติ	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มี ต่อสังคมและประเทศชาติ ๒. ยกตัวอย่างเยาวชนที่ทำ ประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ ๓. บอก/เล่าประโยชน์ของ การทำดีที่มีต่อสังคมและ ประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๔. บอกพฤติกรรมกรรมการทำความดีของตนเองและประโยชน์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ</p> <p>๕. จัดทำสมุดภาพความดีเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ</p>
๓. อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีคุณค่าในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น</p>	<p>แผนผังความคิดแสดงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>๒. วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรม</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลทางวัฒนธรรมในประเด็นความเหมือนและความต่าง</p> <p>๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์</p> <p>๖. สรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน</p> <p>๗. จัดทำแผนผังความคิดแสดงคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. แสดงออก ถึงการเคารพ ในสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและ ผู้อื่น	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลควรให้ความเคารพ ในสิทธิเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงออกถึงการเคารพ ในสิทธิเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แนวทางการ แสดงออกถึงการ เคารพในสิทธิและ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น	๑. รวบรวมพฤติกรรมที่ แสดงถึงการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๒. วิเคราะห์วิธีปฏิบัติตน และผลที่ได้จากการเคารพ สิทธิเสรีภาพของตนเองและ ผู้อื่น ๓. สรุปความสำคัญของ การปฏิบัติและผลที่เกิดจาก การเคารพในสิทธิเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ๔. จัดทำแนวทางการ แสดงออกถึงการเคารพ ในสิทธิและเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระ สำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันโดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง	แผนผังโครงสร้าง แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และ สาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ รัฐธรรมนูญ ด้านเจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญ ๒. ศึกษาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูล ๓. จัดโครงสร้างความสัมพันธ์ ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญ ๔. เขียนแผนผังโครงสร้าง แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ บทบาท การถ่วงดุล อำนาจ อธิปไตย ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันมีการแบ่ง อำนาจและการถ่วงดุล อำนาจของอธิปไตย ๓ ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์บทบาท การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ของฝ่ายนิติบัญญัติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์	ผลการวิเคราะห์ บทบาทการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. ศึกษาข้อมูลการใช้ อำนาจอธิปไตย ๒. วิเคราะห์ความแตกต่างของ การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ๓. กำหนดเกณฑ์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ๔. แยกแยะข้อมูลการใช้อำนาจ อธิปไตยด้านความเหมือนกัน ความต่างกันของทั้ง ๓ ฝ่าย ๕. หาความสัมพันธ์ของ การใช้อำนาจอธิปไตย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	บริหาร และตุลาการ ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน			๖. สรุปนำเสนอผลการวิเคราะห์ ๗. จัดทำแผนผัง โครงสร้าง การแบ่งอำนาจและ การถ่วงดุลอำนาจอริปไตย ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน
๓. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติ ของ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกบทบาทหน้าที่ของ ตนเองตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๒. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ การปฏิบัติตนตาม ลัทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตนตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ ลัทธิเสรีภาพของตนเองตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ๒. ศึกษาบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ ลัทธิเสรีภาพ และหน้าที่ ๓. คัดเลือกข้อมูลความรู้ ที่มีความสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับลัทธิ เสรีภาพและหน้าที่ ๔. ตรวจสอบความเหมาะสม ระหว่างข้อมูลกับสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับลัทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ๕. นำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ๖. รวบรวมและนำเสนอ การปฏิบัติตนตามลัทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ เศรษฐศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร ความหมายและความ สำคัญของเศรษฐศาสตร์ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี คุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การระบุ	รายงานสรุป ความหมายและ ความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ศึกษาความหมายและ ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ ๒. ระบุนัยและความ สำคัญของเศรษฐศาสตร์ ๓. อธิบายความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์ ๔. นำเสนอรายงานสรุป ความหมายและความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์
๒. วิเคราะห์ ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนใน สังคม ซึ่งส่งผลต่อ เศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคม มีผลต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคของ คนในสังคมที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของชุมชน และประเทศ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของ คนในสังคม ที่ส่งผลต่อ เศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ	๑. ศึกษาความหมายของ ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคม ๒. ตั้งประเด็นค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคของ คนในสังคมส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศอย่างไร ๓. ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ลักษณะค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศ ๔. เปรียบเทียบผลดีและ ผลเสียของพฤติกรรมการบริโภค ๕. สรุปลงความเห็นด้วย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>ความเป็นเหตุและผล และ ให้แนวคิดในการนำไปปรับ ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>๖. จัดทำและนำเสนอแผนผัง ก้างปลาแสดงค่านิยมและ พฤติกรรมกรบรีโภคของ คนในสังคม</p>
<p>๓. อธิบาย ความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร หลักการของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางการดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความเป็นมา ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. อธิบายความสำคัญ ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้</p>	<p>การนำเสนอผลงาน การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญ ของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย</p>	<p>๑. ศึกษา/สืบค้นความเป็นมา หลักการและความสำคัญของ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มีต่อสังคมไทย</p> <p>๒. อภิปรายเหตุผลของ การนำหลักการของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อการพัฒนาสังคมไทย</p> <p>๓. รวบรวมกิจวัตรประจำวัน ของตนเองที่สอดคล้องกับ หลักการของเศรษฐกิจ พอเพียง</p> <p>๔. นำเสนอความเป็นมา หลักการและความหมาย ของเศรษฐกิจพอเพียง และกิจวัตรประจำวันของ ตนเองที่สอดคล้องกับ เศรษฐกิจพอเพียง</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง	<p>ผู้เรียนรู้อะไร สถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันทางเศรษฐกิจ</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์บทบาท หน้าที่ และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง ๒. อธิบายบทบาทหน้าที่และความแตกต่างกันของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง ๓. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค สถาบันการเงินและธนาคารกลาง</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการเปรียบเทียบ</p> <p>๓. ทักษะกระบวนการ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p>	รายงานผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	<p>๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย ประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงิน</p> <p>๒. สรุปและนำเสนอความหมาย ประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงินต่าง ๆ</p> <p>๓. อธิบายบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของธนาคารกลาง</p> <p>๔. เปรียบเทียบความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง</p> <p>๕. เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและสถาบันการเงิน</p> <p>๖. สรุปลงความเห็น ตัดสินใจปรับใช้ในชีวิตจริง</p> <p>๗. เขียนรายงานผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและสถาบันการเงิน</p>
๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนากระบวนเศรษฐกิจของไทยแบบพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างระบบเศรษฐกิจที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน</p>	<p>๑. ทักษะกระบวนการ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	<p>๑. ศึกษารูปแบบการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันของระบบเศรษฐกิจในประเทศจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ</p> <p>๒. วิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน ประเทศ และแนวทางแก้ไขปัญหา</p> <p>๓. นำเสนอระบบเศรษฐกิจรูปแบบการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. ยกตัวอย่างการพัฒนาที่สะท้อนถึงการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ
๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทานในระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ และอุปทานในระบบเศรษฐกิจ ๒. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. ทักษะการจำแนกประเภท ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสรุปย่อ	แผนผังความคิด (Mind Mapping) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและกฎของอุปสงค์ อุปทาน ๒. สรุปและนำเสนอข้อมูล ๓. รวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์อุปทาน ๔. จัดหมวดหมู่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์และอุปทาน ๕. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงปัจจัยระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ๖. สรุป/จัดทำแผนผังความคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทานและนำเสนอแผนผังความคิด
๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีผลในการคุ้มครองมิให้มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	ทักษะการสร้างความรู้	การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	๑. สืบค้น แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา ๒. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ๓. ศึกษาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ๕. สรุปและนำเสนอผลการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร เวลาที่มีความสำคัญต่อ การศึกษายุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญ ของเวลาและช่วงเวลา ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ๒. อธิบายความสำคัญ ของอดีตที่ส่งผลต่อ พัฒนาการในปัจจุบันและ อนาคต ๓. ยกตัวอย่างการใช้ ช่วงเวลาและยุคสมัย ที่ปรากฏในเอกสารทาง ประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์แสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลา กับ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	๑. ค้นหาหลักฐานที่แสดง ข้อมูลเกี่ยวกับเวลายุคก่อน ประวัติศาสตร์กับยุคประวัติศาสตร์ ๒. อภิปรายเกี่ยวกับเวลา ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต จากหลักฐานที่ปรากฏ ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้เวลากับ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๔. สรุปความรู้เกี่ยวกับความ สัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๕. วางแผนออกแบบ การเขียนผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๖. เขียนผังมโนทัศน์แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
๒. เปรียบศักราช ตามระบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษา ประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับ ระบบการเทียบศักราช	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ตารางเทียบศักราช (พ.ศ. ค.ศ. ฮ.ศ. ร.ศ. จ.ศ. ม.ศ.)	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการนับศักราช แบบไทยและสากล ๒. ออกแบบการสืบค้นที่มา ของศักราชที่ปรากฏ ในเอกสารประวัติศาสตร์ และการเทียบศักราชโดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	<p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. บอกที่มาของระบบศักราชที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์</p> <p>๒. เทียบศักราชตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์</p> <p>๓. ยกตัวอย่างของศักราชที่ใช้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๔. ทักษะการสร้างความรู้</p>		<p>๓. วิเคราะห์ และสรุปความรู้เกี่ยวกับการเทียบศักราชระหว่างไทยกับสากล</p> <p>๔. อธิบายความเชื่อมโยงจากศักราชกับพัฒนาการของมนุษย์จากตัวอย่างการใช้ศักราชในเอกสารของไทย</p> <p>๕. ออกแบบและเขียนตารางเปรียบเทียบศักราช</p>
๓. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญและความสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์และวิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการให้คำจำกัดความ</p> <p>๔. ทักษะการตั้งสมมติฐาน</p> <p>๕. ทักษะการประเมิน</p> <p>๖. ทักษะการสร้างความรู้</p>	<p>โครงการอาชีพ</p> <p>ในท้องถิ่น</p>	<p>๑. วางแผนการทำโครงการและทำโครงการอาชีพในท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๒. วางแผนออกแบบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๓. ประเมินหลักฐานตามหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง</p> <p>๔. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสำหรับตั้งประเด็นที่กลุ่มสนใจ “อาชีพในท้องถิ่น” เพื่อศึกษาเชิงลึกโดยการทำโครงการ</p> <p>๕. นำเสนอโครงการ “อาชีพในท้องถิ่น”</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์แสดง พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๑. ศึกษาข้อมูลพัฒนาการ ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้โดยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อสรุปเป็นความรู้ ๓. จัดทำผังมโนทัศน์ แสดง พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๒. ระบุความ สำคัญของ แหล่ง อารยธรรม ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุที่ตั้งของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ๒. อธิบายอิทธิพลของ อารยธรรมโบราณในดินแดนไทย ที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทย ในปัจจุบัน	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอแหล่ง อารยธรรม ที่สำคัญในกลุ่ม อาเซียนในรูปแบบ ที่นักเรียนถนัด	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับ แหล่งอารยธรรมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความ ๓. นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังมโนทัศน์ บทความ PowerPoint

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ สมัยก่อน สุโขทัยใน ดินแดนไทย โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดน ไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความเป็นมาของ รัฐโบราณในดินแดนไทย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังโน้ตค้นเกี่ยวกับ อาณาจักรก่อนสมัย สุโขทัย	๑. ศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ ตีความ สรุปความ ๓. จัดทำผังโน้ตค้น ๔. นำเสนอพร้อมทั้งอธิบาย
๒. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของ อาณาจักร สุโขทัยใน ด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์และอธิบาย พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของ สมัยสุโขทัย ๒. อธิบายการสถาปนาและ ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ พัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ ของสมัย สุโขทัยใน รูปแบบที่นักเรียน สนใจ	๑. สืบค้นข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ ตีความ แปลความ และกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ๓. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังโน้ตค้น บทความ ฯลฯ
๓. วิเคราะห์ อิทธิพลของ วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัย และ สังคมไทย ในปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร อิทธิพลของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสมัย สุโขทัยต่อสังคมไทยปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย ๒. วิเคราะห์และอธิบาย อิทธิพลของวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย ที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล	๑. อภิปรายถึง ปัจจัยความเชื่อมโยง ของอาณาจักร สุโขทัย ๒. นิทรรศการ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยใน สมัยสุโขทัย	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลและอภิปราย ๓. นำเสนอข้อมูล ๔. จัดนิทรรศการแสดง วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย ในสมัยสุโขทัย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ แผนที่ภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย และทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลทางกายภาพ และสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้นข้อมูลทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๑. ทักษะการประเมิน ๒. ทักษะการวิเคราะห์	รายงานลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ๒. กำหนดคุณสมบัติประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ๓. นำข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมที่ต้องการสืบค้นมาเทียบกับคุณประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ ๘. หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ๙. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
๒. อธิบายเส้นแบ่งเวลาและเปรียบเทียบวัน เวลาของ	ผู้เรียนรู้อะไร เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทยกับประเทศในทวีปต่าง ๆ	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การอธิบายผล การเปรียบเทียบเวลาของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของเวลาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ประเทศไทยกับ ทวีปต่าง ๆ	ผู้เรียนทำอะไรได้ เปรียบเทียบวันเวลาของ ประเทศไทยกับประเทศ ในทวีปต่าง ๆ			๒. ศึกษาค้นคว้าและหาความรู้ เพื่อให้เกิดความกระจ่าง ๓. อธิบายข้อสงสัยให้ชัดเจน โดยมีเหตุผลและอ้างอิง ความรู้ ๔. มองเห็นความเหมือน ความแตกต่างของความรู้กับ เวลาจริงของโลก ๕. นำความรู้ที่มีไปใช้ในการ การเปรียบเทียบเวลาของ ประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ
๓. วิเคราะห์ เชื่อมโยง สาเหตุและ แนวทาง ป้องกันภัย ธรรมชาติและ การระงับภัย ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย และทวีป เอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สาเหตุและ เสนอแนวทางการป้องกัน และระงับภัยธรรมชาติที่ เกิดขึ้นในประเทศไทย ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอผลการ วิเคราะห์เชื่อมโยง สาเหตุและ แนวทางป้องกันภัย ธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ศึกษาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย ๒. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดภัยธรรมชาติ ๓. อภิปรายและสรุปแนวทาง ป้องกันภัยตามธรรมชาติ ตามสาเหตุการเกิด ๔. แยกแยะข้อมูล ภัยธรรมชาติตามเกณฑ์ ๕. วิเคราะห์เชื่อมโยง ภัยธรรมชาติ สาเหตุ และ แนวทางป้องกันภัยธรรมชาติ ที่เกิดในประเทศไทยและ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เชื่อมโยงสาเหตุและแนวทาง ป้องกันภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>๑. การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๒. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น</p>	<p>แผนผังความคิดแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>	<p>๑. รวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๒. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและนำเสนอผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูลและแยกแยะข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและสรุปสาระสำคัญของเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ</p> <p>๔. แสดงความคิดเห็น และหาความสัมพันธ์ ระหว่างผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่มีต่อการดำเนินชีวิต</p> <p>๕. สรุปและอธิบายความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบ</p> <p>๖. จัดทำแผนผังความคิดแสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความร่วมมือ ของประเทศ ต่าง ๆ ที่มีผล ต่อสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ความร่วมมือด้าน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. วิเคราะห์ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่เกิดจากความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผล การวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. รวบรวมข้อมูลด้านความ ร่วมมือของประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ๒. วิเคราะห์ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมและวิเคราะห์ผล ที่เกิดจากความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนด ๔. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ความร่วมมือระหว่างประเทศ กับผลที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ๕. จัดทำรายงานและนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย
๓. สำรวจและ อธิบายทำเล ที่ตั้งกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ และสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้ แหล่งข้อมูล ที่หลากหลาย	ผู้เรียนรู้อะไร ทำเลที่ตั้งของกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ สำรวจทำเลที่ตั้งกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้ แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา	การนำเสนอผล การสำรวจทำเล ที่ตั้งกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและ สังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. กำหนดหัวข้อในการสำรวจ ค้นหาเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและ สังคมในภูมิภาคเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ เก็บข้อมูลและสำรวจค้นหา ตามวิธีการที่กำหนด ๓. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. จัดการนำข้อมูล และอธิบายข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. อธิบายปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อทำเล ที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย			๕. นำเสนอผลการสำรวจ ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและสังคมใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย
๔. วิเคราะห์ ปัจจัยทาง กายภาพและ สังคมที่มีผล ต่อการ เลื่อนไหล ของความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากร ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. สัญลักษณ์ทางกายภาพ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย ๒. การเคลื่อนไหวของ ความคิด เทคโนโลยี สินค้าและประชากร ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อิทธิพลของ ปัจจัยทางกายภาพและ สังคมที่มีผลต่อการ เลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอกรณี ตัวอย่างเชิงเหตุผล ปัจจัยทางกายภาพ และสังคมที่มีผล ต่อการเลื่อนไหล ทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยทาง กายภาพและปัจจัยทางสังคม ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๓. พิจารณาแยกแยะข้อมูล ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้เห็นองค์ประกอบของเรื่อง ๔. หาความสัมพันธ์ของ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม ทางสังคมกับ การเลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๕. อธิบายความสัมพันธ์ และความหมายของข้อมูล ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ๖. นำเสนอผลงาน

◆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชี้นำงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือ ผู้ประเทศไทย ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	การเข้าสู่ ประเทศไทยของ ศาสนาพุทธหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ มีความสำคัญต่อ สภาพแวดล้อม การพัฒนาตนเอง และครอบครัวของ คนในสังคมไทย	๑. การสังคายนา ๒. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาต่อ สังคมไทย ในฐานะเป็น - ศาสนา ประจำชาติ - สถาบันหลัก ของสังคมไทย - การพัฒนาตน และครอบครัว	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. เส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชียและ อธิบาย ๒. การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็น ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลัก ของชาติ พร้อม ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการ เข้าสู่ประเทศไทย ของศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์และ สรุปสาระสำคัญของ ข้อมูล ๓. เชื่อมโยงข้อมูล ที่ได้กับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ๔. จัดลำดับข้อมูล ตามลำดับเหตุการณ์ ที่สำคัญและการ เกิดขึ้นก่อน-หลัง ๕. จัดทำเส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย ๖. วิเคราะห์อิทธิพล ของศาสนาที่นับถือ ที่มีต่อสภาพแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ของคนในสังคมไทย ในแต่ละด้าน ๗. ศึกษาผล การวิเคราะห์ที่ได้ ๘. ยืนยันผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการ ยกตัวอย่างประกอบ ๙. นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการอธิบายและ ยกตัวอย่างประกอบ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. วิเคราะห์ พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ จนถึงบำเพ็ญ ทุกรกิริยาหรือ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๔. วิเคราะห์และ ประพาดิตน ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน	หลักธรรมที่ได้ จากการศึกษา พุทธประวัติและ แบบอย่างการ ดำเนินชีวิตหรือ ข้อคิดที่ได้จาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ก่อให้ เกิดความศรัทธา และเป็นแรง จูงใจในการ ปฏิบัติตนของ ศาสนิกชน	๑. พุทธประวัติ (ประสูติ เทวทูต ๔ การแสวงหา ความรู้และ การบำเพ็ญ ทุกรกิริยา) ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิกา (พระมหากัสสปะ พระอานน อนาถปิณฑิกะ และนางวิสาขา) ๓. ชาดก (อัมพชาดก และ ตติตติชาดก) ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง (พระเจ้าอโศก มหาราช	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๓. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๕. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับ พุทธประวัติ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่ กำหนดพร้อมทั้ง สรุปหลักธรรม ข้อคิดและ แบบอย่างการ ดำเนินชีวิต ๒. การเสนอ แนวทางการนำ ข้อคิดและ แบบอย่างการ ดำเนินชีวิตไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	๑. ศึกษาและสรุป ประวัติศาสดาของ ศาสนาที่นับถือและ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. วิเคราะห์และสรุป หลักธรรมจากประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่นับถือ ๓. วิเคราะห์และสรุป ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ตัวอย่างตามที่กำหนด		พระโศภะ และพระอุตตระ)			๔. แสดงบทบาทสมมติเพื่อนำเสนอประวัติศาสตร์ของศาสนาที่นับถือ และประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนดและนำเสนอหลักธรรม ข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้อง ๕. หาแนวทางการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน ๖. เสนอแนวทางการนำหลักธรรมแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างไปใช้ในชีวิตประจำวัน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๕. อธิบายพุทธคุณและ	พระพุทธคุณและอริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรมที่พุทธศาสนิกชนยึดถือเป็นแนวทาง	๑. พระรัตนตรัย ๒. อริยสัจ ๔ ๓. พุทธศาสน- สุภาษิต	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	๑. แผนผังความคิดแสดงโครงสร้างของพุทธคุณและอริยสัจ ๔	๑. ทบทวนความรู้ของนักเรียนด้วยการสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>ข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดเห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว</p> <p>๘. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p>	<p>ในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม</p>		<p>๓. ทักษะการสร้างความรู้</p>	<p>๒. ตัวอย่างพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียนหรือบุคคลอื่นที่สอดคล้องกับ พุทธคุณ อริยสัจ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเคยเห็น/อ่าน/ฟัง พร้อมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติ</p>	<p>๒. ศึกษาความหมายของพุทธคุณและอริยสัจ ๔</p> <p>๓. สรุปเป็นความรู้ของตนเอง</p> <p>๔. จัดทำแผนผังความคิดแสดงโครงสร้างของ พุทธคุณและอริยสัจ ๔ และนำเสนอ</p> <p>๕. ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสรุปความรู้</p> <p>๖. เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสอดคล้องกันของหลักธรรมกับเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๗. จัดระเบียบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของข้อมูล</p> <p>๘. เชื่อมโยงความรู้เพื่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>ยกตัวอย่างพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียนหรือบุคคลอื่นที่สอดคล้องกับ พุทธคุณและอริยสัจ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเคยเห็น/อ่าน/ฟัง พร้อมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๖. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมและวิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออกหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๗. สวดมนต์แผ่เมตตา บริหารจิตและ	การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตตามหลักการของพุทธศาสนา สามารถปฏิบัติได้ด้วยการดำเนินชีวิตตามหลักการของโยนิโสมนสิการ สวดมนต์ กาวนา และแผ่เมตตา	๑. โยนิโสมนสิการ - วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม - วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ๒. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน เน้นอานาปานสติ - นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการระดมความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ	๑. การอธิบายหลักการของการคิดด้วยแบบโยนิโสมนสิการแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมและแบบคุณโทษและทางออกและอานาปานสติ ๒. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมและแบบคุณ-โทษและทางออกและอานาปานสติในชีวิตประจำวันและอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการและอานาปานสติ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการและอานาปานสติ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างว่าสอดคล้องกับวิธีการคิดแบบใจของโยนิโสมนสิการและอานาปานสติ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออก ๕. อธิบายหลักการของการคิดด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมและ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด					<p>วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก</p> <p>๖. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก</p> <p>ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต</p>
<p>สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <p>มาตรฐาน ส ๑.๑</p> <p>๙. วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ</p> <p>๑๐. ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม</p>	<p>คำสอนของศาสนาเป็นสิ่งที่ศาสนิกชนยึดถือเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้หลักธรรม คำสอนของศาสนาอื่น ๆ</p> <p>ทำให้ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนของศาสนาอื่นอย่างเหมาะสม</p>	<p>๑. ศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ มีการประพฤติปฏิบัติตนและวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันตามหลักความเชื่อและคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๒. การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ</p>	<p>๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๒. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๓. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการสรุป</p> <p>๕. ทักษะการนำความรู้ไปใช้</p>	<p>๑. การแสดงภาพพิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ</p> <p>เล่าประสบการณ์ของนักเรียนที่มีในการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา พร้อมทั้งบอกเหตุผลและความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>๒. การนำเสนอผลการวิเคราะห์บุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์</p>	<p>๑. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในประเทศไทย</p> <p>๒. ศึกษาหลักธรรมคำสอนสำคัญของแต่ละศาสนาที่ศาสนิกชนยึดถือปฏิบัติ</p> <p>๓. เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างในการปฏิบัติตนตามหลักการของแต่ละศาสนาและหลักการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑๑. วิเคราะห์ การกระทำ ของบุคคลที่ เป็นแบบอย่าง ด้านศาสน- สัมพันธ์และ นำเสนอ แนวทาง การปฏิบัติ ของตนเอง		๓. ตัวอย่าง บุคคลในท้องถิ่น หรือประเทศ ที่ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ หรือมีผลงาน ด้านศาสนสัมพันธ์			<p>ทางศาสนาของ ศาสนาอื่น ๆ รวมถึงเหตุผลที่ ทุกคนต้องปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมใน การเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>๔. สรุปผลการ อภิปรายในประเด็น - ความเหมือนและ ความต่างในการ ปฏิบัติตนตาม หลักการของแต่ละ ศาสนา - หลักการปฏิบัติตน ในการเข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา ของศาสนาอื่น ๆ - เหตุผลที่ทุกคน ต้องปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมในการ เข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>๕. ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล เพื่อสนับสนุน ข้อสรุป</p> <p>๖. แสดงภาพ พิธีกรรมทางศาสนา ต่าง ๆ พร้อมเล่า ประสบการณ์ในการ เข้าร่วมพิธีกรรม ทางศาสนาและ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>บอกเหตุผลและ ความรู้สึกในการ เข้าร่วมกิจกรรม ๗. สำรวจค้นหา บุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ ๘. วิเคราะห์ พฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์ ๙. นำเสนอผลการ วิเคราะห์พฤติกรรม ของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์</p>

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ	การบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนต่อสาวกของศาสนาผู้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของศาสนิกชน เป็นการแสดงความกตเวทิตะและธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนาที่ตนนับถือ	๑. การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด ๒. วิถีชีวิตของพระภิกษุ ๓. บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรมปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	๑. การปฏิบัติกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน ๒. สมุดภาพเกี่ยวกับจริยวัตรของสาวกที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างศาสนิกชน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจริยวัตรของพระภิกษุที่เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาโครงสร้างข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ ๓. จำแนกลักษณะของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์จริยวัตรของสาวกเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างของศาสนิกชน และพฤติกรรมของศาสนิกชน ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน ๔. ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อมูลตามประเด็น ๕. เสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. สรุปและอธิบายจริยวัตรของสาวกเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างของศาสนิกชนและพฤติกรรมของศาสนิกชนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน</p> <p>๗. ตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลของข้อสรุปและสืบค้นข้อมูลเพื่อสนับสนุนข้อสรุปให้มีความชัดเจน</p> <p>๘. จัดทำสมุดภาพและปฏิบัติกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์</p>
<p>สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๓. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p>	<p>การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและเหมาะสมในขณะประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นการแสดงความเคารพในหลักธรรมคำสอนของศาสดาของแต่ละศาสนา</p>	<p>๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๒. คำอาราธนา</p> <p>๓. ประวัติและวันสำคัญของวันธรรมสวนะวันเข้าพรรษา</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการจำแนกประเภท</p> <p>๓. ทักษะการจัดโครงสร้าง</p> <p>๔. ทักษะการสรุปลงความเห็น</p>	<p>การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาให้ครอบคลุมประเด็น</p> <p>๑. ประวัติความเป็นมาและหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๒. จัดจำแนกข้อมูลตามลักษณะความสอดคล้องของข้อมูล</p> <p>๓. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมใน</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๔. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	ที่นำไปสู่การ ยอมรับและ ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน ของศาสนิกชน	วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ๔. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตน ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ	๕. ทักษะ การให้เหตุผล ๖. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้	๒. การประกอบ พิธีกรรม ๓. การปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและ เหมาะสม	วันสำคัญทางศาสนา ให้ครอบคลุม ประเด็น - ประวัติความเป็นมา และหลักธรรมสำคัญ ที่เกี่ยวข้อง - การประกอบ พิธีกรรม - การปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและ เหมาะสม
๕. อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ในวันสำคัญ ทางศาสนา ที่ตนนับถือ ได้ถูกต้อง					

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และร่ำร้งรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๒. ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ๔. แสดงออกถึงซึ่งการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	เยาวชนที่ดีต้องทำประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ ปฏิบัติตนตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล และเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นซึ่งจะส่งผลให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข	๑. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๒. ประโยชน์การปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๓. วิธีปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๔. ผลที่ได้จากการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๕. บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ	๑. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุปลงความเห็น	๑. คู่มือการปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๒. สมุดบันทึกความดีของตนเองเกี่ยวกับการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นและการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ	๑. ทบทวนความรู้เดิมโดยให้นักเรียนผลัดกันเล่าความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหน้าชั้นเรียน ๒. แสวงหาความรู้ใหม่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๓. ทำความเข้าใจความรู้ใหม่และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมและตรวจสอบความถูกต้อง ๔. แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของบุคคล ๕. สรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ ๖. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๗. นำคู่มือการปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลไปใช้และรายงานหน้าชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่แสดงถึงการคิดวิเคราะห์</p> <p>๘. ระบุหัวข้อให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น</p> <p>๙. ระบุแนวทางการแสดงออกถึงการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น</p> <p>๑๐. วิเคราะห์ทางเลือกในการปฏิบัติตน</p> <p>๑๑. ลำดับทางเลือกตามความสำคัญ</p> <p>๑๒. เลือกแนวทางการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น นำไปปฏิบัติและบันทึกผล</p> <p>๑๓. หาความรู้และข่าวเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเยาวชน</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>ที่มีผลต่อสังคมและประเทศชาติ</p> <p>๑๔. วิเคราะห์ข่าวตามหัวข้อที่ครูกำหนด</p> <p>๑๕. ตัดสินใจปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเป็นเยาวชนที่ดีและบันทึกลงสมุด</p>
<p>สาระที่ ๒</p> <p>หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</p> <p>มาตรฐาน ส ๒.๑</p> <p>๑. อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	<p>ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย</p>	<p>๑. ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>๒. วัฒนธรรมเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p>	<p>แผนผังความคิดแสดงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>๒. วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยกับประเทศในภูมิภาค</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมดังกล่าว โดยเขียนลงในแผนที่ความคิด</p> <p>๕. นำเสนอผลงาน</p> <p>๖. อภิปรายและสรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p> <p>๗. จัดทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระ สำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป ๒. วิเคราะห์ บทบาทการ ถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตยใน รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๓. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติ สำคัญที่แสดงถึง การใช้อำนาจอธิปไตยและ สาระสำคัญ อันเป็นหลัก ในการปกครอง ประเทศซึ่ง ชาวไทยทุกคน จะต้องปฏิบัติ ตามสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตน ตามบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ	๑. หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และ สาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๒. การแบ่ง อำนาจและ การถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และ ตุลาการ ๓. เหตุการณ์ และการ เปลี่ยนแปลง สำคัญของ ระบอบ การปกครอง ของไทย	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การสังเคราะห์ ๖. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. ผังไดอะแกรม แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญ และบทบาท การถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตยใน รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักร ไทยฉบับปัจจุบัน ๒. การเล่าเรื่อง การปฏิบัติตน ตามสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตน ตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. เล่าประสบการณ์ ตนเองเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนตาม สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของพลเมืองดี พร้อมแสดงเหตุผล ในการปฏิบัติ ๒. เขียนผังมโนทัศน์ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของ พลเมืองดีตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ๓. ค้นหาความรู้ เรื่อง รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็น - หลักการ - เจตนารมณ์ - โครงสร้าง - สาระสำคัญ - อำนาจอธิปไตย ๔. ศึกษาข้อมูล การใช้อำนาจอธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง					<p>๕. วิเคราะห์ การถ่วงดุลอำนาจ อริปไตย ๓ ฝ่าย</p> <p>๖. ช่วยกัน สร้างสรรค์งาน จัดทำผังไดอะแกรม แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญและ บทบาทการถ่วงดุล อำนาจอริปไตย</p> <p>๗. ศึกษาบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่</p> <p>๘. แลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ สรุปและจัดระเบียบ ความรู้</p> <p>๙. สังเคราะห์ เล่าเรื่องการปฏิบัติ ตนตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ของตนตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน</p> <p>๑๐. นำเสนอการ ปฏิบัติตนตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ เศรษฐศาสตร์	ทรัพยากรมีจำกัด ในขณะที่ ความต้องการ ของมนุษย์มี ไม่จำกัด ทำให้ เกิดความขาดแคลน การดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ จึงต้องเลือกใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่า	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของเศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น ๒. ความหมาย ของคำว่า ทรัพยากรมีจำกัด กับความต้องการ มีไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือกและ ค่าเสียโอกาส	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงานสรุป ความหมายและ ความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ศึกษาความหมาย/ ความสัมพันธ์ของ ทรัพยากรกับความ ต้องการของมนุษย์ ๒. หาความหมาย ของข้อความที่ไม่ได้ บอกไว้ (ความขาดแคลน) ๓. ระบุความหมาย ที่แฝงอยู่โดยอธิบาย เหตุผลประกอบ (การเลือก) ๔. จัดหมวดหมู่ หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความหมาย ของเศรษฐศาสตร์ ๕. อธิบายความหมาย และความสำคัญ ของเศรษฐศาสตร์ โดยให้เหตุผล ประกอบ ๖. สรุปความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์และ นำเสนอรายงาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. วิเคราะห์ ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนใน สังคมซึ่งส่งผล ต่อเศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนในสังคม ส่งผลต่อ เศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของการบริโภค อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. หลักการ ในการบริโภคที่ดี ๓. ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อ พฤติกรรม การบริโภค ๔. ค่านิยมและ พฤติกรรมของ การบริโภคของ คนในสังคม ปัจจุบัน รวมทั้ง ผลดีและผลเสีย ของพฤติกรรม ดังกล่าว	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของ คนในสังคมที่ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ ของชุมชนและ ประเทศ	๑. ศึกษาความหมาย ของค่านิยมและ พฤติกรรมการ บริโภคของคน ในสังคม ๒. ตั้งประเด็นค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของคน ในสังคมส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชน และประเทศอย่างไร ๓. ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ ลักษณะของค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ ๔. เปรียบเทียบผลดี และผลเสียพฤติกรรม ของการบริโภค ๕. สรุปลงความเห็น ที่เป็นเหตุเป็นผลและ แนวคิดในการปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน ๖. นำเสนอโดยใช้ แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภค ของคนในสังคมที่ส่ง ผลต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. อธิบาย ความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญของ ปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย	ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทาง การดำเนินชีวิต ของสังคมไทย อย่างมีคุณภาพ	๑. ความหมาย และความเป็นมา ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. ความเป็นมา ของเศรษฐกิจ พอเพียง และ หลักการทรงงาน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งโครงการ ตามพระราชดำริ ๓. หลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๔. การประยุกต์ ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ๕. ความสำคัญ คุณค่าและ ประโยชน์ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอผลงาน การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการ และ ความสำคัญ ของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย	๑. ระบุสิ่งที่ต้องศึกษา เกี่ยวกับความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลโดยสืบค้น จากแหล่งเรียนรู้ ๓. เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ชยยความ แปลความ สรุป ให้เหตุผลเพื่อ ให้เกิดความชัดเจน ๔. นำเสนอผล การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจในรูปแบบ ต่าง ๆ อย่าง หลากหลาย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง	สถาบันการเงินมีหลายประเภท มีบทบาทและหน้าที่ที่ต่างกัน และมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ	๑. ความหมายประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ๒. บทบาทหน้าที่และความสำคัญของธนาคารกลาง ๓. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	รายงาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงิน ๒. วิเคราะห์ สรุปและนำเสนอ ความหมาย ประเภทและความสำคัญของสถาบันการเงินต่าง ๆ ๓. อธิบายบทบาทหน้าที่และความสำคัญของธนาคารกลาง ๔. เปรียบเทียบความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง ๕. เปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน ๖. สรุปลงความเห็น ตัดสินใจ ปรับใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยมีทั้งการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน	๑. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ ๒. ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนประเทศ และเสนอแนวทางแก้ไข	๑. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะการจำแนกประเภท	ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันและกันและการแข่งขันทางเศรษฐกิจในประเทศจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. จำแนกข้อมูลข้อเท็จจริงความคิดเห็น ๓. ยกตัวอย่างการพัฒนาที่สะท้อนการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ พร้อมแสดงความคิดเห็นและนำเสนอปัญหาแนวทางแก้ไขและผลกระทบด้านเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทานของภาวะเศรษฐกิจ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ	๑. ความหมายและกฎอุปสงค์อุปทาน ๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. ทักษะการจำแนกประเภท ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสรุปย่อ	แผนผังความคิด (Mind Mapping) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและกฎของอุปสงค์และอุปทาน ๒. สรุปและนำเสนอ ๓. เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์และอุปทาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๔. จัดหมวดหมู่ข้อมูล</p> <p>๕. หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงของอุปสงค์ และอุปทาน</p> <p>๖. สรุปแสดงความคิด ให้เห็น จัดทำและ นำเสนอแผนผังความคิด (Mind Mapping)</p>
<p>สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. อภิปรายผล ของการมี กฎหมาย เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน ทางปัญญา</p>	<p>กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา มีผลในการ คุ้มครองมิให้ มีการละเมิด ทรัพย์สิน ทางปัญญา</p>	<p>๑. ความหมาย และความสำคัญ ของทรัพย์สิน ทางปัญญา</p> <p>๒. กฎหมาย ที่เกี่ยวกับ การคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา โดยสังเขป</p> <p>๓. ตัวอย่าง การละเมิดแห่ง ทรัพย์สินทาง ปัญญาแต่ละ ประเภท</p>	<p>ทักษะการสร้าง ความรู้</p>	<p>การอภิปราย แสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับ กรณีตัวอย่าง การละเมิด ทรัพย์สินทาง ปัญญา</p>	<p>๑. สืบค้น แสวงหา ความรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของ ทรัพย์สินทางปัญญา</p> <p>๒. ศึกษากฎหมายที่ เกี่ยวกับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา</p> <p>๓. ครุณากรณี ตัวอย่างการละเมิด แห่งทรัพย์สิน ทางปัญญาแต่ละ ประเภทให้นักเรียน อภิปราย</p> <p>๔. สรุปและนำเสนอ ผลการอภิปราย</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์	เวลามีความ สำคัญต่อการ แบ่งยุคทาง ประวัติศาสตร์	๑. ความสำคัญ ของเวลาและ ช่วงเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์ ๒. ความสำคัญ ของอดีตที่ส่งผล ต่อพัฒนาการ ในปัจจุบันและ อนาคต ๓. ยกตัวอย่าง ของช่วงเวลา	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลากับ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	๑. ค้นหาลักษณะ แสดงข้อมูลในยุค ก่อนประวัติศาสตร์ กับยุคประวัติศาสตร์ มาแสดง ๒. อภิปรายเกี่ยวกับ เวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจาก หลักฐานที่นักเรียน นำมาแสดง ๓. วิเคราะห์ความ สัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๔. สรุปความรู้ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างเวลากับ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๕. วางแผนออกแบบ การเขียนผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๖. เขียนผังมโนทัศน์

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๒. เที่ยบศักราชตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาประวัติศาสตร์	การศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจน ต้องมีความรู้ระบบการเทียบศักราช	๑. ที่มาของศักราช รวมทั้งวิธีการเทียบศักราชต่าง ๆ ๒. ยกตัวอย่างของศักราชที่ใช้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้	ตารางเทียบศักราช (พ.ศ. ค.ศ. ฮ.ศ. ร.ศ. จ.ศ. ม.ศ.)	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการนับศักราชแบบไทยและสากล ๒. ออกแบบการสืบค้นที่มาของศักราชที่ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ และการเทียบศักราช ๓. วิเคราะห์และสรุปความรู้เกี่ยวกับการเทียบศักราชระหว่างไทยกับสากล ๔. อธิบายความเชื่อมโยงจากศักราชกับพัฒนาการของมนุษย์จากตัวอย่างการใช้ศักราชในเอกสารของไทย ๕. ออกแบบและเขียนตารางเปรียบเทียบศักราช

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๓. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการเรียนรู้ชีวิตของคน เหตุการณ์ในอดีต ต้องอาศัยหลักฐานชั้นต้น ชั้นรองและวิธีการอย่างมีเหตุผล	๑. ความหมายและความสำคัญของประวัติศาสตร์ และวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ๒. ตัวอย่างหลักฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย สมัยสุโขทัย ทั้งหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๓) เช่น ข้อความในศิลาจารึก สมัยสุโขทัย	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการให้คำจำกัดความ ๔. ทักษะการตั้งสมมติฐาน ๕. ทักษะการประเมิน ๖. ทักษะการสร้างความรู้	โครงการสำรวจอาชีพในท้องถิ่น	๑. วางแผนออกแบบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการสืบค้นจากตัวบุคคลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๒. ดำเนินการประเมินหลักฐานโดยการแยกเป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง ๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสำหรับตั้งประเด็นที่กลุ่มสนใจ “อาชีพในท้องถิ่น” เพื่อศึกษาเชิงลึก โดยการทำโครงการและ ๔. วางแผนการทำโครงการและทำโครงการสำรวจอาชีพในท้องถิ่น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒</p> <p>๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>๒. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>	<p>พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>ก่อให้เกิดแหล่งอารยธรรม</p>	<p>๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ</p> <p>๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>๓. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>๔. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการสรุป</p> <p>ลงความเห็น</p>	<p>๑. ผังมโนทัศน์</p> <p>แสดงพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและแหล่งอารยธรรมในภูมิภาค</p> <p>๒. การนำเสนอแหล่งอารยธรรมที่สำคัญในกลุ่มอาเซียนในรูปแบบที่นักเรียนถนัด</p>	<p>๑. ตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแหล่งอารยธรรมโดยใช้กระบวนการสืบค้นทางประวัติศาสตร์</p> <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความชัดเจน</p> <p>๓. วางแผนนำเสนอและนำเสนอความรู้ที่ได้ในรูปแบบของผังมโนทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๓</p> <p>๑. อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป</p> <p>๒. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ</p> <p>๓. วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน</p>	<p>พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทยในสมัยสุโขทัย</p> <p>ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมสมัยปัจจุบัน</p>	<p>๑. สมัยก่อนประวัติศาสตร์</p> <p>ในดินแดนไทย โดยสังเขป</p> <p>๒. รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัย ตามพรลิงค์ ทวารวดี เป็นต้น</p> <p>๓. รัฐไทยในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ เป็นต้น</p> <p>๔. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก)</p> <p>๕. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการตีความ</p> <p>๕. ทักษะการให้เหตุผล</p> <p>๖. ทักษะการสรุป</p> <p>๗. ทักษะการลงความเห็น</p>	<p>๑. การอภิปราย</p> <p>ปัจจัยความเสี่ยงของอาณาจักรสุโขทัย</p> <p>๒. ผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอาณาจักรก่อนสุโขทัยตามประเด็นที่สนใจ</p> <p>๓. นิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย</p>	<p>๑. ตั้งประเด็นการสืบค้นทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>ในดินแดนไทยและอาณาจักรสุโขทัย</p> <p>๒. วางแผนสืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๓. นำเสนอข้อมูลและร่วมอภิปราย - ความเป็นมา - การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		๖. วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย วรรณกรรม ประเพณีสำคัญ ศิลปกรรมไทย ๗. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคมโลก ๘. ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย			๕. สรุปเป็นผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอาณาจักรก่อนสมัยสุโขทัยและสมัยสุโขทัยตามประเด็นที่สนใจ ๕. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยกับสังคมไทยปัจจุบัน ๖. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์	การสืบค้นข้อมูลลักษณะทางกายภาพ	๑. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา	๑. รายงานลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๑. กำหนดหัวข้อวิธีการสำรวจและค้นหาข้อมูลลักษณะทางกายภาพ
มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ภูมิ)	ลักษณะทางสังคมและสำรวจทำเลที่ตั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๑. ลักษณะทางกายภาพสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล	๑. ประเทศไทยและทวีปเอเชียโดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. นำหัวข้อที่กำหนดมาเทียบเคียงกับคุณประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ
ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๑. ลักษณะทางสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๓. ทักษะการวิเคราะห์	๑. ออสเตรเลียและโอเชียเนียโดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. เลือกใช้เครื่องมือภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล
และทวีปเอเชีย	และโอเชียเนีย	๒. ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและโอเชียเนีย	๔. ทักษะการประเมิน	๒. การอธิบายปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	๒. นำหัวข้อที่กำหนดมาเทียบเคียงกับคุณประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ
ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	ต้องเลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์อย่างเหมาะสม	๑. ลักษณะทางกายภาพสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย		๑. ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๓. เลือกใช้เครื่องมือภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล
มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. สำรวจ และอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย		๑. ลักษณะทางกายภาพสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย		๑. ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๔. ร่วมกันอธิบายและลงข้อสรุปในรายงานผลการสืบค้น
					๕. รายงานผลหน้าชั้นเรียน
					๖. ประเมินด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ออสเตรเลียและโอเชียเนีย โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					<p>๑. จัดการเรียนรู้แบบอุปนัย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบข้อสรุปเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๘. จัดการเรียนรู้แบบนिरนัย เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อสรุปอธิบายปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๙. สรุป นำเสนอผลงานการสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อทำเลที่ตั้งของเมืองสำคัญ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>
<p>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๕.๑</p> <p>๒. อธิบายเส้นแบ่งเวลา และเปรียบเทียบวัน เวลาของ</p>	<p>การหมุนรอบตัวเองของโลก และระยะเชิงมุมระบบลองจิจูด เป็นผลให้เวลามาตรฐานและเวลาท้องถิ่น</p>	<p>๑. เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ</p> <p>๒. ความแตกต่างของเวลา มาตรฐานกับเวลาท้องถิ่น</p>	<p>๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง</p> <p>๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้</p>	<p>การอธิบาย การคำนวณ การเปรียบเทียบ เวลาของประเทศต่าง ๆ</p>	<p>๑. ทบทวนความรู้เดิมด้วยคำถามเกี่ยวกับการหมุนรอบตัวเองของโลก ระยะเวลาของการหมุนรอบตัวเอง ระบบเส้นลองจิจูด</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ	แต่ละภูมิภาคของโลกต่างกัน				๒. เสนอตัวอย่างเหตุการณ์ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับเวลา ๓. เปรียบเทียบสิ่งเกิดวิเคราะห์ความเหมือนความต่างหาความสัมพันธ์ ๔. สรุปเป็นหลักการ ๕. อธิบายการคำนวณเวลา
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุและแนวทางป้องกันภัยธรรมชาติและการระงับภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของ	การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การเกิดภัยธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ เราสามารถระงับหรือป้องกันภัยได้	๑. ภัยธรรมชาติและการระงับภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย ๒. การเปลี่ยนแปลงประชากรเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย ๓. การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม	๑. ทักษะการเชื่อมโยงการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการประเมิน	๑. แผนผังความคิดแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ๒. การนำเสนอสาเหตุแนวทางการป้องกันและระงับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ๓. ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๑. กำหนดกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ๓. แสดงความเห็นแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยให้เหตุผลประกอบสรุปสาระสำคัญของเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย		๔. แนวทางการใช้ ทรัพยากรของ คนในสังคมให้ ใช้ได้นานขึ้น โดยมีจิตสำนึก คุณค่าทรัพยากร ๕. แผนอนุรักษ์ ทรัพยากรใน ทวีปเอเชีย			๔. กำหนดแนวทางการนำเสนอด้วยแผนผังความคิดแบบความสัมพันธ์เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๕. รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับ ภัยธรรมชาติ ๖. ทบทวนความรู้ที่มีอยู่เดิม การป้องกัน ภัยธรรมชาติต่าง ๆ การระงับภัย ๗. มองเห็น ความเหมือน ความต่างของ ภัยธรรมชาติ แต่ละประเภท ๘. ประเมินค่า วิเคราะห์สาเหตุ แนวทางการป้องกัน ระวังภัย ๙. เลือกและตัดสินใจ ในแนวทางการ ป้องกันและระงับภัย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๐. นำความรู้ที่มี ไปใช้กับสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงกับที่เคย ได้เรียนมาแล้ว
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. วิเคราะห์ ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	การแก้ปัญหา ผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกต้องได้ รับความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผล การวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. สร้างความสนใจ ด้วยคำถาม ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ๓. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล ๔. ตำรวจและ ค้นหาข้อมูล ๕. แยกแยะข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๖. อธิบายและ ลงข้อสรุป เป็นรายงาน หาความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ กับผลที่เกิดกับ การจัดการด้าน สิ่งแวดล้อม ๗. ขยายความรู้ โดยนำเสนอ หน้าชั้นเรียน ๘. ประเมินผล การเรียนรู้

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๕.๒</p> <p>๔. วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>	<p>การเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในภูมิภาคเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมเปลี่ยนแปลง</p>	<p>ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	<p>การนำเสนอกรณีตัวอย่างเชิงเหตุผล ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของทางสังคมวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคมของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๒. กำหนดกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์พิจารณาแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบของเรื่อง</p> <p>๔. หาความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคมกับการเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. อธิบาย ความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูล ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ๖. กำหนดแนวทาง การนำเสนอ ด้วยตนเอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๔ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ **รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือสู่ ประเทศ เพื่อนบ้าน	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และการนับถือพระพุทธ- ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้านในปัจจุบัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ ประเทศเพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	โครงร่างแผนที่ ประเทศเพื่อนบ้าน ที่นับถือพระพุทธ- ศาสนาและอธิบาย ความเป็นมาของ การนับถือศาสนา พอลังเขป	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการเกิดและ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๒. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจาก แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ๓. วิเคราะห์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ๔. สรุปเป็นองค์ความรู้ และต้องทำโครงร่างแผนที่ การนับถือพระพุทธศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ๕. นำเสนอโครงร่างแผนที่ และอธิบายการเข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้านของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา หรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจ อันดีกับ ประเทศ เพื่อนบ้าน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมหรือคำสอน ของศาสนาช่วยเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ด้านการเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีกับต่อกัน ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การอภิปราย ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ด้านความเข้าใจ อันดีระหว่างกันของ ประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมให้เหตุผล และยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การนับถือพุทธศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์สิ่งที่มี ความเหมือนกันและต่างกัน ของแต่ละประเทศ ๓. สังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การนับถือพุทธศาสนาของ ประเทศเพื่อนบ้าน ๔. สรุปข้อมูลสิ่งที่มีเหมือนกัน และต่างกันในการนับถือ ศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของแต่ละประเทศด้วยการอธิบายให้ ความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
๓. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธรูปศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติ เป็นศูนย์รวมจิตใจก่อให้เกิดความรักความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย ๒. อธิบายความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะเอกลักษณ์และมรดกของชาติ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	สมุดภาพ “ศาสนาที่นับถือกับวัฒนธรรมเอกลักษณ์และมรดกของชาติไทย”	๑. รวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรมเอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย ๒. นำเสนอวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย ๓. วิเคราะห์รากฐานความเป็นมาของวัฒนธรรมเอกลักษณ์และมรดกของชาติไทยและเชื่อมโยงกับศาสนาที่นับถือ ๔. สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติไทย ๕. จัดทำสมุดภาพ “ศาสนาที่นับถือกับวัฒนธรรมเอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย”
๔. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธรูปศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นการพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคมตามหลักศาสนา	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการสร้างความรู้	การพูดนำเสนอ บทความเรื่อง “ศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน”	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและจัดระเบียบชุมชนของนักเรียนอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และการจัด ระเบียบสังคม	ผู้เรียนทำอะไรได้ สรุปความสำคัญของ พระพุทธศาสนาในการ พัฒนาชุมชนและการจัด ระเบียบสังคม	๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้		๓. หาข้อมูลเพิ่มเติมและ เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสร้าง ความรู้ใหม่ ๔. สรุปความสำคัญของ พุทธศาสนากับการพัฒนา และจัดระเบียบชุมชน ๕. เขียนบทความและพูด นำเสนอเรื่อง “ศาสนาที่ตน นับถือกับการพัฒนาและ จัดระเบียบชุมชน”
๕. วิเคราะห์ พุทธประวัติ หรือประวัติ ศาสดาของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การเรียนรู้พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของศาสนาที่ นับถือทำให้เกิดความศรัทธา ต่อศาสดาของศาสนา และปฏิบัติตาม หลักธรรมคำสอน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์พุทธประวัติ หรือประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ พุทธประวัติ ตอน การผจญมาร การตรัสรู้และ การสั่งสอน ๒. หนังสือ เล่มเล็กเกี่ยวกับ พุทธประวัติ	๑. รวบรวมข้อมูลประวัติ ศาสดาของศาสนาที่ตน นับถือเกี่ยวกับการผจญมาร ตรัสรู้ และการสั่งสอน ๒. วิเคราะห์หลักธรรม/คำสอน ที่สัมพันธ์กับประวัติศาสดา ๓. นำเสนอหลักธรรม/ คำสอนที่เกี่ยวข้อง ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับประวัติของศาสดา ให้ครอบคลุมประเด็น การผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอน ๕. อภิปรายแนวทางการนำ หลักธรรม/คำสอนมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ๖. สรุปแนวทางการนำ มาใช้และผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้น ๗. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับพุทธประวัติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
<p>๖. วิเคราะห์และ ประพุดิตน ตามแบบ อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดของพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชน ตัวอย่าง เป็นแรงจูงใจ ให้เกิดศรัทธาเลื่อมใส ในการทำดี เพื่อผลดี จะเกิดขึ้นกับตนเองและ ผู้อื่นในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์และอธิบายข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิต จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. บอกแนวทางการ ประพุดิตนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตของสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่างของ ตนเอง</p>	<p>๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้</p>	<p>หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับนิทาน ชาดกพร้อมทั้ง สรุปข้อคิดแนวทาง การนำไปประยุกต์ใช้</p>	<p>๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. สรุปแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดจากสิ่งที่ศึกษา ๓. ทำความเข้าใจความหมาย ของแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ได้ ๔. วางแผนการนำเสนอ ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ตามแผนการที่วางไว้ ๕. เชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง และการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๗. ทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับนิทานชาดก พร้อมทั้ง สรุปข้อคิดแนวทางการนำไป ประยุกต์ใช้</p>
<p>๗. อธิบาย โครงสร้าง และสาระลำดับ โดยสังเขป ของพระไตร ปิฎก หรือ คัมภีร์ของ ศาสนาที่ตน นับถือ</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายและเขียนโครงสร้าง สาระสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ</p>	<p>๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้</p>	<p>แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ พระไตรปิฎกและ สาระสำคัญ โดยสังเขป</p>	<p>๑. ศึกษาพระไตรปิฎกและ จับใจความสำคัญของ พระไตรปิฎก ๒. เขียนแผนผังความคิด แสดงโครงสร้างและ สาระสำคัญของพระไตรปิฎก ๓. นำเสนอโครงสร้างและ สาระสำคัญของพระไตรปิฎก พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการ นำไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
<p>๘. อธิบาย ธรรมคุณ และข้อธรรม สำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรม ของศาสนาที่ ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่า และนำไป พัฒนา แก้ปัญหา ของชุมชน และสังคม</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร คุณค่าของธรรมคุณและ ข้อธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายของ ธรรมคุณและอริยสัจ ๔ ๒. อธิบายธรรมคุณและ ข้อธรรมสำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ ๓. นำเสนอแนวทางการนำ ข้อธรรมของอริยสัจ ๔ ไปพัฒนาแก้ปัญหาของ ชุมชนและสังคม</p>	<p>๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้</p>	<p>๑. แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ ธรรมคุณและ อริยสัจ ๔ นำเสนอ แผนผังความคิด ๒. ตัวอย่างการใช้ หลักอริยสัจ ๔ ในการดำเนินชีวิต และผลที่เกิดขึ้น</p>	<p>๑. สวดมนต์บูชา พระรัตนตรัยและให้ ความหมายของพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ ๒. อภิปรายอานิสงส์/ ประโยชน์ของการบูชา พระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ ๓. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ธรรมคุณและหลักธรรมใน กรอบอริยสัจ ๔ ๔. สังเคราะห์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงความรู้เดิม ๕. สรุปความรู้และเขียน แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ ธรรมคุณและข้อธรรมใน กรอบอริยสัจ ๔ ที่เกี่ยวข้อง ๖. นำเสนอแผนผัง พร้อมทั้ง อธิบายและยกตัวอย่างการใช้ หลักธรรมในชีวิตประจำวัน</p>
<p>๙. เห็นคุณค่า ของการ พัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และดำเนิน ชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการ คือ วิธีคิดแบบ</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิต เพื่อการ เรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วย วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม และแบบอรรถธรรม สัมพันธ์หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้</p>	<p>๑. การอธิบาย หลักการของการคิด ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบอริยสัจ และ วิธีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัย ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้</p>	<p>๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธี ๒. ศึกษากรณีตัวอย่าง ที่เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยง กรณีตัวอย่างว่าสอดคล้อง กับวิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการ</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
อธิบายปลูกเร้า คุณธรรม และวิธีคิด แบบ อรรถธรรม- สัมพันธ หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการแบบอธิบาย ปลูกเร้าคุณธรรมและแบบ อรรถธรรมสัมพันธหรือ ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต		วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบอริยสังและ วิธีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัย ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต	๔. ศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอธิบายปลูกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ ๕. สังเคราะห์และอธิบาย หลักการของการคิดด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการแบบ อธิบายปลูกเร้าคุณธรรมและ วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ ๖. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอธิบายปลูกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรม- สัมพันธในชีวิตประจำวันและ อธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต
๑๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญ ปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตาม แนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การสวดมนต์และ แผ่เมตตาเป็นการทำจิตให้สงบ และส่งความปรารถนาดี ต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สวดมนต์และแผ่เมตตา ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ๒. บอกประโยชน์/คุณค่า ของการสวดมนต์และ แผ่เมตตาตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การสวดิต การสวดมนต์ แผ่เมตตาและ เจริญปัญญาตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอก ประโยชน์คุณค่า ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตาที่ พบเห็นในชีวิต ประจำวัน	๑. ทบทวนขั้นตอนการสวดมนต์ แผ่เมตตาและเจริญปัญญา ตามแนวทางของศาสนาที่ นับถือ ๒. อภิปรายสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ ทุกวันนี้ที่ถูกต้องหรือยัง ๓. ศึกษาข้อมูลจาก แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๔. นำข้อมูลมาจัดเรียง ตามลำดับขั้นตอน ๕. เชื่อมโยงกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ ถูกต้องหรือยัง ๖. นำเสนอวิธีการปฏิบัติ ที่ถูกต้อง ๗. อภิปรายคุณค่า/ประโยชน์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๘. สาธิตการสวดมนต์ แผ่เมตตาและเจริญปัญญา ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอกประโยชน์ คุณค่าของการสวดมนต์ และแผ่เมตตาที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวัน
๑๑. วิเคราะห์ การปฏิบัติตน ตามหลัก ธรรมทาง ศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อการ ดำรงตน อย่าง เหมาะสม ในกระแส ความ เปลี่ยนแปลง ของโลก และการ อยู่ร่วมกัน อย่าง สันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร ในการดำรงชีวิตอย่างรู้เท่า ทันการเปลี่ยนแปลงของ โลกและการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ทำให้เกิด ความสุขอย่างยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการ ดำรงตนอย่างเหมาะสมใน กระแสความเปลี่ยนแปลง ของโลกและการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่าง เหมาะสมในกระแส ความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติตน ในชีวิตประจำวันที่มี ความสอดคล้องกับ ข้อธรรมของศาสนา ที่นับถือ	๑. ทบทวนข้อธรรมตาม หลักศาสนาที่นับถือ ๒. หาความหมายของ ข้อธรรมจากแหล่งเรียนรู้ หรือผู้รู้ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยง และสังเคราะห์ข้อธรรมเพื่อ การดำรงตนที่เหมาะสมกับ การนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ๔. วิเคราะห์เชื่อมโยง การปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับ ข้อธรรมพร้อมทั้งบอกผลที่ เกิดจากการปฏิบัติ ๕. นำเสนอแนวทาง ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ที่มีความสอดคล้องกับ ข้อธรรมของศาสนาที่นับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมต่อบุคคล ตามหลักศาสนาต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลตามหลัก ศาสนาต่าง ๆ	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมต่อ บุคคลต่าง ๆ	๑. ฝึกปฏิบัติตนที่เหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ทำความเข้าใจแบบอย่าง การปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ๓. สังเคราะห์ความรู้และ ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ๔. วางแผนและออกแบบ การนำเสนอความรู้อย่าง สร้างสรรค์ ๕. นำเสนอความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ
๒. มีมารยาท ของความเป็น ศาสนิกชน ที่ดีตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร มารยาทของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงมารยาทของ ศาสนิกชนที่ดีตามหลัก ศาสนาต่าง ๆ	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดงละคร เกี่ยวกับมารยาท ของศาสนิกชนที่ดี	๑. ศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ จากการสาธิตหรือดูจากวีดิทัศน์ ๒. ทำความเข้าใจแบบอย่าง การปฏิบัติ ๓. สังเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ตามขั้นตอนให้ถูกต้องแลสวยงาม ๔. สร้างสรรค์บทละครเกี่ยวกับ มารยาทของศาสนิกชนที่ดี ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. นำเสนอละครเกี่ยวกับ มารยาทของศาสนิกชนที่ดี ต่อสาธารณะ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ คุณค่าของ ศาสนพิธีและ ปฏิบัติตนได้ ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การเข้าร่วมศาสนพิธีด้วย ความเต็มใจและปฏิบัติตาม ได้ถูกต้อง ทำให้เกิด ความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ การวิเคราะห์คุณค่าของ ศาสนพิธีและปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ในศาสนพิธีและ นำเสนอคุณค่าของ ศาสนพิธีที่มีต่อ ศาสนิกชน	๑. ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับ ศาสนพิธีที่สำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อ จำแนกเป็น ๒ ลักษณะ คือ คุณค่าของศาสนพิธีและ หลักการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในการร่วมพิธีทางศาสนา ๓. สังเคราะห์และจัดโครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ ถูกต้องในศาสนพิธีและ นำเสนอคุณค่าของศาสนพิธี ที่มีต่อศาสนิกชน
๔. อธิบายคำสอน ที่เกี่ยวข้อง กับวันสำคัญ ทางศาสนา และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ ตนนับถือ เป็นการแสดง ความกตัญญูต่อศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายประวัติและ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. อธิบายคำสอนที่ เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทาง ศาสนาและปฏิบัติตาม ได้อย่างถูกต้อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความเป็นมา คำสอน และ การปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละวัน ๓. สังเคราะห์และจัดระบบ โครงสร้างของข้อมูล ๔. นำเสนอด้วยการจัด นิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	ผู้เรียนรู้อะไร ความแตกต่างด้านศาสนพิธีและพิธีกรรมที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ ที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสร้างความรู้ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงบทบาทสมมติแสดงตนในการเข้าร่วมศาสนพิธีหรือพิธีกรรมของศาสนาอื่นที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์และกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. วิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์และเกณฑ์ ๔. ศึกษาข้อมูลเชื่อมโยงกับความรู้เดิมด้านศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่นที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ๕. นำเสนอข้อมูลด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ เป็นหน้าที่ของทุกคน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ</p>	<p>๑. ทักษะการสรุป ลงความเห็น</p> <p>๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้</p>	<p>การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ</p>	<p>๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ</p> <p>๒. มองเห็นความเหมือน ความต่างของการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ</p> <p>๓. เชื่อมโยงความรู้ด้านกฎหมายกับการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>๔. จัดทำรายงานการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ</p> <p>๕. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ</p>
๒. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</p>	<p>ทักษะการสังเคราะห์</p>	<p>บันทึกการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</p>	<p>๑. ศึกษาบทบาทสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี</p> <p>๒. ระบุนุ้พฤติกรรมปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี และได้เห็นผลของการปฏิบัติตน</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	ผู้เรียนทำอะไรได้ เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย			๓. กำหนดกรอบแนวทางหลักเกณฑ์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยโดยอาศัยแนวคิดที่กำหนดร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ ๔. บันทึกการสรุปผลการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
๓. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายบทบาทและความสำคัญของสถาบันทางสังคม ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	ทักษะการวิเคราะห์	แผนผังความคิดแสดงบทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม พร้อมอธิบายแผนผัง	๑. ศึกษาข้อมูลบทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูลบทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละประเด็น ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๗. สรุปตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ ๘. จัดทำแผนผังความคิดแสดงบทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
<p>๔. อธิบาย ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร ความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างกันทาง วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชียที่นำไปสู่ ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความคล้ายคลึง และความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๒. อธิบายลักษณะของ วัฒนธรรมที่นำไปสู่ ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ของประเทศในทวีปเอเชีย</p>	<p>๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประเมิน</p>	<p>บันทึกผล การอภิปราย ความคล้ายคลึง และความแตกต่าง ของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาค เอเชียที่นำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน</p>	<p>๑. ศึกษาวัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ๒. เปรียบเทียบวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๓. วิเคราะห์ความคล้ายคลึง และความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรม ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๔. แยกแยะข้อมูล ความเหมือนและความต่าง ของวัฒนธรรมไทยกับ วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ๕. อภิปรายคุณค่าทาง วัฒนธรรมระหว่างประเทศที่ เป็นปัจจัยนำไปสู่ความเข้าใจ อันดีระหว่างกัน ๖. บันทึกผลการอภิปราย ความคล้ายคลึงและความ แตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p>

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย กระบวนการ ในการตรา กฎหมาย	ผู้เรียนรู้อะไร การตรากฎหมายของไทย มีขั้นตอนการจัดทำอย่าง เป็นกระบวนการ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายกระบวนการ ในการตรากฎหมาย	ทักษะ การทำให้กระจ่าง	แผนผังความคิด แสดงกระบวนการ ในการตรากฎหมาย	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยเกี่ยวกับ เรื่องกระบวนการ ตรากฎหมายของไทย ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุป อ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายกระบวนการ ตรากฎหมายของไทย ให้กระจ่างชัดเจน ๔. จัดทำแผนผังความคิด กระบวนการตรากฎหมาย ของไทย
๒. วิเคราะห์ ข้อมูล ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบ ต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร เหตุการณ์ทางการเมือง การปกครองมีผลกระทบ ต่อการดำเนินชีวิตของคน ในสังคมไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร ทางการเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน	ทักษะ การวิเคราะห์	สมุดบันทึก การวิเคราะห์ข่าวสาร ทางการเมือง การปกครองที่มี ผลกระทบต่อสังคม ไทยสมัยปัจจุบัน	๑. ศึกษาค้นคว้าข่าวสาร เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง การปกครองที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของสังคมไทย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๓. กำหนดเหตุการณ์ในการแยกแยะข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน</p> <p>๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน</p> <p>๗. ทำสมุดบันทึกการวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผล ต่อการลงทุน และการออม	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อ การลงทุนและการออม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานผล การศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการลงทุน และการออม	๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูล ด้านการออมและการลงทุน ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักเรียน ๒. กำหนดเกณฑ์ใน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ลงทุน และกลุ่มออมเงิน ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลตามข้อ ๓ ๔. หาสาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้ คนออมเงิน/นำเงินไปลงทุน ๕. ศึกษาและเชื่อมโยง สาเหตุ/ปัจจัย ๖. รายงานผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม
๒. อธิบายปัจจัย การผลิต สินค้าและ บริการและ ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อ การผลิต สินค้า และบริการ	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การผลิตสินค้าและบริการ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้า และบริการ และปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการผลิต สินค้าและบริการ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	รายงานการผลิต สินค้าและบริการที่ ผลิตภายในชุมชน ของนักเรียนรวมถึง ปัจจัยที่ทำให้มี การผลิตสินค้าและ บริการ	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสินค้าและบริการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ๒. วิเคราะห์ จำแนกประเภท ลักษณะของสินค้าและ บริการ ๓. สรุปลักษณะ ความหมาย และความสำคัญของสินค้า และบริการแต่ละประเภท

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๔. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการตามประเด็นที่กำหนดให้</p> <p>๕. สรุปข้อมูลและนำเสนอ</p> <p>๖. สํารวจรายการสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นเองภายในชุมชนของนักเรียน</p> <p>๗. วิเคราะห์ปัจจัยในการผลิตและนำเสนอ</p>
๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. อธิบายหลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น</p>	<p>ทักษะ</p> <p>การประยุกต์ใช้ความรู้</p>	<p>การนำเสนอโครงการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>๑. ศึกษาความหมาย แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. สรุปผลนำเสนอหลักการและเป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๓. จัดทำโครงการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๔. อภิปรายปัญหาการผลิตและบริการในท้องถิ่น</p> <p>๕. นำเสนอโครงการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>
๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>กฎหมายคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. อธิบายสาระของกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค</p>	<p>๑. ทักษะการสร้างความรู้</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการ</p> <p>การคิดตัดสินใจ</p>	<p>การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค เช่น การตุน คำขวัญเสียงตามสาย แผ่นพับ</p>	<p>๑. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค</p> <p>๒. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. นำเสนอแนวทางการ คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในกลุ่มผู้บริโภคร		แสดงละคร แต่งเพลง	๓. อภิปรายและนำเสนอ แนวทางการคุ้มครองสิทธิของ ตนเองในฐานะผู้บริโภคร ๔. วิเคราะห์ทางเลือกแนวทาง การคุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภคร ๕. จัดลำดับทางเลือกแนวทาง คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภคร ๖. เลือกแนวทางในการ คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภคร ๗. นำเสนอการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับกิจกรรมพิทักษ์สิทธิ ของผู้บริโภคร เช่น การ์ตูน คำขวัญ เฝ้ายตามสาย แผ่นพับ แสดงละคร แต่งเพลง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ	การนำเสนอผล การเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	๑. ศึกษาลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. แยกแยะหาความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๓. นำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายร่วมกัน ๔. สรุปผล เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๕. นำเสนอผลการเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ
๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร การพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะการให้เหตุผล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ศึกษาลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. ค้นหาสาเหตุของการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ๓. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลของการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ๔. สร้างความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. ค้นหาและนำเสนอตัวอย่างของสภาพการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่มีลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การกระจายของทรัพยากรในโลกมีผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยนำเสนอแผนภาพ	ทักษะการวิเคราะห์	แผนภาพความคิดแสดงการกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาแผนที่แหล่งทรัพยากรของโลก ๒. อภิปราย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๓. สรุปการกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๔. จัดทำและนำเสนอแผนภาพความคิดการกระจายของทรัพยากรในโลกส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิต	ผู้เรียนรู้อะไร การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิต และราคาสินค้า ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์	แผนผังความคิดการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	๑. ศึกษาลักษณะสินค้าในชีวิตประจำวันชนิดเดียวกัน ต่างยี่ห้อกัน (ทั้งที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ) ค่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ๒. วิเคราะห์หาสาเหตุทำไมจึงแตกต่างกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และราคา สินค้า	ต่างประเทศที่ส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณ การผลิต และราคาสินค้า			๓. สรุปลักษณะการแข่งขัน ทางการค้าในประเทศและ ต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และ ราคาสินค้า ๔. เขียนและนำเสนอ แผนผังความคิดแสดง ลักษณะการแข่งขันทาง การค้าในประเทศและ ต่างประเทศที่ส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณ การผลิต และราคาสินค้า

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การเลือกและการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ ทำให้ได้ข้อค้นพบทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย</p> <p>๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการประเมิน</p>	<p>รายงานสรุปผล</p> <p>การประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. กระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมิน</p> <p>๒. ออกแบบการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย</p> <p>๓. ออกแบบการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย</p> <p>๔. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>๕. รายงานสรุปผลการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p>
๒. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของทางประวัติศาสตร์	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ประกอบไปด้วย</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p> <p>๒. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการสร้างความรู้</p>	<p>รายงานผล</p> <p>การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. ศึกษากรณีตัวอย่างข้อมูลทางประวัติศาสตร์</p> <p>๒. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริง</p> <p>๓. สร้างความรู้เกี่ยวกับข้อมูล</p> <p>๔. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. เห็นความ สำคัญของ การตีความ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่น่าเชื่อถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๒. เห็นความสำคัญของ การตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล	รายงานการศึกษา กรณีตัวอย่างและ ให้เหตุผลประกอบ การตีความอย่าง ชัดเจน	๑. ศึกษากรณีตัวอย่าง ๒. ใช้กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เหตุผล และตีความ ๓. กระบวนการประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. สรุปและรายงานผล การศึกษากรณีตัวอย่าง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของภูมิภาค เอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของ ภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจการเมือง ของภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้	ผังมโนทัศน์ รวมถึงการนำเสนอ พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของ ภูมิภาคเอเชีย	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผล ต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ๓. วิธีการสรุปความและ สร้างความรู้ ๔. วิธีการเขียนผังมโนทัศน์
๒. ระบุ ความสำคัญ ของแหล่ง อารยธรรม โบราณใน ภูมิภาคเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร แหล่งอารยธรรมโบราณ ในภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกแหล่งอารยธรรม โบราณของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย ๒. อธิบายความสำคัญของ แหล่งอารยธรรมโบราณ ในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานเกี่ยวกับ แหล่งอารยธรรม โบราณในภูมิภาค เอเชียที่ตนเอง สนใจ	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ แหล่งอารยธรรมตะวันออก ที่มีผลต่อภูมิภาคเอเชีย ๓. การสรุปความและสร้าง ความรู้ ๔. การเขียนรายงาน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรีใน ด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายพัฒนาการ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ๒. วิเคราะห์พัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ในด้านต่าง ๆ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับพัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี	๑. กระบวนการสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความ ๓. วิธีการจัดหนังสือเล่มเล็ก
๒. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความ มั่นคงและ ความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักร อยุธยา	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ มั่นคงและเจริญรุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความมั่นคงและความเจริญ รุ่งเรืองของอาณาจักร อยุธยา	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอปัจจัยที่ มีผลต่อความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา ในรูปแบบที่ ตนเองถนัด	๑. กระบวนการสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ๓. วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. การนำเสนอในรูปแบบ ต่าง ๆ ตามวิธีการที่ นักเรียนถนัด เช่น รายงาน แผ่นพับ Multimedia ฯลฯ
๓. ระบุภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยา และธนบุรี และอิทธิพล ของภูมิปัญญา ดังกล่าวต่อ การพัฒนา ชาติไทย ในยุคต่อมา	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและธนบุรี ที่มีผลต่อการพัฒนา ชาติไทยในยุคต่อมา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี ๒. อธิบายอิทธิพลของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ต่อการพัฒนาชาติไทย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	นิทรรศการ เกี่ยวกับภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและ ธนบุรีที่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย	๑. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ๒. วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. วิธีการนำเสนอในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น รายงาน แผ่นพับ Multimedia ฯลฯ ๔. การจัดนิทรรศการ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกาที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๕. กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบของข้อมูล ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของ	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	แผนภาพความคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ศึกษาข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทาง กายภาพและลักษณะทาง สังคมของทวีปยุโรปและ แอฟริกา			<p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>ในองค์ประกอบต่าง ๆ</p> <p>๖. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง</p> <p>๗. เขียนแผนภาพความคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา</p>

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ การก่อเกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคม อันเป็นผล จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทาง สังคมของ ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและทางสังคม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ที่ก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและสังคม ที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมของทวีป ยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงานผลการ วิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและ ทางสังคมที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมจาก กรณีตัวอย่าง	๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและสังคมของ ทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. กำหนดวัตถุประสงค์ของการ วิเคราะห์ข้อมูล ๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ๔. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ของข้อมูล ๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและสังคมกับการเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๖. รายงานผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและ ทางสังคมที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ของ ทวีปยุโรปและแอฟริกา
๒. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและ แอฟริกา	๑. รวบรวมด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. กำหนดเกณฑ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ๔. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนด ๕. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกาและนำเสนอ
๓. สำรวจ อภิปราย ประเด็น ปัญหา เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นใน ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป และแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปยุโรป และแอฟริกา ๒. อภิปรายปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิด ขึ้นในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกาที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดใน การค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ใน การสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ แยกให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๔. วิเคราะห์ เหตุและผล กระทบที่ ประเทศไทย ได้รับจากการ เปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกาที่ส่งผล กระทบต่อประเทศไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุและ ผลกระทบที่ประเทศไทย ได้รับจากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การอธิบายเหตุและ ผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและ แอฟริกาที่มีต่อ ประเทศไทย	๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทางสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๔. จำแนกข้อมูลตามเกณฑ์ที่ กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. เชื่อมโยงลักษณะของการ เปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา กับประเทศไทย ๖. อธิบายเหตุและผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและ แอฟริกาที่มีต่อประเทศไทย

◆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชี้นำงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ ตนนับถือ สู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจ อันดีกับ ประเทศ เพื่อนบ้าน	การเผยแผ่ศาสนา เข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ทำให้ เกิดความสัมพันธ์ อันดีและมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างประเทศ เพื่อนบ้าน	๑. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้านและ การนับถือ พระพุทธศาสนา ของประเทศ เพื่อนบ้าน ในปัจจุบัน ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนาที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจอันดี กับประเทศ เพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสังเคราะห์ ๕. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๖. ทักษะ การวิเคราะห์	๑. โครงร่างแผนที่ ของประเทศ เพื่อนบ้านที่ นับถือศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. การอธิบาย ความสำคัญของ ศาสนาที่นักเรียน นับถือด้านการ ส่งเสริมความ เข้าใจอันดีต่อกัน ของประเทศ เพื่อนบ้านและ ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการนับถือ ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. ศึกษารายละเอียด ข้อมูลเกี่ยวกับ การนับถือศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ในประเด็นต่อไปนี้ ๒.๑ การเข้าสู่ ประเทศ ๒.๒ การนับถือ ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้าน ๓. จัดทำโครงร่าง แผนที่ของประเทศ เพื่อนบ้านที่นับถือ ศาสนาที่ตนนับถือ และนำเสนอ ๔. วิเคราะห์ความ สำคัญของศาสนา ด้านการเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดี ระหว่างกันของ ประเทศเพื่อนบ้าน ๕. อภิปรายและ ให้ความเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญของ ศาสนาด้านการเสริม สร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างกันของ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประเทศเพื่อนบ้าน ๖. สรุปความสำคัญ ของศาสนาด้าน การเสริมสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน ของประเทศ เพื่อนบ้าน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือในฐานะ ที่เป็นรากฐาน ของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ของชาติและ มรดกของชาติ	พระพุทธศาสนา เป็นรากฐานทาง วัฒนธรรมของ ชาติไทยเป็น เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ การประพฤติ ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของ ศาสนาเป็น แนวทางในการ พัฒนาชุมชน และจัด ระเบียบสังคม	๑. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาต่อสังคม ไทยในฐานะที่ เป็นรากฐานของ วัฒนธรรม และ เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนากับ การพัฒนาชุมชน และการจัด ระเบียบสังคม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ การสังเคราะห์ ๖. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. สมุดภาพ “พุทธศาสนากับ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของ ชาติไทย” ๒. การพูดเพื่อ นำเสนอบทความ “ศาสนาที่ข้าพเจ้า นับถือกับการ พัฒนาชุมชนและ การจัดระเบียบ สังคม”	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๒. นำเสนอ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๓. ตั้งประเด็น คำถามว่า “พุทธ- ศาสนาเกี่ยวกับ วิถีชีวิต/การดำเนิน ชีวิตของคนไทย อย่างไร” ๔. ศึกษาวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของ พุทธศาสนากับการ ดำเนินชีวิตของคนไทย ด้านวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ กับการพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบ สังคม ๕. สรุปความสำคัญ ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในฐานะที่เป็น รากฐานของ
๔. อภิปราย ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือกับ การพัฒนา ชุมชน และการจัด ระเบียบสังคม					

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					วัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ และพุทธศาสนากับ การพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบ สังคม ๖. จัดทำสมุดภาพ พุทธศาสนากับ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติไทย ๗. เขียนบทความ “ศาสนาที่ข้าพเจ้า นับถือกับการพัฒนา ชุมชนและการจัด ระเบียบสังคม” ๘. นำเสนอผลงาน ในข้อ ๖ และ ๗
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๕. วิเคราะห์ พุทธประวัติ หรือประวัติของ ศาสดาของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด ๖. วิเคราะห์และ ประพจน์ตาม แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก	ข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนินชีวิต จากพุทธประวัติ ประวัติศาสดา ของศาสนาที่ตน นับถือ ประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือ ศาสนิกชน ตัวอย่างก่อให้เกิด ความศรัทธา และการประพจน์ ปฏิบัติตาม	๑. พุทธประวัติ (การผจญมาร การตรัสรู้ และ การสั่งสอน) ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิกา (พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นางชุชชุตตรา และพระเจ้า พิมพิสาร) ๓. ชาดก (มิตตวิยทกชาดก ราโชวาทชาดก) ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง (พระ มหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหา	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การแปลความ ๖. ทักษะ การสังเคราะห์	๑. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ พร้อมบทสรุป ความรู้ที่ได้จาก การศึกษาประวัติ ๒. การนำเสนอ ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนิน ชีวิตที่ได้จาก การศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๓. การนำเสนอ ตัวอย่างการนำ	๑. รวบรวมข้อมูล พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ เกี่ยวกับการผจญมาร การตรัสรู้และ การสั่งสอน ๒. วิเคราะห์หลักธรรม คำสอนที่สัมพันธ์กับ พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ แต่ละเหตุการณ์ ๓. นำเสนอหลักธรรม คำสอนที่เกี่ยวข้อง กับแต่ละเหตุการณ์ ๔. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด		สมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส)		ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ได้จากการศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	ประวัติให้ครอบคลุมแต่ละเหตุการณ์ ๕. อภิปรายแนวทางการนำหลักธรรมคำสอนที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวัน ๖. สรุปและนำเสนอ ๗. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่างที่ประพาศปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสดา ๘. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๙. ทำความเข้าใจกับข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ได้จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๑๐. วางแผนการนำเสนอข้อมูลและนำเสนอข้อมูลตามที่วางแผนไว้ ๑๑. คัดเลือกข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชีวิตของนักเรียน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๑๒. นำเสนอแนวทางการนำข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชีวิตไปใช้ในชีวิตของนักเรียน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบายโครงสร้างและสาระสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดเห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม ๑๑. วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรม	พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์เป็นหลักธรรมคำสอนของศาสนา โดยมีธรรมคุณและอริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรมที่สอนให้ศาสนิกชนรู้จักความจริงของชีวิตและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก	๑. โครงสร้างและสาระสังเขปของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก ๒. พระรัตนตรัย (ธรรมคุณ ๖) ๓. อริยสัจ ๔ ๔. พุทธศาสน-สุภาษิต ๕. การปฏิบัติตามหลักธรรม (ข้อ ๒-๔)	๑. ทักษะการสังเคราะห์ ๒. ทักษะการสร้างความรู้ ๓. ทักษะการจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	๑. แผนผังความคิดแสดงโครงสร้างของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่นักเรียนนับถือและนำเสนอพร้อมทั้งอธิบายสาระโดยสังเขป ๒. แผนผังความคิดแสดงธรรมคุณและอริยสัจ ๔ และยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔ ในชีวิตประจำวันนำเสนอพร้อมทั้งอธิบายข้อธรรม	๑. ศึกษาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. จับใจความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๓. เขียนแผนผังความคิดและนำเสนอพร้อมทั้งอธิบายสาระสำคัญพอสังเขป ๔. ทบทวนเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนาที่นับถือโดยการให้นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย บูชาพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ๕. ทบทวนความหมายของพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ๖. ศึกษาธรรมคุณและคำสอนที่มีความสัมพันธ์กับธรรมคุณซึ่งได้แก่อริยสัจ ๔

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข					๑. เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวัน ๒. เขียนแผนผังความคิดแสดงธรรมคุณและอริยสัจ ๔ และยกตัวอย่างการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมคุณและอริยสัจ ๔
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๙. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรมและวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๑๐. สวดมนต์แผ่เมตตาบริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	การพัฒนาจิตตามวิธีการของศาสนาที่นับถือเป็นหนทางของการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข	๑. การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๒ วิธี คือวิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรมและวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ๒. การสวดมนต์และแผ่เมตตา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะการสังเคราะห์ ๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการพัฒนาจิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทบทวนการพัฒนาจิตตามขั้นตอนที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ทุกวันในชีวิตประจำวัน ๒. อภิปราย “สิ่งที่คุณนักเรียนปฏิบัติอยู่ทุกวันนั้นถูกต้องตามหลักศาสนาหรือไม่” ๓. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลในการตอบคำถาม ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. นำเสนอข้อมูลวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. มีมรรยาทของ ความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ที่นับถือเป็น มารยาทของ ความเป็น ศาสนิกชนที่ดี	๑. การเป็นลูกที่ดี ตามหลักทศ เบื้องต้นในทศ ๖ ๒. มารยาทของ ศาสนิกชน - การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) - มารยาทของ ผู้เป็นแขก - ฝึกปฏิบัติ ระเบียบวิธีปฏิบัติ ต่อพระภิกษุ การยืน การให้ ที่นั่ง การเดินสวน การสนทนา การรับสิ่งของ - การแต่งกาย ไปวัด การแต่งกาย ไปงานมงคล งานอวมงคล	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	๑. การสาธิต การปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตามมารยาท ชาวพุทธ โดยมี โจทย์กรณี ตัวอย่างให้ฝึก ปฏิบัติ ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ มากำกับพฤติกรรม ตัวละคร	๑. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมตามหลัก ศาสนาที่นับถือ ๒. ทำความเข้าใจ จากแบบอย่าง การปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ ๓. สังเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมในการ เป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สาธิตการปฏิบัติตน ตามหลักศาสนา ที่นับถือ ๕. แสดงบทบาท สมมติในการปฏิบัติตน อย่างมีมารยาทของ การเป็นศาสนิกชน ที่ดีตามหลักศาสนา ที่นับถือ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๓. วิเคราะห์คุณค่า ของศาสนพิธี	ศาสนิกชนทุกคน มีหน้าที่ใน การประพฤติ ปฏิบัติตนด้วย ความถูกต้อง และเหมาะสม	๑. การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม - การทำบุญตักบาตร - การถวายภัตตาหาร สิ่งของต้องห้าม สำหรับพระภิกษุ	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล	นิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตน นับถือพร้อมแสดง บทบาทสมมติ ในการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง	๑. ทบทวนข้อมูล เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาและ การประกอบ พิธีกรรม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
<p>และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง</p> <p>๔. อธิบายคำสอน ที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทาง ศาสนา และ ปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง</p> <p>๕. อธิบายความ แตกต่างของ ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติ ของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่ การยอมรับ และความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน</p>	<p>ทั้งตามหลักการ ของศาสนา ที่นับถือและ ตามหลักการ ของศาสนาอื่น เพื่อความสงบสุข</p>	<p>- การถวาย สังฆทาน เครื่องสังฆทาน</p> <p>- การถวาย ผ้าอาบน้ำฝน</p> <p>- การจัดเครื่อง ไทยทาน</p> <p>- การกรวดน้ำ</p> <p>- การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า</p> <p>๒. หลักธรรม เบื้องต้นที่ เกี่ยวเนื่องใน วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐจุมิบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ</p> <p>๓. ระเบียบพิธี และการปฏิบัติตน ในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหนะ</p> <p>๔. ศาสนพิธี พิธีกรรม แนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่น ๆ</p>	<p>๔. ทักษะ การสร้างความรู้</p> <p>๕. ทักษะ การสังเคราะห์</p> <p>๖. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้</p>		<p>๒. วิเคราะห์เพื่อ เปรียบเทียบข้อมูล ของแต่ละศาสนา</p> <p>๓. รวบรวมข้อมูล เพื่อสนับสนุน</p> <p>๔. จัดระบบข้อมูล ใหม่</p> <p>๕. จัดนิทรรศการ และแสดงบทบาท สมมติในการปฏิบัติ ตนอย่างถูกต้อง</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๕. ประวัติและ ความสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ๖. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตน ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ			

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ	พลเมืองทุกคนต้องปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีกระบวนการตรากฎหมาย	๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ ๓. กระบวนการในการตรากฎหมาย	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ความเห็น	๑. แผนผังแสดงกระบวนการในการตรากฎหมาย ๒. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว	๑. ดูภาพ/วิดีโอเกี่ยวกับขั้นตอนการตรากฎหมาย ๒. ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในกระบวนการตรากฎหมาย ๓. อธิบายข้อสงสัยของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตรากฎหมาย ๔. เขียนแผนผังแสดงขั้นตอนการตรากฎหมาย ๕. เล่าประสบการณ์ของตนเองที่เคยปฏิบัติตนตามกฎหมายและช่วยกันวิเคราะห์ผลที่ได้รับ ๖. ศึกษาหรือค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย	อย่างเป็นระบบ				

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๑. นำเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัวในรูปแบบของบทบาทสมมติ</p> <p>๘. สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ</p>
<p>สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</p> <p>๓. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม</p>	<p>การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ เป็นสิ่งจำเป็นในวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง</p>	<p>๑. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</p> <p>๒. แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</p> <p>๓. บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการสังเคราะห์</p>	<p>๑. แผนที่ความคิดแสดงบทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม</p> <p>๒. บันทึกการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถี-ประชาธิปไตย</p>	<p>๑. วิเคราะห์ข่าวที่เป็นปัญหาทางสังคม และหาแนวทางแก้ไข</p> <p>๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม</p> <p>๓. วิเคราะห์ข้อมูล บทบาทหน้าที่ที่สำคัญ และผลของการไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสถาบันทางสังคม</p> <p>๔. หาความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถาบันครอบครัว - สถาบันการศึกษา - สถาบันศาสนา - สถาบันเศรษฐกิจ - สถาบันทางการเมือง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๕. นำเสนอผลงานด้วยรูปแบบที่นักเรียนถนัด</p> <p>๖. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานที่แต่ละคนนำเสนอ</p> <p>๗. เขียนแผนที่ความคิดแสดงบทบาทความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม</p> <p>๘. บันทึกสรุปการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย</p>
<p>สาระที่ ๒</p> <p>หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</p> <p>มาตรฐาน ส ๒.๑</p> <p>๔. อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>มีคุณค่าในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p> <p>และวัฒนธรรมของประเทศ</p>	<p>ความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>มีคุณค่าในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p>	<p>ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน</p>	<p>๑. ทักษะการเปรียบเทียบ</p> <p>๒. ทักษะการประเมิน</p> <p>๓. ทักษะการวิเคราะห์</p>	<p>บันทึกผลการอภิปรายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน</p>	<p>๑. ศึกษาวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>๒. เปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>๓. วิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ในภูมิภาค เอเชีย เพื่อนำ ไปสู่ความ เข้าใจอันดี ระหว่างกัน					ประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย ๔. แยกแยะข้อมูล ความเหมือนและ ความต่างของ วัฒนธรรมไทยกับ วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ๕. อภิปรายสรุป คุณค่าทางวัฒนธรรม ระหว่างประเทศ ที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน ๖. นำเสนอผล การอภิปราย ความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาค เอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๒. วิเคราะห์ ข้อมูล ข่าวสาร	ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ของคนในสังคม	๑. เหตุการณ์ และการ เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญของ ระบอบ การปกครองไทย ๒. หลักการ เลือกข้อมูล ข่าวสาร	ทักษะ การวิเคราะห์	สมุดบันทึก การวิเคราะห์ ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบต่อ สังคมไทย สมัยปัจจุบัน	๑. หาความรู้และ ข่าวสารเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทาง การเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของ คนในสังคม

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน		เพื่อนำมาวิเคราะห์			<p>๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบัน</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย</p> <p>๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๗. จัดทำสมุดบันทึกการวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	การลงทุนและการออมมีปัจจัยมาจากอัตราดอกเบี้ย เทคโนโลยี ค่าของเงิน และการคาดเดาเกี่ยวกับอนาคต	๑. ความหมายและความสำคัญของการลงทุน และการออมต่อระบบเศรษฐกิจ ๒. การบริหารจัดการเงินออม และการลงทุนภาคครัวเรือน ๓. ปัจจัยของการลงทุนและการออมคือ อัตราดอกเบี้ย รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่าของเงิน เทคโนโลยี การคาดเดาเกี่ยวกับอนาคต ๔. ปัญหาของการลงทุนและการออมในสังคมไทย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	รายงานผล การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม	๑. รวบรวมรายชื่อบุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการลงทุนและการออม ๒. วิเคราะห์จำแนกข้อมูลออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ลงทุน และกลุ่มผู้ออมเงิน ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็น ๔. อภิปรายเพื่อหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้คนนำเงินไปลงทุนหรือออม ๕. ศึกษาเพื่อหาสาเหตุ/ปัจจัยเพิ่มเติมด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสอบถาม การค้นคว้า หรืออื่น ๆ ๖. เชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการอภิปรายและการศึกษาเพิ่มเติมเป็นความรู้ใหม่

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๗. รายงานผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	ภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	๑. ความหมาย ความสำคัญ และหลักการการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. สำรวจการผลิตสินค้าในท้องถิ่นว่ามีการผลิตอะไรบ้าง ใช้วิธีการผลิตอย่างไร มีปัญหาในด้านใดบ้าง ๓. มีการนำเทคโนโลยีอะไรมาใช้ที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ ๔. นำหลักการผลิตรายวิเคราะห์การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	แผนผังแสดงรายการสินค้าและบริการที่ผลิตภายในชุมชนของนักเรียนรวมถึงปัจจัยที่ทำให้มีการผลิตสินค้าและบริการ	๑. สืบค้น ความหมาย ความสำคัญ และหลักการผลิตสินค้าและการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. สำรวจการผลิตสินค้าในท้องถิ่นว่ามีการผลิตอะไรบ้าง ใช้วิธีการผลิตอย่างไร มีปัญหาในด้านใด มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอย่างไร ๓. แยกแยะจัดหมวดหมู่ และหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง ๔. นำเสนอแผนผังการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและการบริการและความสัมพันธ์ของการผลิตสินค้าและบริการกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การผลิตตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการผลิตเพื่อความเป็นอยู่อย่างมีคุณภาพเพื่อความเป็นอย่างพอเพียง	๑. หลักการและเป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ๓. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	โครงการงานการพัฒนากระบวนการผลิตในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ศึกษาความหมายแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. สรุปและนำเสนอหลักการและเป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. สำรวจปัญหาและแนวทางการพัฒนาการผลิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการผลิตในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๕. นำเสนอโครงการ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	คนทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตนเองในฐานะผู้บริโภคตามกฎหมาย	๑. การรักษาและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค ๒. กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓. การดำเนินกิจกรรมพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ตาม	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ	การนำเสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคของนักเรียน	๑. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ๒. เก็บรวบรวมข้อมูล ๓. ร่วมอภิปรายและนำเสนอแนวทางรักษาและคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ๔. วิเคราะห์ทางเลือกเพื่อหา

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<p>กฎหมายในฐานะผู้บริโภค</p> <p>๔. แนวทางการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p>			<p>แนวทางการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p> <p>๕. จัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p> <p>๖. เลือกแนวทางการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p> <p>๗. รวบรวมกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค เช่น การ์ตูน คำขวัญ เสียงตามสาย แผ่นพับ แสดงละคร แต่งเพลงและนำเสนอ</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	ระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย มีทั้งการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ	๑. ระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. หลักการและผลกระทบการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการให้เหตุผล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	๑. การนำเสนอเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ตัวอย่างของสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่เป็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ	๑. ศึกษาลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. แยกแยะหาความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๓. อภิปรายผลการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจ ๔. สรุปผลในรูปแบบตารางเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจทั้ง ๒ แบบ ๕. ศึกษาระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยกัน และแบบแข่งขันกันในภูมิภาคเอเชียจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๖. ค้นหาสาเหตุของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยกันและแบบการแข่งขันกัน ๗. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผล ๘. เชื่อมโยงความรู้กับตัวอย่างของสภาพการณ์ทาง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ๙. นำเสนอตัวอย่างของสภาพการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแบบการพึ่งพาอาศัยกันและแบบการแข่งขันกัน และอธิบายหลักการของระบบเศรษฐกิจทั้ง ๒ แบบ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น น้ำมัน ป่าไม้ ทองคำ ถ่านหินแร่ เป็นต้น	ทักษะการวิเคราะห์	แผนภาพแสดงการกระจายของทรัพยากรโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาแผนที่แหล่งทรัพยากรของโลก ๒. อภิปราย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๓. สรุปการกระจายของทรัพยากรโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๔. นำเสนอแผนภาพการกระจายของทรัพยากรโลกที่ส่งผลต่อ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์	การนำเสนอตัวอย่างการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	๑. ศึกษาตัวอย่างสินค้าในชีวิตประจำวันชนิดเดียวกันต่างยี่ห้อกัน มีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร (ทั้งที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ) แตกต่างกันอย่างไรร ๒. วิเคราะห์สาเหตุทำไมจึงแตกต่างกัน ๓. สรุปการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า ๔. นำเสนอตัวอย่างการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๑</p> <p>๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ</p> <p>๒. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p> <p>๓. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ</p>	<p>การเลือกและการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือทำให้ได้ข้อค้นพบทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน</p>	<p>๑. วิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ เช่น การศึกษาภูมิหลังของผู้ทำหรือผู้เกี่ยวข้อง สาเหตุ ช่วงระยะเวลา รูปลักษณะของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น</p> <p>๒. ตัวอย่างการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง หรือหลักฐานสมัยอยุธยา (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๑)</p> <p>๓. ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ในสมัยอยุธยา</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการตีความ</p> <p>๓. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการให้เหตุผล</p> <p>๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>๖. ทักษะการประเมิน</p> <p>๗. ทักษะการสร้างความรู้</p>	<p>การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ตัวอย่างการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. ตั้งประเด็นเพื่อศึกษา</p> <p>๒. กำหนดวิธีการเครื่องมือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น เพื่อดำเนินการศึกษา</p> <p>๓. ศึกษา “กรณีตัวอย่างการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์” และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน เช่น ภูมิหลังของผู้เขียน ช่วงเวลา รูปลักษณะหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>๔. วิเคราะห์สังเคราะห์การให้เหตุผลตีความจากข้อมูลที่ได้ และประยุกต์ใช้ความรู้ในการตอบคำถามของการศึกษาค้นคว้าตัวอย่างได้อย่างชัดเจน</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<p>และธนบุรี (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๓) เช่น ข้อความบางตอน ในพระราชพงศาวดาร อยุธยา/ จดหมายเหตุ ชาวต่างชาติ</p> <p>๔. ตัวอย่าง การตีความข้อมูล จากหลักฐานที่ แสดงเหตุการณ์ สำคัญในสมัย อยุธยาและ ธนบุรี</p> <p>๕. การแยกแยะ ระหว่างข้อมูลกับ ความคิดเห็นรวมทั้ง ความจริงกับ ข้อเท็จจริงจาก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์</p> <p>๖. ความสำคัญ ของการวิเคราะห์ ข้อมูลและ การตีความทาง ประวัติศาสตร์</p>			

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของภูมิภาคเอเชีย ๒. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การดำรงชีวิตของคนในภูมิภาคเอเชีย	๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ที่มีผลต่อพัฒนาการโดยสังเขป ๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ๓. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ๔. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีต่อภูมิภาคเอเชียในปัจจุบัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสำรวจค้นหา ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ๕. ทักษะการสร้างความรู้	๑. รายงานเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ๒. ผังมโนทัศน์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชีย	๑. ตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการในภูมิภาคเอเชีย และแหล่งอารยธรรมโดยใช้กระบวนการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความชัดเจน และจัดระบบข้อมูล ๓. นำเสนอผังมโนทัศน์แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชีย ๔. วางแผนนำเสนอความรู้ที่ได้เพื่อรายงานเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ในประเด็น เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่าง ๆ พัฒนาการทาง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ ความสัมพันธ์ ของอิทธิพล อารยธรรมโบราณ ที่มีต่อภูมิภาคเอเชีย ในปัจจุบัน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๑. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา ๓. ระบุนิยามปัญหาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าวต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา	ความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยาและธนบุรีมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา	๑. การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา ๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา ๓. พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาในด้านการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๔. การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ และการกู้เอกราช ๕. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา เช่น การควบคุมกำลังคนและศิลปวัฒนธรรม ๖. การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ การกู้เอกราช และการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี ๗. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยธนบุรี ๘. วิศวกรรมของบรรพบุรุษไทย ผลงานของบุคคลสำคัญของไทยและต่างชาติที่มีส่วนสร้างสรรค์ชาติไทย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสำรวจค้นหา ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการสังเคราะห์ ๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๖. ทักษะการสรุป ๗. ทักษะการลงความเห็น	๑. รายงานผล การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ในรูปแบบที่ตนเองถนัด ๒. หนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ๓. นิทรรศการเกี่ยวกับอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี	๑. ตั้งประเด็นการสืบค้นทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ๒. วางแผนสืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในเรื่องของการสถาปนาอาณาจักร การพัฒนาในด้านต่าง ๆ และวัฒนธรรมภูมิปัญญา รวมทั้งความเชื่อมโยงของอาณาจักร ๔. วางแผนนำเสนอรายงานความรู้ที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังโน้ตส์ บทความ ทำหนังสือเล่มเล็ก ฯลฯ ๕. จัดนิทรรศการ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	การรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. สร้างความสนใจด้วยคำถาม ๒. กำหนดสิ่งที่ต้องการสำรวจ ค้นหา และวิธีการค้นหา ๓. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ๕. อธิบาย วิเคราะห์ และลงข้อสรุป ๖. ขยายความรู้ โดยรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๗. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม	๑. ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	๑. แผนภาพโครงเรื่องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมจากกรณีตัวอย่าง	๑. กำหนดเรื่อง/ความคิดรวบยอด “ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปหรือทวีปแอฟริกา” ๒. ระดมสมองเกี่ยวกับเรื่อง/ความคิดรวบยอด ๓. นำคำหรือวลีที่เกี่ยวข้องมาจับกลุ่ม เรียงลำดับ ๔. ออกแบบแผนภาพโครงเรื่องโดยเขียนชื่อเรื่อง/ความคิดรวบยอดไว้กลางหน้ากระดาษวางชื่อคำหรือวลีมาเชื่อมโยงสัมพันธ์ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคม ๕. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๖. กำหนดกรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ๗. กระบวนการคิดวิเคราะห์ ๘. นักเรียนลงมือปฏิบัติ แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๙. แสดงความเห็นหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคม อันก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๑๐. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง ๑๑. นำเสนอผลการดำเนินงาน
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากร-	การพัฒนาที่ขาดความสมดุล ก่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และ	๑. การอนุรักษ์ทรัพยากร-ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล	๑. แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากร-ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน	๑. สำรวจปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรปและแอฟริกา กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและต้องการหาคำตอบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>ธรรมชาติและสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๓. สำรวจ อภิปราย ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๔. วิเคราะห์เหตุและผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกา</p>	<p>ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยจำเป็นต้องวางแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดลอม</p>	<p>๒. ปัญหา สิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๑. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกากับผลกระทบต่อประเทศไทย</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	<p>ทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๒. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหา สิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๓. การอภิปรายผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกาที่มีต่อประเทศไทย</p>	<p>๒. กระบวนการคิดวิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๓. ดำเนินการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลปัญหา สิ่งแวดลอมเพิ่มเติมอย่างหลากหลาย</p> <p>๔. ผู้เรียนนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>๕. สรุปถึงสาเหตุของปัญหา สิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๖. นำเสนอผลการดำเนินงาน</p> <p>๗. รับรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา</p> <p>๘. การอธิบายและรับฟังสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอม</p> <p>๙. เชื่อมโยงสัมพันธสาเหตุและผลกระทบต่อที่ไทยได้รับ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>จากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและ แอฟริกา</p> <p>๑๐. อภิปราย วิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียจาก ผลกระทบที่ไทย ได้รับสรุปผล</p> <p>๑๑. ทำความเข้าใจ กับปัญหาทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ทวีปยุโรปและ แอฟริกา</p> <p>๑๒. ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน</p>

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๙ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ **รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนา ที่ตนนับถือ สู่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ในโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกรายชื่อประเทศ ต่าง ๆ ที่นับถือพุทธศาสนา และศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอความรู้ เกี่ยวกับการเผยแผ่ ศาสนาที่นักเรียน นับถือสู่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การเผยแผ่พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ให้เข้าใจ ๒. จัดเรียงเหตุการณ์ที่สำคัญ ของเรื่องให้กระชับ ๓. ศึกษาและทำความเข้าใจ ของแต่ละเหตุการณ์ให้เข้าใจ อย่างชัดเจน ๔. จัดแสดงลำดับขั้นตอน การเผยแผ่ศาสนาที่นักเรียน นับถือ ๕. นำเสนอและอธิบายความรู้ ตามที่นักเรียนสรุปได้จาก การศึกษาค้นคว้า
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ ตนนับถือ ในฐานะที่ ช่วยสร้างสรรค์ อารยธรรม	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของพระพุทธ- ศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือ ด้านการสร้างสรรค์ อารยธรรมและความสงบ สุขแก่มวลโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการนับถือศาสนา พุทธหรือศาสนาที่นักเรียน นับถือของประเทศต่าง ๆ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	๑. รายงานการ ศึกษาการนับถือ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๒. บทวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การนับถือพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ของประเทศต่าง ๆ ๒. กำหนดประเด็นเพื่อ วิเคราะห์ข้อมูลการนับถือ พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ นักเรียนนับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลการนับถือ พุทธศาสนาหรือศาสนาที่

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และความ สงบสุข แก่โลก	๒. อธิบายความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือด้านการ สร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก		นับถือในด้าน การสร้างสรรค์ อารยธรรมและ ความสงบสุข แก่โลก	นับถือของประเทศต่าง ๆ ตามประเด็น ๆ ๔. รายงานการศึกษา การนับถือพุทธศาสนาและ ศาสนาที่นับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๕. วิเคราะห์องค์ประกอบที่ เหมือนกันของข้อมูลในแต่ละ ประเด็นของประเทศต่าง ๆ ๖. ให้ความเห็นเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือด้านการสร้างสรรค์ อารยธรรมและความสงบสุข แก่โลก ๗. เขียนบทวิเคราะห์ความ สำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือด้าน การสร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขของโลก
๓. อภิปราย ความสำคัญ ของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ กับปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงและ การพัฒนา อย่างยั่งยืน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนาที่ สอดคล้องกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกหลักธรรมคำสอนที่ สำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายหลักการของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ กระบวน การคิดอย่างมี วิจารณญาณ	๑. การให้ ความคิดเห็น เกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต ของศาสนิกชน ที่สอดคล้องกับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนา อย่างยั่งยืน ๒. แนวทาง การดำเนินชีวิต ตามหลักธรรมและ	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับ ๑.๑ หลักธรรมคำสอน ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๑.๒ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักธรรมคำสอนของศาสนา ที่นับถือ และหลักการของ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและการพัฒนา ที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๓. อธิบายหลักการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้นใหม่ ๔. หาความสอดคล้องและเชื่อมโยงข้อมูล ๕. นำเสนอและอธิบาย ๖. อภิปรายและสรุป
๔. วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ของพระพุทธรูปปางต่าง ๆ กับพุทธประวัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๑. การอธิบายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๒. เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับพุทธประวัติและพุทธรูปปางต่าง ๆ	๑. กำหนดให้นักเรียนสำรวจค้นหาพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ๒. นำเสนอข้อมูลการสำรวจ ๓. ตั้งประเด็นคำถามถึงความหมายของพระพุทธรูป ๔. อภิปรายและร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๕. ศึกษาประวัติของพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เพิ่มเติม ๖. อธิบายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ
๕. วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบ-อย่างการดำเนินชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความศรัทธาและเลื่อมใสในการทำความดี	๑. ทักษะการสรุปย่อ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	เอกสารเผยแพร่ผล การวิเคราะห์แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก	๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. จับใจความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา ๓. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องให้กระชับและชัดเจน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๒. นำแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่างตามที่ กำหนดไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	๔. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ในประเด็น ๑. ประวัติสาวก ชาตก และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดที่ได้จาก การวิเคราะห์ ๓. แนวทางการนำ แบบอย่างการ ดำเนินชีวิตและ ข้อคิดไปใช้ในชีวิต ประจำวัน ๔. ประเด็นอื่น ๆ ที่นักเรียนเห็นว่า สำคัญควรนำเสนอ	๔. วิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาตก และศาสนิกชนตัวอย่าง ๕. สรุปผลการวิเคราะห์ ๖. เชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๗. หาแนวทางการนำแบบ อย่างการดำเนินชีวิตและ ข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๘. จัดทำเอกสารเผยแพร่ ผลการวิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง
๖. อธิบาย สังฆคุณและ ข้อธรรมสำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร สังฆคุณและข้อธรรม สำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือเพื่อการ แก้ปัญหาพัฒนาตนเอง และครอบครัว ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายสังฆคุณและ ข้อธรรมสำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอ แผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ประกอบการ อธิบาย	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังฆคุณ และอริยสัจ ๔ คืออะไร” ๒. ศึกษาความรู้เรื่องสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ ให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจน ๓. สรุปความรู้ที่ได้จาก การศึกษา ๔. จัดทำแผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณและ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณและ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. นำสังฆคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือไปใช้ในการดำเนินชีวิต			อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ประกอบการอธิบาย
๑. เห็นคุณค่าและวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานและการมีครอบครัว	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเป็นการดำรงตนอยู่บนความไม่ประมาทเป็นการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เห็นคุณค่าของการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมเพื่อการพัฒนาตนในการดำรงชีวิต ๒. เสนอแนวทางการปฏิบัติและปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตนเพื่อการดำรงชีวิต</p>	<p>๑. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์</p>	<p>คู่มือการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักธรรมของศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ</p>	<p>๑. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน</p> <p>๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับสังฆคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๓. คัดเลือกหลักธรรมเกี่ยวกับสังฆคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน</p> <p>๔. ตรวจสอบความสอดคล้องของสถานการณ์กับข้อธรรม</p> <p>๕. เขียนคู่มือการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๘. เห็นคุณค่า ของการ พัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการคือ วิธีคิดแบบ อริยสัง และ วิธีคิดแบบ สืบสาว เหตุปัจจัย หรือการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการ แบบอริยสัง และวิธีคิด แบบสืบสาวเหตุปัจจัย หรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการ ดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส- มนสิการ แบบอริยสัง และ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุ ปัจจัยหรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของการ พัฒนาจิตตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ การเรียนรู้และการดำเนิน ชีวิต	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้ วิธีคิดแบบโยนิโส มนสิการ แบบอริยสัง และวิธีคิดแบบ สืบสาวเหตุปัจจัย ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธี ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่ เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงกรณี ตัวอย่างว่าสอดคล้องกับ วิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอริยสังและแบบสืบสาว เหตุปัจจัย ๕. อธิบายหลักการของการ คิดด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส- มนสิการ แบบอริยสัง และ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๖. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับวิธีคิดแบบโยนิโส- มนสิการ แบบอริยสัง และ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ในชีวิตประจำวันและอธิบาย คุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต
๙. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและ เจริญปัญญา ด้วยอานาปาน- สติ หรือตาม แนวทางของ	ผู้เรียนรู้อะไร การบริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการบริหาร จิตและเจริญปัญญาด้วย	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การจัดกิจกรรม บริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามแนวทาง ของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ตั้งประเด็นในการศึกษา “การบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามแนวทางของศาสนาที่ นับถือคืออะไร มีแนวปฏิบัติ และเกิดประโยชน์สำหรับ ผู้ปฏิบัติอย่างไร”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ศาสนาที่ตน นับถือ	<p>อานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๒. บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>๑. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์</p>		<p>๒. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๓. อธิบายรายละเอียดของข้อมูลให้ชัดเจน</p> <p>๔. วิเคราะห์การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่สอดคล้องกับข้อมูล</p> <p>๕. นำเสนอการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่สอดคล้องกับข้อมูล</p> <p>๖. จัดกิจกรรมการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p>
๑๐. วิเคราะห์ความแตกต่างและยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>วิถีชีวิตของศาสนิกชนมีความแตกต่างกันตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่แตกต่างกัน</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>วิเคราะห์ความแตกต่างและวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p>	<p>คู่มือการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขในสังคม/ชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา</p>	<p>๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในสังคม/ชุมชนของผู้เรียน</p> <p>๒. วิเคราะห์วิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนของแต่ละศาสนา</p> <p>๓. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินชีวิตร่วมกันของศาสนิกชน</p> <p>๔. วิเคราะห์หาปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>๕. สรุปวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนของแต่ละ</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>ศาสนา ปัญหาและสาเหตุ ของปัญหาในการดำเนินชีวิต ร่วมกันของศาสนิกชน และปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>๖. จัดทำคู่มือการดำเนินชีวิต เพื่อความสุขในสังคม/ชุมชน ที่มีความแตกต่างกัน ทางศาสนา</p>

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ หน้าที่และ บทบาทของ สาวกและ ปฏิบัติตน ต่อสาวก ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร สาวกผู้สืบทอดหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ ศาสนิกชนควรปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายบทบาท และหน้าที่ของสาวก ๒. ปฏิบัติตนต่อสาวกอย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	๑. ทักษะ การปรับ โครงสร้าง ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	รายงานเรื่องบทบาท และหน้าที่ของ และผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมของ ตนเองที่ปฏิบัติ ต่อสาวก ด้วยความเหมาะสม และไม่เหมาะสม	๑. อภิปรายและสรุปความรู้ เดิมเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของสาวก ๒. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ ของสาวก ๓. เชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ใหม่เป็นความรู้ ของตนเอง ๔. นำเสนอความรู้ใหม่ให้มี ความชัดเจน ๕. ตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็น ในการศึกษา “นักเรียนควร ปฏิบัติตนต่อสาวกของ ศาสนาที่นับถืออย่างไร เพราะเหตุใด” ๖. ศึกษาเพื่อหาคำตอบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ๗. สรุปความรู้และนำเสนอ ๘. จัดทำรายงานเรื่องบทบาท และหน้าที่ของสาวกพร้อมกับ การวิเคราะห์พฤติกรรมของ ตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวก ที่มีความเหมาะสม และไม่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนิกชนที่ดีต้องปฏิบัติ ตนต่อบุคคลต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องตามหลักการ ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนา	๑. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ที่กำหนด	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “นักเรียนควรปฏิบัติตนต่อ บุคคลที่นับถือศาสนาอื่น ๆ อย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และ หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุปให้เห็น ชัดเจนด้วยการยกตัวอย่าง ประกอบ ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการปฏิบัติอย่าง เหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด
๓. ปฏิบัติหน้าที่ ของศาสนิกชน ที่ดี	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนิกชนมีหน้าที่ ในการประพฤติปฏิบัติ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตามหลักการของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติหน้าที่ของ การเป็นศาสนิกชนที่ดี	๑. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ตัวอย่างบุคคลที่ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดี ของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อมอธิบาย เหตุผลประกอบ	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “ศาสนิกชนที่ดี ควรมีหน้าที่ และปฏิบัติตนอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และ หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุปให้เห็น ชัดเจนด้วยการยกตัวอย่าง ประกอบ ๔. ยกตัวอย่างบุคคลที่ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อม อธิบายเหตุผลประกอบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมอย่างถูกต้อง เป็นการแสดงความเคารพ ในหลักธรรมคำสอน และธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนา ที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	๑. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การสาธิต การประกอบ พิธีกรรม ในศาสนพิธี	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุป ให้เห็นชัดเจนด้วยการ ยกตัวอย่างประกอบ ๔. ยกตัวอย่างบุคคล ที่ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
๕. อธิบายประวัติ วันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ ตนนับถือตามที่กำหนด เป็นความกตัญญูต่อศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกสาเหตุการเกิด วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ๒. วิเคราะห์หลักธรรม สำคัญที่เกี่ยวข้อง ในวันสำคัญทางศาสนา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนาที่ตน นับถือ ๒. ศึกษาประวัติและวิเคราะห์ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ๓. สรุปประวัติและความสำคัญ ของวันสำคัญทางศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนชุมชน สังคม และประเทศชาติ ๔. ตั้งประเด็นคำถาม “เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร เพราะเหตุใด”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๕. อภิปราย สรุป และหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป</p> <p>๖. อธิบายข้อสรุปให้เห็นชัดเจนด้วยการยกตัวอย่างประกอบ</p> <p>๗. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือ</p>
๖. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือเป็นการแสดงการยอมรับในหลักธรรมของศาสนา</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>แสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์</p>	<p>การแสดงบทบาทสมมติในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่นับถือ</p>	<p>๑. ตำรวจองค์ประกอบในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ</p> <p>๒. วิเคราะห์องค์ประกอบในส่วนที่เหมือนกันและต่างกันของแต่ละศาสนา</p> <p>๓. สรุปสิ่งที่เหมือนและต่างกันในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนและนำเสนอ</p> <p>๔. เชื่อมโยงข้อมูลองค์ประกอบให้เป็นแบบแผนเพื่อการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของแต่ละศาสนา</p> <p>๕. นำเสนอแบบแผนโดยการแสดงบทบาทสมมติในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่นับถือ</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. นำเสนอ แนวทาง ในการธำรง รักษาศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธรูปศาสนาจะธำรง อยู่คู่โลกได้ พุทธบริษัท ต้องร่วมมือกันศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรง รักษาพระพุทธรูปศาสนาไว้ ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทางในการธำรง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอแนวทาง ในการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ (วิธีการที่นักเรียน ถนัด)	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูล ด้านการศาสนา ในสถานการณ์ปัจจุบัน ๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ด้านการศาสนา ในสถานการณ์ปัจจุบัน กับในอดีตที่ผ่านมา ๓. นำเสนอข้อมูล ที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านดีและด้านที่เป็น ความเสื่อมของศาสนา ๔. อภิปรายถึงผลที่เกิดจาก ความเสื่อมของศาสนาและ หาแนวทางในการธำรงรักษา ศาสนา ๕. นำเสนอแนวทางในการ ธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการที่นักเรียนถนัด

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และร่ำร้งรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความแตกต่างของการกระทำ ความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง	ผู้เรียนรู้อะไร การกระทำความผิดทางอาญาและทางแพ่ง มีความแตกต่างกันในลักษณะของการกระทำความผิดและบทลงโทษ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การอธิบายเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและบทลงโทษ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ๒. กำหนดมิติที่จะเปรียบเทียบความแตกต่างของการกระทำความผิดทางแพ่งและทางอาญาตามเกณฑ์ที่กำหนด ๓. วิเคราะห์ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดจากแหล่งข้อมูลทางสังคม ๔. บอกความเหมือนและความต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ๕. ทำตารางเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่ง และบทลงโทษ อธิบายเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่ง และบทลงโทษ
๒. มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ผู้เรียนทำอะไรได้ มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	๑. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น	รายงานการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชนตามวิธีที่ถนัด	๑. หาความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ๒. อภิปรายถึงการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับสถานการณ์เดิมที่เขารู้มา ๓. นำความรู้ที่มีไปใช้ในการมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๔. รายงานผลการมีส่วนร่วมปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรม สากลที่ เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมไทย มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิตมนุษย์ จึงต้อง ร่วมมือกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและเลือกรับ วัฒนธรรมสากล อย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม	กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	รายงานการปฏิบัติ ตนในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล	๑. กำหนดประเด็นของเรื่อง คือ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยที่ควรอนุรักษ์ และวัฒนธรรมสากลที่ควรรับ มาปฏิบัติ ๓. วิเคราะห์ข้อมูล การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๔. พิจารณาทางเลือกจาก ข้อมูลโดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ลงความเห็นและตัดสินใจ ในการเลือกอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยและรับวัฒนธรรมสากล ๖. รายงานการปฏิบัติตน ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสมตามวิธีที่ตนถนัด
๔. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ในประเทศ และเสนอ แนวคิด ในการลด ความขัดแย้ง	ผู้เรียนรู้อะไร ความขัดแย้งในประเทศ เกิดจากสาเหตุหลายประการ ทุกคนจึงต้องร่วมมือกัน เพื่อลดความขัดแย้ง และสร้างความสมานฉันท์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิด ปัญหาความขัดแย้งใน ประเทศ และเสนอแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์กรณี ศึกษาปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหาความ ขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิด ในการลดความ ขัดแย้ง	๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ในประเทศและแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การศึกษา ๓. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนกแยกแยะข้อมูล ปัจจัย ที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ในประเทศและแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง ๔. แยกแยะข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูล</p> <p>๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์</p> <p>๗. สรุปตอบคำถามตามวัตถุประสงค์</p> <p>๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศและเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง</p>
๕. เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก	<p>ผู้เรียนรู้อะไร ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก</p>	<p>๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์</p>	หนังสือเล่มเล็ก แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข	<p>๑. ระบุปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข</p> <p>๒. ประมวลข้อมูลปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุขที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๔. พิจารณาทางเลือกด้วยการพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลาย</p> <p>๕. ลงความเห็นและตัดสินใจเสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก</p> <p>๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็กแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข</p>

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ระบอบ การปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร ระบอบการปกครอง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายระบอบการปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	รายงานระบอบ การปกครองแบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน	๑. กำหนดจุดประสงค์ของ การรวบรวมข้อมูล เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง แบบต่าง ๆ ๒. หาวิธีการในการเก็บข้อมูล ที่เหมาะสม ๓. ใช้วิธีการที่กำหนด ในการรวบรวมข้อมูล ๔. นำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ ๕. รายงานระบอบการปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบอบ การปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร ความคล้ายคลึงและความ แตกต่างกันของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของไทยกับประเทศอื่น ผู้เรียนทำอะไรได้ เปรียบเทียบระบอบ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของไทย กับประเทศอื่น ๆ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ลักษณะการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของ ไทยกับประเทศอื่น ที่มีการปกครอง ระบบเดียวกัน	๑. กำหนดหัวข้อการศึกษา เปรียบเทียบเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองของ ไทยกับประเทศอื่นที่ปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ๒. กำหนดเกณฑ์ การเปรียบเทียบ ๓. บอกความเหมือน ความต่างของการปกครอง ของไทยกับประเทศอื่น ๔. จัดทำตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบลักษณะ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของไทยกับ ประเทศอื่นที่มีการปกครอง ระบบเดียวกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	ผู้เรียนรู้อะไร การเลือกตั้งการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	ทักษะ การทำให้ กระจ่าง	การร่วมอภิปรายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม การตรวจสอบอำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเครือของมาตราต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบายสรุป อ้างอิง ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือให้กระจ่างชัดเจน ๔. อภิปราย มาตราที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมการตรวจสอบอำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ
๔. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงการพัฒนาประชาธิปไตย	๑. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ๒. วางแผนออกแบบการแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ๓. ดำเนินการตามแผนที่มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๔. สรุปและตรวจสอบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและเสนอแนวทางแก้ไข ๕. จัดทำโครงการพัฒนาประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายกลไก ราคาในระบบ เศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร กลไกราคาเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญของระบบ เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายกลไกราคาใน ระบบเศรษฐกิจแบบ เสรีนิยม	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การอธิบาย การทำงานของ กลไกราคา ในระบบเศรษฐกิจ แบบเสรีนิยม	๑. ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงราคาที่มีผล ต่ออุปสงค์-อุปทานใน ชีวิตประจำวัน ๒. หาความสัมพันธ์ของ การเปลี่ยนแปลงราคา ที่มีผลต่ออุปสงค์-อุปทาน ๓. อธิบายการทำงานของ กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ เสรีนิยม
๒. มีส่วนร่วม ในการแก้ไข ปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	ผู้เรียนรู้อะไร การแก้ไขปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกิดการดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ร่วมแก้ไขปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	โครงการ “การแก้ ปัญหาและพัฒนา ท้องถิ่นตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง”	๑. สำรวจสภาพปัญหา ด้านสังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน ๒. แยกแยะปัญหาโดยใช้ หลักการตามแนวทางปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. จัดหมวดหมู่ สรุป สภาพปัญหาแต่ละด้าน ๔. จัดทำโครงการแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนตามหลัก ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๕. สรุปตรวจสอบ การแก้ปัญหาและพัฒนา ๖. นำเสนอโครงการ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง แนวคิด เศรษฐกิจ พอเพียงกับ ระบบสหกรณ์	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กับระบบสหกรณ์นำไปสู่ การดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงกับระบบสหกรณ์	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	หนังสือเล่มเล็ก เศรษฐกิจพอเพียง กับระบบสหกรณ์	๑. ศึกษาแนวคิดหลักการ ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงกับการพัฒนา ในชุมชน ๒. แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย หลักการสำคัญของระบบ สหกรณ์ ๓. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบสหกรณ์ ๔. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบสหกรณ์ ๕. สรุปแสดงความคิดเห็น ประโยชน์จากการเชื่อมโยง ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เศรษฐกิจพอเพียงกับระบบ สหกรณ์

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจไทยเพื่อความมั่นคงและทัดเทียมสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หนังสือการ์ตูน “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจไทยให้มั่นคง”	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจสังคมไทย ๒. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๓. สรุปและเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจของสังคมไทย ๔. นำเสนอความรู้และอธิบายบทบาทในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๕. อธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลที่น่ามาเชื่อมโยงกัน ๖. จัดทำหนังสือการ์ตูน “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจไทยให้มั่นคง”
๒. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร นโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อการดำเนินชีวิตทั้งระดับบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ลงความเห็น	การเสวนา เรื่องนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ ๒. วิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ			๓. จัดกลุ่มเสวนาเรื่อง นโยบายและกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐที่มีผลต่อ การพัฒนาประเทศ ๔. แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของ รัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ
๓. อภิปราย บทบาทความ สำคัญของ การรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศมีความ สัมพันธ์และจำเป็นต่อ การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ ในสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายบทบาท ความ สำคัญของการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงาน “บทบาท ความสำคัญของ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจ”	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ สรุปผลการดำเนินกิจกรรม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลของการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ๔. นำเสนอบทบาทความ สำคัญของการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๕. จัดทำรายการ ๖. รายงานบทบาทความสำคัญ ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
๔. อภิปราย ผลกระทบ ที่เกิดจาก ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	ผู้เรียนรู้อะไร ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด และผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	ทักษะ การให้เหตุผล	แผนผังความคิด ผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	๑. ศึกษาความหมาย สาเหตุ ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืดจากสื่อต่าง ๆ ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด ๓. ประมวลข้อมูลที่ เป็น สาเหตุของปัญหาจากภาวะ เงินเฟ้อและเงินฝืด ๔. อธิบายผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. จัดทำแผนผังความคิด “ผลกระทบที่เกิดจากภาวะ เงินเฟ้อและเงินฝืด”
๕. วิเคราะห์ ผลเสียจาก การว่างงาน และแนวทาง แก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้อะไร ผลเสียและแนวทาง การแก้ไขปัญหาการว่างงาน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลเสีย จากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	แผนผังก้างปลา ปัญหาการว่างงาน และแนวทาง การแก้ไขปัญหา การว่างงาน	๑. ศึกษาสภาพปัญหาสาเหตุ และผลเสียของการว่างงาน ๒. อภิปรายสภาพปัญหา สาเหตุ และผลเสียของ การว่างงานเพื่อหาข้อสรุป ๓. วางแผน ออกแบบ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน ๔. สรุปแนวทางการแก้ไข ปัญหาการว่างงาน ๕. จัดทำแผนผังก้างปลา ปัญหาการว่างงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา การว่างงาน
๖. วิเคราะห์ สาเหตุและ วิธีการคิดกัน ทางการค้า ในการค้า ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร สาเหตุและวิธีการคิดกัน ทางการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการ คิดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงสาเหตุ และวิธีการคิดกัน ทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาความหมายของ การค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศ ๒. วิเคราะห์ผลของการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ ๓. อภิปรายสาเหตุและวิธีการ คิดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ ๔. สรุปผลการอภิปรายและ จัดทำแผนผังความคิดแสดง สาเหตุและวิธีการคิดกัน ทางการค้าในการค้าระหว่าง ประเทศ ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงสาเหตุและวิธีการ คิดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการจัดระเบียบ</p>	<p>การนำเสนอผลกรวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และขั้นตอนที่ใช้ในการวิเคราะห์</p>	<p>๑. กระบวนการวิเคราะห์เลือกและตัดสินใจ</p> <p>๒. วิธีการจัดระเบียบความเหมาะสม</p> <p>๓. การนำเสนอผลกรวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์</p>
๒. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อศึกษาเรื่องราวที่สนใจ</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ</p>	<p>๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการจัดระเบียบ</p>	<p>การนำเสนอเรื่องราวที่สนใจที่ได้จากการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. กระบวนการวิเคราะห์เลือกและตัดสินใจ</p> <p>๒. วิธีการจัดระเบียบความเหมาะสม</p> <p>๓. การนำเสนอเรื่องราวที่สนใจที่ได้จากการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้	ผังโน้ตส์ แสดงพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของโลก ๓. สรุปความรู้และสร้างความรู้ ๔. เขียนผังโน้ตส์แสดงพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก
๒. วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ตลอดจนความพยายามในการจัดปัญหาความขัดแย้ง	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบด้านความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือและความขัดแย้งในศตวรรษที่ ๒๐ ๒. อธิบายความพยายามในการจัดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการสร้างความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	ป้ายนิเทศแสดงผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น ๓. สรุปลงความเห็นและสร้างความรู้ ๔. ทำป้ายนิเทศนำเสนอผลการสืบค้น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม กฎมณียาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของไทยสมัย รัตนโกสินทร์ ในด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์พัฒนาการ สมัยรัตนโกสินทร์ ในด้านต่าง ๆ ๒. อธิบายการสถาปนา กรุงเทพมหานคร เป็นราชธานีของไทย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	แผ่นพับเกี่ยวกับ การสถาปนา กรุงเทพมหานคร เป็นราชธานี	๑. สืบค้นข้อมูลโดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์และการ สถาปนากรุงเทพมหานคร เป็นราชธานี ๓. สรุปความรู้และเรียบเรียง เพื่อสร้างความรู้ ๔. ทำแผ่นพบนำเสนอ
๒. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความ มั่นคงและ ความเจริญ รุ่งเรืองของ ไทยในสมัย รัตนโกสินทร์	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองของ ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความมั่นคงและ ความเจริญรุ่งเรืองของไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ๒. อธิบายถึงบทบาท ของพระมหากษัตริย์ไทย ในราชวงศ์จักรีในการ สร้างสรรค์ความเจริญ และความมั่นคงของชาติ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่ง ผลต่อความมั่นคง และความเจริญ รุ่งเรืองของไทยใน สมัยรัตนโกสินทร์	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความมั่นคงและความเจริญ รุ่งเรืองของไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ ๓. สรุปความและสร้าง ความรู้ใหม่ ๔. จัดทำป้ายนิเทศ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๓. อธิบายพัฒนาการ ในด้านต่าง ๆ ของชาติ พร้อมกับเชื่อมโยงไปยัง เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผล ต่อการพัฒนาชาติไทย			
๓. วิเคราะห์ ภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย สมัย รัตนโกสินทร์ และอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยสมัยรัตนโกสินทร์และ อิทธิพลที่มีต่อการพัฒนา ชาติไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อิทธิพลของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยที่มีต่อการพัฒนา ชาติไทย	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	บทบาทสมมติ เกี่ยวกับอิทธิพล ของภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมที่มีต่อ การพัฒนาชาติ	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ เกี่ยวกับ อิทธิพลของภูมิปัญญา และวัฒนธรรมที่มีต่อการ พัฒนาชาติ ๓. สรุปและสร้างความรู้ ๔. นำเสนอความรู้ ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ
๔. วิเคราะห์ บทบาทของ ไทยในสมัย ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร ไทยกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์บทบาทของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึงปัจจุบัน ๒. วิจารณ์สถานการณ์ เกี่ยวกับประชาธิปไตย ในปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. การแสดง บทบาทสมมติ สถานการณ์ การเลือกสภา นักเรียน ๒. นิทรรศการ การแสดงเกี่ยวกับ “ประเทศไทยกับ การปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย”	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ ข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทของ ไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน ๓. ประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. บทบาทสมมติแสดง สถานการณ์จำลองการเลือก ตั้งสภานักเรียน ๕. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ “ประเทศไทยกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เพื่อการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่ถนัด
๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทาง	๑. ทักษะการเชื่อมโยง ๒. ทักษะการวิเคราะห์	แผนภาพโครงเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ศึกษาข้อมูล ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และ อเมริกาใต้	กายภาพและสังคมของ ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้			<p>๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล</p> <p>๖. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง</p> <p>๗. สรุปข้อมูลเป็นแผนภาพโครงเรื่อง</p>

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ การก่อเกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคม อันเป็นผล จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทาง สังคมของ ทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและทางสังคมที่ การก่อเกิดสิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>อธิบายการก่อเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการ เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ และทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้</p>	<p>๑. ทักษะ การวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะ การเชื่อมโยง</p> <p>๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ</p>	<p>การนำเสนอ กรณีตัวอย่างการเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและ สังคมของทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p> <p>๒. ตั้งวัตถุประสงค์และ ประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๓. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนก แยกแยะข้อมูล</p> <p>๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและสังคมและ การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p> <p>๖. อธิบายความสัมพันธ์ และความหมายของข้อมูล ที่นำมาเชื่อมโยง</p> <p>๗. วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง การเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ และนำเสนอ</p>
๒. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การอนุรักษ์ทรัพยากร- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p>	<p>๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล</p>	<p>๑. แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ</p>	<p>๑. กำหนดวัตถุประสงค์ในการ รวบรวมข้อมูล แนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ในทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๒. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๒. หาวิธีเก็บรวบรวมวิธี ที่เหมาะสม ๓. เก็บรวบรวมข้อมูลตาม วิธีการที่กำหนด ๔. นำเสนอข้อมูลแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ อย่างสร้างสรรค์
๓. สำรวจ อภิปราย ประเด็น ปัญหา เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นใน ทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ สำรวจ อภิปรายประเด็น ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ ประเด็นอภิปราย ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหา และค้นตามวิธีการ ที่กำหนด ๓. รวบรวมข้อมูลที่ได้ ในการสำรวจค้นหา ๔. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การวิเคราะห์ข้อมูล ๕. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนกแยกแยะข้อมูลและ แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ให้เห็นองค์ประกอบ ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๔. วิเคราะห์เหตุ และผลกระทบ ต่อเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ที่มีต่อ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	บันทึกผล การอภิปรายเหตุ และผลกระทบ ต่อเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลง	๑. รวบรวมข้อมูลการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ของทวีปอเมริกาเหนือ และ อเมริกาใต้

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ในทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย	ประเทศไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายสาเหตุและ ผลกระทบต่อเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย		ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย	๒. สำรวจและค้นหาสาเหตุ ของการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ๓. ศึกษาเชื่อมโยงผลกระทบ ของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อ ประเทศไทย ๔. เชื่อมโยงสัมพันธ์สาเหตุ และผลกระทบที่ไทยได้รับ จากการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๕. ร่วมอภิปรายและจัดบันทึก สาเหตุและผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปที่มีต่อประเทศไทย

◆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชี้นำงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ **รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่ช่วยสร้างสรรคอารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก ๓. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญา	การเผยแผ่ศาสนาสู่ประเทศต่าง ๆ ในโลก เป็นการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ก่อให้เกิดอารยธรรมทางศาสนา และสร้างสรรคความสงบสุขให้กับโลก สอดคล้องกับปรัชญาของศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ประเทศไทยยึดเป็นแนวทางพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน	๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน ๒. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างสรรคอารยธรรมและความสงบสุขให้แก่โลก ๓. สัมมนาพระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ที่สอดคล้องกับหลักธรรมในสาระการเรียนรู้ข้อ ๖)	๑. ทักษะการสรุปย่อ ๒. ทักษะการจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะการสร้างความรู้ ๔. ทักษะการวิเคราะห์ ๕. ทักษะการสรุป ๖. ทักษะการบวนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ๗. ทักษะการบวนาการคิดสร้างสรรค	๑. รายงานการเผยแผ่และการนับถือพุทธศาสนาและศาสนาที่ผู้เรียนนับถือของประเทศต่าง ๆ ๒. บทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในประเทศต่าง ๆ ๓. นำเหตุการณ์ที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่องมาจัดเรียงให้กระชับ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจของแต่ละเหตุการณ์ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ๕. จัดแสดงลำดับขั้นตอนการเผยแผ่ศาสนาที่นับถือ ๖. นำเสนอและอธิบายความรู้ตามที่นักเรียนได้สรุป	

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน					<p>๑. รายงานผลการศึกษาการเผยแพร่และการนับถือพุทธศาสนาและศาสนาที่นับถือของประเทศต่าง ๆ</p> <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูลด้านการนับถือที่มีความเหมือนกันและต่างกันของข้อมูลในแต่ละประเด็นของประเทศต่าง ๆ</p> <p>๓. ทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>๔. หาความสอดคล้องและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับพุทธศาสนาหรือศาสนาที่นับถือในด้านการสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก</p> <p>๕. ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาประเทศไทย</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๑๒. เขียนบทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือตามประเด็นที่กำหนด
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๔. วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ๕. วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	พระพุทธรูปมีความสำคัญในการเป็นตัวแทนขององค์ศาสดามีความสำคัญกับพุทธประวัติที่สำคัญ สาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่างเป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตด้วยความเลื่อมใสศรัทธาในหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ศาสนิกชนทั่วไปควรนำแบบอย่างหรือข้อคิดมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาพุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ปางมารวิชัย - ปางปฐมเทศนา - ปางลีลา - ปางประจำวันเกิด ๒. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ <ul style="list-style-type: none"> - ปฐมเทศนา - โอวาทปาฏิโมกข์ ๓. พุทธสาวก พุทธสาวิกา - พระอัญญาโกลทัณฺฑะ - พระมหาปชาบดีเถรี - พระขมาเถรี - พระเจ้าปเสนทิโกศล ๔. ชาดก - นันทวิสาขชาดก - สุวณฺณหังสชาดก 	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะการสรุปย่อ ๔. ทักษะการวิเคราะห์ ๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๖. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	เอกสารเผยแพร่ผลการวิเคราะห์พุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ และแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างให้ครอบคลุม <ul style="list-style-type: none"> ๑. ประวัติสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ ๓. แนวทางการนำแบบอย่างการดำเนินชีวิต 	๑. สำรวจและศึกษาประวัติพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยและนำเสนอข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> ๒. ตั้งประเด็นคำถามถึงความเป็นมาและความสำคัญของพระพุทธรูป ๓. อภิปรายและร่วมกันสรุปพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๔. ศึกษาและวิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๕. อธิบายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๖. ศึกษาประวัติสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง ๗. สรุปประวัติสาวกชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<p>๕. ศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ม.จ.หญิงพูนพิสมัย ดิศกุล - ศาสตราจารย์สัญญาธรรมศักดิ์ 		<p>และข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>๔. ประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้เรียนเห็นว่าสำคัญควรนำเสนอ</p>	<p>๘. วิเคราะห์แบบอย่างการดำเนินชีวิตจากสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <p>๙. สรุปแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากสาวก ชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง</p> <p>๑๐. เชื่อมโยงผลการวิเคราะห์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>๑๑. หาแนวทางการนำแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>๑๒. จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการวิเคราะห์พุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ และแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามประเด็นที่กำหนด</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๖. อธิบายสังฆคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ๗. เห็นคุณค่าและวิเคราะห์ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงาน และการมีครอบครัว ๑๐. วิเคราะห์ ความแตกต่าง และยอมรับ วิถีการดำเนินชีวิตของ ศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ	ศาสนามีหลักธรรม คำสอนสำหรับให้ศาสนิกชนยึดถือเป็นแนวทาง การดำเนินชีวิต ซึ่งมีความแตกต่างกันตามความเชื่อทางศาสนา การยอมรับหลักธรรมของศาสนาอื่นทำให้เกิดการยอมรับในวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันของศาสนิกชน	๑. พระรัตนตรัย - สังฆคุณ ๙ ๒. อริยสัจ ๔ - ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) > ไตรลักษณ์ - สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักกรรม > วัฏฏะ ๓ : ปญจธรรม ๗ (ตัณหา, มานะ, ทิฏฐิ) - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : อตถะ ๓ - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : มรรคมืองค์ ๘ : ปัญญา ๓ : สัมปรัสนธรรม ๗ : บุญกิริยา วัตถุประสงค์ ๑๐ : อุบาทถธรรม ๗ : มงคล ๓๘ > มีศิลปวิทยา > พบสมณะ > ฟังธรรมตามกาล > สันทนาธรรมตามกาล ๓. พุทธศาสนสุภาษิต	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. การนำเสนอแผนผังแสดงข้อธรรมสังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ประกอบการอธิบาย ๒. คู่มือการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขในสังคม/ชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ คืออะไร” ๒. ศึกษาเรื่องสังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่นับถือให้มี ความรู้ความเข้าใจ ๓. สรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาและจัดทำแผนผังแสดงข้อธรรมสังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๔. นำเสนอแผนผังแสดงข้อธรรมสังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ประกอบการอธิบาย ๕. รวบรวมและศึกษาข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในสังคม/ชุมชนของผู้เรียน ๖. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินชีวิตร่วมกันของศาสนิกชน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - อดตา หเว ชิต์ เสยโย ขณะตนนั้นแล ดีกว่า - ธมมจารี สุขี เสติ ผู้ประพฤติ ธรรมย่อมอยู่ เป็นสุข - ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาท เป็นทางแห่ง ความตาย - สุตฺตฺสํ ลก เต ปญฺญํ (ผู้ฟัง ด้วยดีย่อมได้ ปัญญา) - เรื่องนารู จากพระไตรปิฎก : พุทธปณิธาน ๔ ในมหาปรินิพ- พานสูตร ๔. การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม (ตามสาระ การเรียนรู้ข้อ ๖) ๕. วิธีการดำเนิน ชีวิตของศาสน ิกชนอื่น ๆ 			<p>๑. วิเคราะห์หาปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>๒. สรุปวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนของแต่ละศาสนา ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินชีวิตร่วมกันของศาสนิกชน และปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>๓. คัดเลือกหลักธรรมเกี่ยวกับสังคมและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน</p> <p>๑๐. จัดทำคู่มือการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขในสังคม/ชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนาตามข้อธรรม</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <p>มาตรฐาน ส ๑.๑</p> <p>๘. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโส-มณสิการคือ วิถีคิดแบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๙. สวดมนต์แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>การบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือเป็นการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ</p>	<p>๑. พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโส-มณสิการ ๒ วิถีคือ วิถีคิดแบบอริยสังและวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย</p> <p>๒. สวดมนต์แผ่เมตตา</p> <p>๓. ู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา</p> <p>๔. ฝึกการบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานนันทิ อานาปานสติ</p> <p>๕. นำวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p> <p>๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้</p> <p>๔. ทักษะการทำให้กระจ่าง</p> <p>๕. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>๖. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์</p>	<p>การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้วิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบอริยสังและวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยในชีวิตประจำวันและอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต</p>	<p>๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับวิธีการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๓. วิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างว่าสอดคล้องกับการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถืออย่างไร</p> <p>๔. ศึกษาและทำความเข้าใจการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๕. อธิบายหลักการของการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๖. จัดกิจกรรมการบริหารจิตและเจริญปัญญาตาม</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือและอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ๑. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวกและปฏิบัติตนต่อสาวกตามที่กำหนดได้ถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด ๓. ปฏิบัติหน้าที่ที่ดี	สาวกเป็นผู้สืบทอดหลักธรรมคำสอนของศาสนิกชนที่ดี ควรปฏิบัติตนต่อสาวก และบุคคลอื่น ๆ ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาที่นับถือ	๑. หน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักธรรมวินัย และจริยวัตรอย่างเหมาะสม ๒. การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสันทนาการ แต่งกาย มารยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ ๓. การเป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศเบ็องขวาในทิศของพระพุทธศาสนา ๔. การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปริณิพพานสูตร	๑. ทักษะการปรับโครงสร้าง ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๔. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. รายงานเรื่องบทบาทและหน้าที่ของสาวกพร้อมกับ การวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวกด้วยความเหมาะสมและไม่เหมาะสม ๒. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด	๑. อภิปรายและสรุปความรู้เดิมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสาวก ๒. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสาวก ๓. เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เป็นความรู้ของตนเอง ๔. นำเสนอความรู้ใหม่ให้มีความชัดเจน ๕. ตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการศึกษา “นักเรียนควรปฏิบัติตนต่อสาวกของศาสนาและบุคคลต่าง ๆ อย่างไร เพราะเหตุใด” ๖. ศึกษาเพื่อหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย ๗. สรุปความรู้และนำเสนอ ๘. จัดทำรายงานเรื่องบทบาทและหน้าที่ของสาวก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					พร้อมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวกและบุคคลต่าง ๆ ด้วยความเหมาะสมและไม่เหมาะสม ๙. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๔. ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรมได้อย่างถูกต้อง ๕. อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ๖. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	การปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรม อย่างถูกต้อง เป็นการแสดงความเคารพในหลักธรรมคำสอนและ ธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนา ที่นับถือ	๑. การปฏิบัติตนในศาสนพิธี - พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล - การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้ง พระพุทธรูป และ เครื่องบูชา การวาง ด้ายสายสิญจน์ การปลาดอาสนะ การเตรียมเครื่อง รับรอง การจุดรูปเทียน - ข้อปฏิบัติในวัน เสด็จพระ การถวาย ข้าวพระพุทธรูป การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ ๒. ประวัติวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา ในประเทศไทย	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	นิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือและนำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ (วิธีการที่นักเรียนถนัด)	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “วันสำคัญทางศาสนามีความสำคัญอย่างไร” ๒. รวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาและหาคำตอบ ๓. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ๔. ศึกษาประวัติของวันสำคัญทางศาสนาและความสำคัญ ของศาสนพิธีในการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ๕. ตำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านการศาสนาในสถานการณ์ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑. เสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ		<ul style="list-style-type: none"> - วันวิสาขบูชา (วันสำคัญสากล) - วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ ๓. หลักปฏิบัติตน : การฟังพระธรรม เทศนาการแต่งกาย ในการประกอบศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข ๔. การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ๕. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ <ul style="list-style-type: none"> - ชั้นเตรียมการ - ชั้นพิธีการ ๖. การศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา นำไปปฏิบัติและเผยแพร่ตามโอกาส ๗. การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ ๘. การปลูกจิตสำนึกในด้าน การบำรุงรักษาวัด และพุทธสถานให้เกิดประโยชน์ 			<ul style="list-style-type: none"> ๖. วิเคราะห์เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลด้านศาสนาในสถานการณ์ปัจจุบัน กับในอดีตที่ผ่านมา ๗. นำเสนอข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านดีและด้านที่เป็นความเสื่อมของศาสนา ๘. อภิปรายถึงผลที่เกิดจากความเสื่อมของศาสนา และหาแนวทางในการธำรงรักษาศาสนา ๙. นำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการที่นักเรียนถนัด ๑๐. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือ และนำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ (วิธีการที่นักเรียนถนัด)

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. อธิบายความ แตกต่างของ การกระทำ ความผิด ระหว่าง คดีอาญา และคดีแพ่ง	การกระทำ ความผิดทางอาญา และทางแพ่ง มีความแตกต่าง กันในลักษณะ ของการกระทำผิด และบทลงโทษ	๑. ลักษณะการ กระทำความผิด ทางอาญาและ โทษ ๒. ลักษณะการ กระทำความผิด ทางแพ่งและโทษ ๓. ตัวอย่างการ กระทำความผิด ทางอาญา ๔. ตัวอย่างการ กระทำความผิด ทางแพ่ง	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ	ตารางเปรียบเทียบ เทียบลักษณะ ความผิดทาง อาญาและ ทางแพ่ง และ บทลงโทษ	๑. ศึกษาความรู้ เกี่ยวกับลักษณะ การกระทำความผิด ทางอาญาและโทษ ลักษณะการกระทำ ความผิดทางแพ่ง และความรับผิดชอบ ทางแพ่ง ๒. วิเคราะห์ข่าว การกระทำของ บุคคลที่กระทำผิด กฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา ในหัวข้อที่กำหนด คือ - ความแตกต่าง ของการกระทำผิด - ผลที่ได้รับจาก การกระทำ ๓. จับคู่ผู้ลัดกัน อธิบายความรู้จาก การวิเคราะห์ ๔. อธิบายเกี่ยวกับ ความแตกต่างของ การกระทำผิด ทางอาญาและ การกระทำความผิด

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					ทางแฟงและผลจากการกระทำ ๕. สรุปตารางเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่งและบทลงโทษ
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ	๑. ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน ๒. การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม	๑. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น	รายงานการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนการมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒. วิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนการคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชนในประเด็นผลของการกระทำและแนวทางการแก้ไขหรือการพัฒนา ๓. วางแผนการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองตนเองและผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน และตัดสินใจนำไปปฏิบัติ ๔. ร่วมมือกันปฏิบัติตนในการปกป้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>คุ้มครองตนเอง และผู้อื่นตามหลัก สิทธิมนุษยชน</p> <p>๕. รายงานผลการมี ส่วนร่วมการปกป้อง คุ้มครองผู้อื่นตาม หลักสิทธิมนุษยชน</p>
<p>สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรม สากล ที่เหมาะสม</p>	<p>วัฒนธรรม มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิตของ มนุษย์ จึงต้อง ร่วมมือกัน อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล อย่างเหมาะสม</p>	<p>๑. ความสำคัญ ของวัฒนธรรม ไทย กฎมปีญญา ไทยและ วัฒนธรรมสากล</p> <p>๒. การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญา ไทยที่เหมาะสม</p> <p>๓. การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม</p>	<p>ทักษะกระบวนการ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ</p>	<p>รายงาน การปฏิบัติตน ในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล</p>	<p>๑. ระบุประเด็น เรื่องการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและ การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม</p> <p>๒. ศึกษาและรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล ภูมิปัญญาไทย แล้วช่วยกันคิดถึง ความสำคัญ คุณค่า ของเรื่องดังกล่าว</p> <p>๓. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม</p> <p>๔. พิจารณาหา แนวทางการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยที่ เหมาะสม และเลือก รับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม ด้วยวิธี การหลากหลาย ๕. ตัดสินใจเลือก แนวทางที่เหมาะสม ในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยและ เลือกรับวัฒนธรรม- สากล และนำไป ปฏิบัติ ๖. รายงานการ ปฏิบัติตนในการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยและเลือกรับ วัฒนธรรมสากล
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๔. วิเคราะห์ ปัจจัย ที่ก่อให้เกิด ปัญหาความ ขัดแย้งใน ประเทศ และ	การขัดแย้ง ภายในประเทศ ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคง และการพัฒนา ประเทศ ซึ่ง ทุกคนควรให้ ความร่วมมือกัน หาแนวทางเพื่อ ลดความขัดแย้ง	๑. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ๒. สาเหตุปัญหาทางสังคม ๓. แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์ ๔. ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. หนังสือเล่มเล็ก “แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ๒. บันทึกผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาปัจจัย	๑. นำเสนอข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งกันทั้งในระดับชุมชน/สังคมหรือระดับประเทศ ๒. อภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุของความขัดแย้ง ๓. เขียนผังมโนทัศน์แสดงถึงปัจจัยสำคัญของความขัดแย้ง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง ๕. เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก				ที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง	๔. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ ๕. สร้างสรรค์ผลงาน/รายงาน/ที่แสดงถึงแนวทางความร่วมมือกันในการลดความขัดแย้ง การสร้างความสมานฉันท์ การส่งเสริมให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในประเทศและโลก ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก “แนวทาง การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
 ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายระบอบ การปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน ๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบอบ การปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการ ปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	การปกครอง ระบอบเผด็จการ และระบอบ ประชาธิปไตย เป็นระบอบ การปกครองที่ใช้ อยู่ในยุคปัจจุบัน สำหรับ ประเทศไทย มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งมีความ คล้ายคลึง และแตกต่าง จากประเทศ อื่น ๆ	๑. ระบอบการ ปกครองแบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน ๒. ความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ของการปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิเคราะห์ญาณ	๑. แผนภูมิแสดง การปกครอง แบบต่าง ๆ ๒. ตาราง เปรียบเทียบ ความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ของการปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ศึกษาความรู้ เรื่อง ระบอบการ ปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน ๒. เขียนแผนภูมิ แสดงการปกครอง แบบต่าง ๆ พร้อม สรุปลักษณะสำคัญ ของการปกครอง แต่ละประเภท ๓. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของประเทศต่าง ๆ ๔. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ความแตกต่างและ ความคล้ายคลึงกัน ของการปกครอง ของไทยกับประเทศ อื่น ๆ ที่มีการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ๕. จัดทำตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบความ ต่างและความ เหมือนของการ ปกครองไทยกับ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					ประเทศอื่นที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๓. วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ	บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐเป็น หลักสำคัญของ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	๑. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และ การตรวจสอบ การใช้ อำนาจรัฐ ๒. อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล ๓. บทบาทสำคัญของ รัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ๔. ความจำเป็นในการมีรัฐบาลตามระบอบ ประชาธิปไตย	ทักษะการทำให้ กระจ่าง	การอภิปราย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม การตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	๑. ศึกษาเกี่ยวกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยใช้ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ๒. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกัน วิเคราะห์ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ๓. ร่วมกันอภิปรายความจำเป็นในการมีรัฐบาลตามระบอบ ประชาธิปไตย ๔. การอภิปราย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม การตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๔. วิเคราะห์ ประเด็นปัญหา ที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศ- ไทยและเสนอ แนวทางแก้ไข	การพัฒนา ประชาธิปไตย ของไทยมีปัญหา อุปสรรค ซึ่งทุกคนควร ร่วมกันแก้ไข	๑. ประเด็น ปัญหาและผล กระทบที่เป็น อุปสรรคต่อ การพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศไทย ๒. แนวทาง การแก้ไขปัญหา	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงการพัฒนา ประชาธิปไตย	๑. แต่ละกลุ่ม ทำความเข้าใจปัญหา ที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศไทย ๑.๑ ปัญหาคือ อะไร ๑.๒ มีข้อมูลใด เกี่ยวข้องกับปัญหา ๑.๓ ต้องการ ข้อมูลใดเพิ่มเติม ๒. วางแผน ออกแบบแก้ปัญหา ๓. ตรวจสอบและ วิเคราะห์เหตุผลใน แต่ละประเด็น หรือ แต่ละขั้นตอนของ แผนการแก้ปัญหา ๔. สรุปและตรวจสอบ แล้วรายงานผล การเสนอแนวทาง แก้ไขปัญหาการพัฒนา ประชาธิปไตย ๕. จัดทำโครงการ พัฒนาประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ	กลไกราคาเป็นเครื่องมือในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม	๑. ความหมายและประเภทของตลาด ๒. ความหมายและตัวอย่างของอุปสงค์และอุปทาน ๓. ความหมายและความสำคัญของกลไกราคาและการกำหนดราคาในระบบเศรษฐกิจ ๔. หลักการปรับและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การอธิบายการทำงานของกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม	๑. ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงราคาที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานในชีวิตประจำวัน ๒. วิเคราะห์สาเหตุการเปลี่ยนแปลงของภาวะดุลยภาพ ๓. อธิบายการทำงานของกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาท้องถิ่นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ๒. วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา	โครงการ “การแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”	๑. สำรวจสภาพปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ๒. แยกแยะปัญหาโดยใช้หลักแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
พอเพียง		ของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. แนวทางการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			๓. จัดหมวดหมู่ สรุปสภาพปัญหาแต่ละด้าน ๔. จัดทำโครงการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนตามหลักแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ๕. สรุปตรวจสอบการแก้ปัญหาและพัฒนา ๖. นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์	ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสหกรณ์โรงเรียนได้	๑. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ๒. หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ๓. ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบของสหกรณ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	การนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ เช่น หนังสือเล่มเล็ก	๑. ศึกษาแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระบบโรงเรียน ๒. แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายหลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ๓. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและระบบสหกรณ์ ๔. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและระบบสหกรณ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. สรุปแสดง ความคิดเห็น ประโยชน์จาก การเชื่อมโยง ๖. พัฒนาระบบ สหกรณ์ระดับ โรงเรียน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	รัฐบาลมีหน้าที่พัฒนาระบบเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงของประเทศ	๑. บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๒. บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล - บทบาทการเก็บภาษีเพื่อพัฒนาประเทศของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ - บทบาทการแทรกแซงราคาและการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่ายและการจัดสรรในทางเศรษฐกิจ ๓. บทบาทอื่นของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจในสังคมไทย	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หนังสือเล่มเล็ก “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลไทยเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง”	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจสังคมไทย ๒. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๓. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ๔. นำเสนอ/อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาล ๕. อธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลที่น่ามาเชื่อมโยงกัน ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลไทยเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง”
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๒. แสดงความคิดเห็นต่อ	นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลมีต่อบุคคล กลุ่มคน และ	นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการลงความเห็น	การแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐ	๑. ระบุประเด็นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคลกลุ่มคนและประเทศชาติ	ประเทศชาติ			ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ	ที่มีต่อบุคคลกลุ่มคน และประเทศชาติ ๒. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคลกลุ่มคน และประเทศชาติ ๓. วิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคลกลุ่มคน และประเทศชาติ ๔. นำเสนอผลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	บทบาทของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีผลต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของภูมิภาคต่าง ๆ	๑. บทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๒. ลักษณะของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	ทักษะการวิเคราะห์	การนำเสนอบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. กำหนดจุดประสงค์และวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ระหว่างประเทศ		๓. กลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ			๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด	ภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐต้องแก้ไขเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	๑. ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด ๒. ความหมายสาเหตุ และแนวทางแก้ไขภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด	ทักษะการให้เหตุผล	แผนผังแสดงผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดและแนวทางแก้ไข	๑. ศึกษาความหมายสาเหตุ ภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดจากสื่อต่าง ๆ ๒. ระบุประเด็นปัญหาภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด ๓. ประมวลข้อมูลที่เป็นสาเหตุของปัญหา ๔. วิเคราะห์ข้อมูล ๕. พิจารณาทางเลือกใช้เหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ๖. ลงความเห็นทำนายอนาคตโดยประเมินทางเลือกและให้เหตุผล ระบุผลกระทบที่เกิดขึ้น ๗. เขียนแผนผังความคิดแสดงผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๕. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงานและแนวทางแก้ปัญห	ปัญหาการว่างงานมีผลกระทบต่อระบบทางเศรษฐกิจ	๑. สภาพและสาเหตุปัญหาการว่างงาน ๒. ผลกระทบจากปัญหาการว่างงาน ๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาการว่างงาน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา	รายงานปัญหาการว่างงานและแนวทางแก้ไข	๑. ศึกษาสภาพปัญหาสาเหตุ และผลเสียของการว่างงาน ๒. อภิปรายสภาพปัญหา สาเหตุ และผลเสียของการว่างงานเพื่อหาข้อสรุป ๓. วางแผน ออกแบบแก้ปัญห ๔. สรุปแนวทางการแก้ไขปัญห
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๖. วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในประเทศ	การกีดกันทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ	๑. การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ๒. สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ	ทักษะการวิเคราะห์	แผนผังความคิดเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาความหมายของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ๒. วิเคราะห์ผลของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ๓. อภิปรายสาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ ๔. สรุปผลการอภิปราย ๕. แผนผังความคิดเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ	การศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ต้องอาศัยวิธีการพื้นฐาน แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ประกอบการตีความ	๑. ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับการศึกษ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นตนเอง ๒. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตนเองครอบครัว และท้องถิ่นของตน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการจัดระเบียบ ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การนำเสนอผลการวิเคราะห์เหตุการณ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ที่นักเรียนสนใจ	๑. วางแผนศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และเลือกวิเคราะห์วิธีการ หลักฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และประเมินค่าของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๓. หาความสัมพันธ์ โดยการเรียงเหตุการณ์ในท้องถิ่น ๔. สรุปกระบวนการทางประวัติศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาเชื่อมโยงไปสู่การศึกษา เหตุการณ์สำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเลือกกลุ่ม ๑ เหตุการณ์ ๕. ดำเนินการตามประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการในสมัยปัจจุบัน</p> <p>๗. สรุปเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป	ปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์มี อิทธิพลต่อ พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมืองของ โลก	๑. ที่ตั้งและ สภาพทาง ภูมิศาสตร์ของ ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) ที่มีผลต่อ พัฒนาการโดย สังเขป ๒. พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองของ ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) โดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	ผังมโนทัศน์ พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของโลก	๑. ศึกษาแผนที่โลก แล้วตอบคำถาม เกี่ยวกับ “สภาพ ภูมิศาสตร์ และ สภาพแวดล้อม ของแต่ละทวีป” ๒. รวมกลุ่มวางแผน ออกแบบวิธีการ ศึกษา ตามประเด็น ที่กลุ่มสนใจเกี่ยวกับ “สภาพภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อม ของแต่ละทวีป โดยใช้วิธีการสืบค้น จากสื่อต่าง ๆ ใน เชิงลึก ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ในประเด็น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อพัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ทวีปที่กลุ่มเลือกศึกษา ๔. ออกแบบ นำเสนอในรูปแบบ ผังมโนทัศน์

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ตลอดจนความพยายามในการจัดปัญหาความขัดแย้ง	อารยธรรมตะวันตก ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	๑. อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกที่มีผลต่อการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ๒. ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เช่น สงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ สงครามเย็น องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ วิเคราะห์ผล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	๑. วางแผนสืบค้นตามประเด็นที่ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ และอารยธรรมตะวันตกที่มีต่อสังคมโลก ๒. ร่วมกันวิเคราะห์อภิปรายเหตุการณ์สำคัญเพื่อวิเคราะห์หาผลการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลของอารยธรรม ๓. นำเสนอกลุ่มใหญ่ในรูปแบบที่กลุ่มเลือก ๔. สรุปสิ่งที่มี การเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ต่อการพัฒนาสังคมโลก ๕. นำเสนอข้อมูลหรือความรู้ที่ได้ในรูปแบบป้ายนิเทศวิเคราะห์ผล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ส่งผลต่ออนาคต

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ในด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	บทบาทของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในปัจจุบัน	๑. การสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานี ๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ๓. บทบาทของพระมหากษัตริย์-ไทยในราชวงศ์จักรี ในการสร้างสรรค์ความเจริญและความมั่นคงของชาติ ๔. เหตุการณ์สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย เช่น การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงในสมัยรัชกาลที่ ๔ การปฏิรูปประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๕ การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ โดย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสังเคราะห์ ๕. ทักษะการบูรณาการความคิดสร้างสรรค์	๑. แผ่นพับเกี่ยวกับการสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานี ๒. ป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ศึกษาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ ประเด็นการสถาปนาปัจจัยส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การปกครอง บทบาทพระมหากษัตริย์ ๒. จัดกระทำกับข้อมูลที่ได้มาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลที่หลากหลาย ๓. วิเคราะห์ให้เห็นร่วมกันโดยการเชื่อมโยง การใช้เหตุผล และการอ้างอิงจากหลักฐานและข้อมูลอื่น ๆ ๔. วางแผนจัดทำแผ่นพับและป้ายนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		วิเคราะห์สาเหตุปัจจัย และผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ			รัตนโกสินทร์ที่ส่งผลต่อปัจจุบันและอนาคต ๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ สรุปทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมความรุ่งเรืองรัตนโกสินทร์ที่ส่งผลต่อปัจจุบันและอนาคต
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๓. วิเคราะห์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย ควรแก่การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยสมัย-รัตนโกสินทร์และอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย ควรแก่การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยสมัย-รัตนโกสินทร์และอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย	ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับอิทธิพลของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาชาติ	รัตนโกสินทร์ที่ส่งผลต่อปัจจุบันและอนาคต ๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ สรุปทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมความรุ่งเรืองรัตนโกสินทร์ที่ส่งผลต่อปัจจุบันและอนาคต

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาชาติ
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๔. วิเคราะห์ บทบาทของ ไทยในสมัย ประชาธิปไตย	การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่งผลต่อ การพัฒนา ประชาธิปไตย ในปัจจุบัน	บทบาทของไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลง การปกครอง จนถึงปัจจุบัน ในสังคมโลก	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. สถานการณ์ การเลือกสภา นักเรียน ๒. นิทรรศการ เกี่ยวกับการ ปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย	๑. กำหนดประเด็น เกี่ยวกับเหตุการณ์ ชัดแย้งที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันเพื่อ ดำเนินการวิเคราะห์ ร่วมกันเพื่อให้ได้ แนวคิด องค์ประกอบ ของการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง ๒. ร่วมกันวิเคราะห์ การจัดระเบียบ ข้อมูล เกี่ยวกับ บทบาทของไทย ตั้งแต่การ เปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึง ปัจจุบันเกี่ยวกับ ความขัดแย้ง และ หาแนวทางการแก้- ปัญหาความขัดแย้ง ๓. เรียนรู้วิธีการ เลือกตั้งซึ่งเป็น หัวใจสำคัญของการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดย การใช้สถานการณ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การเลือกสภานักเรียน ๕. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์สังเคราะห์อีกครั้งเพื่อวางแผนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	การรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลทางลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยอาศัยเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ข้อมูลลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. สร้างความสนใจด้วยคำถาม ๒. กำหนดสิ่งที่ต้องการสำรวจค้นหา และวิธีการค้นหา ๓. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูลทางลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ๕. อธิบาย วิเคราะห์ และลงข้อสรุป ๖. ขยายความรู้ นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ๗. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม	๑. ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะการเชื่อมโยง ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๑. แผนภาพโครงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. งานนำเสนอวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. กำหนดเรื่อง/ความคิดรวบยอด “ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือหรือทวีปอเมริกาใต้” ๒. ระดมสมองเกี่ยวกับเรื่อง/ความคิดรวบยอดแล้วบันทึกไว้ ๓. นำคำหรือวลีที่เกี่ยวข้องมาจับกลุ่ม เรียงลำดับ ๔. ออกแบบแผนภาพโครงเรื่องโดยเขียนชื่อเรื่อง/ความคิดรวบยอดไว้กลางหน้ากระดาษวางชื่อคำหรือวลีมาเชื่อมโยงสัมพันธ์ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคม ๕. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๖. กำหนดกรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม</p> <p>๗. วิเคราะห์แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๘. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคมอันก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p> <p>๙. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง</p> <p>๑๐. นำเสนอผลการดำเนินงาน</p>
<p>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๕.๒</p> <p>๒. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p>	<p>การพัฒนาที่ขาดความสมดุลก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และส่งผลกระทบต่อประเทศไทย จำเป็นต้องวางแนวทางในการอนุรักษ์</p>	<p>๑. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p> <p>๒. ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจ</p> <p>๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	<p>๑. แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p>	<p>๑. สำรวจปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p> <p>๒. ระบุการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาของสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>๓. สสำรวจ อภิปราย ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้</p> <p>๔. วิเคราะห์ เหตุและผล กระทบต่อ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนืออเมริกาใต้ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย</p>	<p>ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม</p>	<p>๓. ผลกระทบ ต่อเนื่องของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ที่ ส่งผลต่อประเทศ ไทย</p>	<p>๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์</p>	<p>๒. การนำเสนอ ผลการอภิปราย ปัญหา สิ่งแวดล้อมที่ เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p> <p>๓. แบบบันทึก ผลการอภิปราย ผลกระทบต่อเนื่อง จากการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย</p>	<p>๓. วิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้</p> <p>๔. ค้นคว้ารวบรวม แนวทางแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม อย่างหลากหลาย</p> <p>๕. แลกเปลี่ยน เรียนรู้และสรุป สาเหตุและแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรและปัญหา สิ่งแวดล้อมของ ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p> <p>๖. การอธิบายและ รับฟังสาเหตุของ การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม</p> <p>๗. เชื่อมโยงสัมพันธ์ สาเหตุและผล กระทบที่ไทยได้รับ จากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้</p> <p>๘. อภิปราย วิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียจากผล กระทบที่ไทยได้รับ สรุปผล</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๐. ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน สำรวจปัญหาสิ่ง แวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปอเมริกาเหนือ และใต้ที่ส่งผล กระทบต่อ ประเทศไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๖๓ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ **รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์สังคม ชุมชนทวิปและ คติความเชื่อ ทางศาสนา สมัยก่อน พระพุทธเจ้า หรือสังคม สมัยของ ศาสดาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร สังคมชุมชนทวิปและ คติความเชื่อทางศาสนา สมัยพระพุทธเจ้า ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะทาง สังคมของชุมชนทวิป สมัยพระพุทธเจ้า ๒. อธิบายคติความเชื่อ ทางศาสนา สมัยก่อนพระพุทธเจ้า	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายลักษณะ สังคมชุมชนทวิป สมัยก่อน พระพุทธเจ้า	๑. กำหนดประเด็นคำถาม “สังคมชุมชนทวิปสมัยก่อน พระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร” ๒. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. จัดกระทำข้อมูลด้วย วิธีการที่หลากหลาย ๔. สรุปและแสดงความ สัมพันธ์ ๕. นำเสนอข้อมูลพร้อมทั้ง อธิบาย
๒. วิเคราะห์ พระพุทธเจ้า ในฐานะเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตนได้ อย่างสูงสุด ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอน และการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การฝึกตนและการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ของพระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายวิธีการฝึกตน ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่ ของพระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อหาคำตอบใน ประเด็นปัญหา “ศาสดาที่นับถือมี วิธีการฝึกปฏิบัติตน และเผยแผ่คำสอน อย่างไร” พร้อม ประเด็นความรู้ที่ได้ จากการหาคำตอบ ดังนี้ ๑) กระบวนการตรัสรู้ ๒) การเผยแผ่ คำสอนและ การก่อตั้งศาสนา	๑. กำหนดประเด็นปัญหา “ศาสดา ที่นับถือมีวิธีการฝึกปฏิบัติตน และเผยแผ่คำสอนอย่างไร” ๒. วิเคราะห์ประเด็นปัญหา เพื่อทำความเข้าใจและ พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. วางแผนและออกแบบ วิธีการหาคำตอบ ๔. หาคำตอบของปัญหา ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ๔.๑ สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูลและ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๔.๓ สรุปแผนผังความคิด การฝึกตนของพระพุทธเจ้า ก่อนการตรัสรู้ตามประเด็น ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. นำเสนอกระบวนการศึกษาเพื่อหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่กำหนด พร้อมทั้งคำตอบของปัญหา
๓. วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนาของพระพุทธเจ้าหรือศาสดาของศาสนาที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบายประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามประเด็นที่กำหนด	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะกระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการบริหารคณะสงฆ์และการธำรงรักษาศาสนาของพระพุทธเจ้าในรูปแบบที่ตนถนัด	๑. ศึกษาข้อมูลการบริหารคณะสงฆ์และการธำรงรักษาศาสนาของพระพุทธเจ้า ๒. ระบุประเด็นปัญหา “การบริหารคณะสงฆ์และการธำรงรักษาศาสนาของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร ๓. ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. พิจารณาข้อมูลเพื่อหาคำตอบ ๕. เรียบเรียงความรู้และนำเสนอในรูปแบบที่ถนัด
๔. วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามทางสายกลางในพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์ข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลางของศาสดาที่ตนนับถือ ๒. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามทางสายกลางในพุทธศาสนา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา	๑. ศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษา ๒. วิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับหลักธรรมทางสายกลาง ๔. สรุปเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ ๕. วิเคราะห์กรณีตัวอย่างการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลที่รู้จักที่สอดคล้องกับทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับข้อ ปฏิบัติทางสายกลางใน พระพุทธศาสนา
๕. วิเคราะห์ การพัฒนา ศรัทธา และ ปัญหาที่ต้อง ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาศรัทธาและ ปัญหาที่ต้องตาม แนวคิดของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายลักษณะการพัฒนา ศรัทธาและปัญหา ที่ต้องในศาสนา ที่ตนนับถือ	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอวิธีการ พัฒนาศรัทธา และปัญหาของ พระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาที่ตนนับถือ ตามวิธีที่ถนัด	๑. ศึกษาและรวบรวมปัญหา ทางสังคมที่พบเห็นในชีวิต ประจำวัน ๒. ศึกษาสาเหตุและประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้น ๓. ศึกษาแนวทางการแก้ ปัญหาตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอวิธีการพัฒนา ศรัทธาและปัญหาของ ศาสดาที่นับถือ
๖. วิเคราะห์ ลักษณะ ประชาธิปไตย ในพระพุทธ ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ประชาธิปไตยตามแนวคิด ของพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย ลักษณะของประชาธิปไตย ตามหลักการของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. บทวิเคราะห์ แนวคิดลักษณะ ประชาธิปไตย บันทึกเสนอ รายงาน ๒. รายงาน การติดตามข้อมูล ข่าวสารปัญหา ในสังคม ร่วมกัน วิเคราะห์หาทาง แก้ไขตามระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ศึกษาแนวคิดของ ประชาธิปไตย ๒. วิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิด ของประชาธิปไตยกับ แนวทางของพุทธศาสนา ๓. นำเสนอความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบ ๔. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจน ๕. สรุปและนำเสนอแนวคิด เกี่ยวกับลักษณะ ของประชาธิปไตยตาม แนวทางของศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ หลักการของ พระพุทธ- ศาสนากับ หลัก วิทยาศาสตร์ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ กับวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย ความสัมพันธ์ของหลักการ ทางพุทธศาสนา หรือ ศาสนาที่ตนนับถือกับ วิทยาศาสตร์	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หลักการของ พุทธศาสนากับ หลักการทาง วิทยาศาสตร์	๑. ศึกษาวิเคราะห์หลักการ ทางพระพุทธศาสนาและ หลักการทางวิทยาศาสตร์ ๒. กำหนดประเด็นปัญหา ในการเปรียบเทียบ “หลักการทางศาสนาและ วิทยาศาสตร์เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันอย่างไร” ๓. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ๕. สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบ หลักการทางพุทธศาสนาและ หลักการทางวิทยาศาสตร์ ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบตามวิธีการที่ นักเรียนถนัด
๒. วิเคราะห์ การฝึกฝนและ พัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการ มุ่งอิสรภาพ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แนวคิดการฝึกฝนและ พัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพตาม หลักพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย การฝึกฝนและพัฒนา ตนเอง การพึ่งตนเอง และ การมุ่งอิสรภาพในพระพุทธ ศาสนา หรือแนวคิดของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบายวิธี การฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองของ พระพุทธเจ้าและ ศาสดาของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ ๒. การนำเสนอ แนวทางการนำไป ใช้ในชีวิตของ นักเรียน	๑. วิเคราะห์การฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมาย ของศาสดาที่นักเรียนนับถือ ๒. นำเสนอข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์ ๓. สรุปความรู้ ๔. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตไปสู่เป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๙. วิเคราะห์ พระพุทธ ศาสนา ว่าเป็นศาสตร์ แห่งการศึกษา ซึ่งเน้นความ สัมพันธ์ของ เหตุปัจจัยกับ วิธีการแก้ ปัญหา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาในฐานะ ของศาสตร์แห่งการศึกษาที่ เน้นความสัมพันธ์ของเหตุ ปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของเหตุปัจจัยกับวิธีการ แก้ปัญหาของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเรียงลำดับ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	แนวทางการ แก้ปัญหาตาม แนวทางของ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ	๑. ศึกษากระบวนการแก้ ปัญหาตามแนวคิดของ พุทธศาสนาและศาสนา ที่นับถือ ๒. แสวงหาความรู้จาก แหล่งข้อมูล ๓. สรุปขั้นตอนการแก้ปัญหา ตามแนวคิดของพุทธศาสนา และศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอและอธิบาย ๕. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ที่กำหนด
๑๐. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนาใน การฝึกตน ไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์ และสันติภาพ บุคคล สังคม และโลก หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาสอน การฝึกตนไม่ให้ประมาท เพื่อเป็นทางรอดของชีวิต ที่นำมาซึ่งมุ่งประโยชน์สุข แก่ตนเองและสันติภาพ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การฝึกฝนตนเอง ในการปฏิบัติตามแนวคิด ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรมคำสอน ของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ เกี่ยวกับการดำเนิน ชีวิต โดยไม่ประมาท	๑. รวบรวมหลักธรรมคำสอน ของพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือ ๒. วิเคราะห์แยกแยะหลัก ธรรมคำสอนของศาสนา ๓. วิเคราะห์หลักธรรมคำสอน ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต โดยไม่ประมาท ๔. ให้ความเห็นเกี่ยวกับ หลักธรรมคำสอน ๕. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับสังคมโลก ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๑. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนากับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง และการพัฒนา ประเทศ แบบยั่งยืน หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงช่วยการ พัฒนาประเทศแบบยั่งยืน และมีความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสอดคล้อง ของศาสนาที่ตนนับถือกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน	๑. ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิดของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือเพื่อ การพัฒนาประเทศ ๒. ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ ๓. ศึกษาความสอดคล้อง สัมพันธ์กันของศาสนาที่ตน นับถือกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ๔. อธิบายความสอดคล้อง ของศาสนาที่ตนนับถือกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๕. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับ หลักการของศาสนาและปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ
๑๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนา เกี่ยวกับ การศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมือง และ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนามีทฤษฎี และวิธีการที่เป็นสากล จึงช่วยสร้างความสงบสุข แก่โลกด้านการศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาหรือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือกับการศึกษา ที่สมบูรณ์การเมือง และสันติภาพ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ การศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ความ สัมพันธ์ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ กับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
สันติภาพ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ศาสนาที่ตนนับถือ เกี่ยวกับการศึกษาที่ สมบูรณ การเมืองและ สันติภาพ			๓. สรุปความสัมพันธ์ของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ การศึกษา ที่สมบูรณ การเมืองและ สันติภาพ ๔. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาสนับสนุนข้อสรุป ๕. อธิบายข้อสรุปพร้อมทั้ง ให้เหตุผลประกอบให้เห็น ชัดเจน
๑๓. วิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักคำสอน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระรัตนตรัยและ หลักอริยสัจ ๔ เป็นหนทางในการพัฒนา ตนเองไปสู่ความดีงามและ ความมั่นคงในความคิด ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความหมายของ หลักธรรมของอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรม อธิบาย ความหมาย และนำเสนอ แนวทางการนำไป ประยุกต์ใช้ ให้สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมข้อมูลข้อธรรม ในกรอบอริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาความหมายของ ข้อธรรมแต่ละข้อ ๓. วิเคราะห์ความหมายของ ข้อธรรม ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๕. อภิปรายถึงผลของการ ปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔ ๖. นำเสนอแนวทางการนำ หลักธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน
๑๔. วิเคราะห์ ข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนิน ชีวิตจาก	ผู้เรียนรู้อะไร ชาดกเรื่องเล่าเป็นตัวอย่าง ของความเพียรพยายาม ในการสั่งสมความดีจนมี ความก้าวหน้าในชีวิต	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต อธิบายข้อคิด และแบบอย่าง	๑. รวบรวมประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. ศึกษาและสรุปสาระ สำคัญของเรื่อง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	แบบอย่างของคนดีทำให้ เกิดพลังศรัทธาจงใจให้คน ปฏิบัติตามและเห็นว่า ปัญหาอุปสรรคในชีวิต สามารถแก้ไขได้ ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกและอธิบายข้อคิด และแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง	๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การดำเนินชีวิต และเสนอแนวทาง การประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน ด้วยรูปแบบที่ ผู้เรียนถนัด	๓. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิตจากเรื่อง ๔. ทำความเข้าใจกับข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิต พร้อมยกตัวอย่างตามเรื่อง ให้เห็นชัดเจน ๖. ตรวจสอบความเป็นเหตุ เป็นผลของข้อสรุป ๗. นำเสนอแนวทาง การนำข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตไป ประยุกต์ใช้
๑๕. วิเคราะห์ คุณค่าและ ความสำคัญ ของการ สังคายนา พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ และการ เผยแผ่	ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกมีการ สังคายนาสืบทอดมา จำนวนหลายครั้งจึงเป็น คัมภีร์ที่เชื่อถือได้ผู้ศึกษา และปฏิบัติตามสามารถนำ ไปเป็นแนวทางการดำเนิน ชีวิตได้ดี ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์คุณค่าและ ความสำคัญของ การสังคายนาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบาย สาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนาที่ ตนนับถือและ นำเสนอโดยย่อ ๒. การนำเสนอ ขั้นตอนการทำ สังคายนาและให้ เหตุผลที่ต้อง มีการทำสังคายนา พระไตรปิฎก หรือ คัมภีร์ของศาสนา	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์” คืออะไร มีความสำคัญต่อ ศาสนาอย่างไร ๒. สืบค้นข้อมูลและร่วมกัน อภิปรายเพื่อสรุป ๓. ศึกษาสาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. สรุปสาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. ศึกษาและสรุปขั้นตอน ของการทำสังคายนา ๖. นำเสนอขั้นตอนการทำ สังคายนาและให้เหตุผล ที่ต้องมีการทำสังคายนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนา
๑๖. เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาท การดำเนินชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การทำดีละความชั่ว ช่วยให้การตัดสินใจดำเนินการเรื่องใด ๆ ได้ถูกต้องโดยอาศัยวิธีคิดแบบอริยสัจ ๔</p> <p>การปฏิบัติตนตามหลักธรรม ช่วยให้ชีวิตเกิดสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว</p> <p>๒. ตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม</p> <p>๓. กำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์</p>	<p>๑. ทักษะการสรุป</p> <p>ลงความเห็น</p> <p>๒. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	รายงานผล การศึกษากรณีตัวอย่างบุคคลที่ได้ รับผลตอบแทนจากการทำความดี/ความชั่ว	<p>๑. ศึกษากรณีตัวอย่าง</p> <p>๒. สรุปสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษากรณีตัวอย่าง</p> <p>๓. แสดงความรู้สึกต่อข้อมูล พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ</p> <p>๔. เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างเข้ากับหลักธรรม และสรุปผลของการทำความดีและความชั่ว</p> <p>๕. ค้นหาบุคคลที่ทำความดี/ความชั่วในชุมชนของตน พร้อมทั้งบอกลักษณะของการทำความดี/ความชั่ว และผลของการปฏิบัติ</p> <p>๖. สมมติบทบาทนักเรียนเป็นบุคคลในกรณีตัวอย่าง นักเรียนจะมีแนวปฏิบัติตนอย่างไรที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของนักเรียน</p> <p>๗. รายงานผลการศึกษากรณีตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำความดี/ความชั่ว</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๗. อธิบายประวัติ ศาสนาของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	๑. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	แผ่นพับนำเสนอประวัติศาสตร์ของศาสนาที่นับถือ	๑. ศึกษาประวัติศาสตร์ที่นักเรียนนับถือ ๒. วิเคราะห์ประวัติหลักธรรม คำสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. พุดนำเสนอประวัติศาสตร์ที่นับถือโดยสังเขป ๔. จัดทำแผ่นพับเพื่อนำเสนอตามประเด็นที่กำหนด
๑๘. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อ และพฤติกรรมที่แตกต่างกันของ ศาสนิกชน ศาสนาต่าง ๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร ค่านิยม จริยธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดให้เกิดความเชื่อ และการประพฤติตนของแต่ละศาสนาการเรี้นรู้ค่านิยม จริยธรรมของแต่ละศาสนาก่อให้เกิด ความเข้าใจต่อกันของศาสนิกชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ตระหนักในคุณค่าของค่านิยม จริยธรรมในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของศาสนาและศาสนิกชน	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม	๑. ระบุประเด็นปัญหาในการคิด ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลในทุกแง่มุม ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกโดยการให้หลักเหตุผลประกอบการพิจารณาข้อมูล ๕. สรุปลงความเห็น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๙. เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่น พัฒนาชีวิต ด้วยการ พัฒนาจิตและ พัฒนาการ เรียนรู้ ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการ หรือการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาชีวิต การพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ ช่วยให้เกิด ความเชื่อมั่นและมั่นใจ ในการพัฒนาตนเอง ผู้เรียนทำอะไรได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วย วิธีการพัฒนาจิตแบบ โยนิโสมนสิการ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเพื่อนำเสนอ วิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ตามสถานการณ์ ที่กำหนด	๑. ระบุประเด็นปัญหาใน การคิดเป็นสถานการณ์ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโส- มนสิการ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลและเลือก ทางเลือกเพื่อการแก้ปัญหา ด้วยหลักการของเหตุและผล ๔. วิเคราะห์ทางเลือก ๕. ตัดสินใจเลือกทางเลือก
๒๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหาร- จิต และ เจริญปัญญา ตามหลัก สติปัฏฐาน หรือตาม แนวทาง ของ ศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การสวดมนต์แปล และแผ่เมตตาเป็นความ ปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ ทั้งหลาย ๒. การบริหารจิตและ เจริญปัญญาเป็นความดี ที่เกิดผลสูงสุดทำให้ตนเอง มีจิตสงบเกิดปัญญาตาม ความเป็นจริง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักสติปัฏฐาน หรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ปฏิบัติตนตามหลัก สติปัฏฐานหรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะการหา แบบแผน ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐาน หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทบทวนความรู้เดิมด้วย การบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามวิธีการที่เคยปฏิบัติ ๒. นำเสนอวิธีการบริหารจิต ที่เคยปฏิบัติมา ๓. ศึกษาหลักการบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติ ปัฏฐานหรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. สรุปเป็นแบบแผนการ บริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. ปฏิบัติตนตามแบบแผน ๗. นำแนวทางการนำ แบบแผนไปประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒๑. วิเคราะห์ หลักธรรม สำคัญในการ อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ของศาสนา อื่น ๆ และ ชักชวน ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลอื่น เห็นความ สำคัญของ การทำความ ดีต่อกัน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมของพระพุทธ ศาสนาใช้ในการดำรง ชีวิตช่วยให้เกิดสันติสุข และสนับสนุนให้ผู้อื่นเห็น ความสำคัญ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. หลักธรรมสำคัญในการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของศาสนา ๒. ชักชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลอื่น เห็นความสำคัญของ การทำความดีต่อกัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. โครงงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน และสังคม เน้นการนำ หลักธรรมมาใช้ ๒. การนำเสนอ ภาพข่าวการจัด กิจกรรมทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลโครงงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาต่าง ๆ ในชุมชน ๒. สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการบริหารชุมชนที่มี ความแตกต่างกันทางศาสนา อย่างสันติสุข ๓. รวบรวมข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับ การทำกิจกรรมร่วมกันของ ศาสนา ๔. วิเคราะห์ข่าวเพื่อศึกษา เหตุและผลของการปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน ๕. สรุปความรู้และหาข้อมูล สนับสนุนข้อสรุป
๒๒. เสนอ แนวทาง การจัด กิจกรรม ความร่วมมือ ของ ทุกศาสนา ในการ แก้ปัญหา และพัฒนา สังคม	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกสังคมมีกิจกรรม ศาสนสัมพันธ์สามารถช่วย แก้ปัญหาทางสังคมที่มี ความแตกต่างกันทาง ศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ จัดกิจกรรมความร่วมมือ ของทุกศาสนาในการ แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	โครงการศาสน- สัมพันธ์	๑. แบ่งกลุ่มการทำงาน ๒. สมาชิกวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมของแต่ละ ศาสนาและคิดโครงการ การจัดกิจกรรม ๓. นำเสนอผลงาน ๔. สรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชน ที่ดีต่อสาวก สมาชิกใน ครอบครัว และคนรอบ ข้าง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนเป็น พุทธศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก คือพระสงฆ์ด้วยกาย วาจา ใจ ปฏิบัติฐานในโอกาส อันควร ช่วยส่งเสริมการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกวิธีการและปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก สมาชิกในครอบครัว และคนอื่น	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของ พุทธสาวก และ การเป็นศาสนิกชน ที่ดี ๒. แนวทาง การปฏิบัติตนเป็น ศาสนิกชนที่ดี ต่อสาวกของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมประวัติของพุทธ สาวกหรือสาวกที่ดีตามหลัก การของศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์การปฏิบัติตน ของสาวก ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของพุทธสาวก และการเป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สำรวจสถานการณ์ปัจจุบัน ๕. คัดเลือกข้อมูลที่มีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำ ข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์ปัจจุบัน
๒. ปฏิบัติตน ถูกต้องตาม ศาสนพิธี พิธีกรรมตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตาม ศาสนพิธีและพิธีกรรม ที่ถูกต้องช่วยให้เกิดความ สุขและเบิกบานใจที่มี โอกาสได้เข้าถึง พระรัตนตรัย ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกวิธีการและปฏิบัติตน ตามศาสนพิธี พิธีกรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดงบทบาท สมมติการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องตาม ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ ในการปฏิบัติ ๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ ของข้อมูลกับสถานการณ์ ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดง ตนเป็น ศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การแสดงตนเป็น พุทธมามกะ เป็นการยอมรับ ว่าตนเป็นชาวพุทธ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดงบทบาท สมมติการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ใน การปฏิบัติ ๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ ของข้อมูลกับสถานการณ์ ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ ที่กำหนด
๔. วิเคราะห์ หลักธรรม คติธรรมที่ เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญทาง ศาสนา และ เทศกาลที่ สำคัญ ของศาสนา ที่ตนนับถือ และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การเข้าร่วมพิธีกรรมด้วย ความเต็มใจและปฏิบัติตาม ได้ถูกต้อง ทำให้เกิด ความสุขสงบและเข้าถึง พระรัตนตรัย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายหลักธรรมและ การประพฤติปฏิบัติตนที่มี ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญทางศาสนา แต่ละวัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	นิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัน และเทศกาลสำคัญทาง ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. ศึกษาประวัติความเป็นมา ของวันสำคัญทางศาสนา แต่ละวัน ๓. วิเคราะห์หลักธรรมหรือ คติธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๔. ศึกษาและรวบรวม การประพฤติปฏิบัติตน อย่างถูกต้องในวันหรือ เทศกาลสำคัญทางศาสนา ๕. ร่วมกันจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ
๕. สัมมนาและ เสนอแนะแนว ทางในการ อารังรักษา	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธรูปศาสนาจะดำรง อยู่คู่โลกได้พุทธบริษัทต้อง ร่วมมือกันศึกษาปฏิบัติ	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	โครงการสัมมนา แนวทางในการ อารังรักษาศาสนาที่ ตนนับถือ อันส่งผล	๑. วางแผนจัดโครงการ สัมมนาแนวทางในการอารัง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผลถึงการพัฒนาตน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก	เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรง รักษาไว้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็น เพื่อเสนอแนะ แนวทางในการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก	๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก	พัฒนาชาติและโลก ๒. จัดสัมมนาแนวทาง ในการธำรงรักษาศาสนา ที่ตนนับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และร่ำรรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก จะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์และผลกระทบของการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ๒. บันทึกการวิเคราะห์กรณีปัญหาจากข่าว/เหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ๓. นิทรรศการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและเรียนแผนภาพ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างการทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓. ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายโดยอธิบายให้เห็นว่าผิดอย่างไร มีผลกระทบต่อชุมชน สังคมอย่างไร ๔. รวบรวมข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่มีการนำเสนอในชีวิตประจำวัน ๕. วิเคราะห์ข่าวและจำแนกประเภทข่าวตามการกระทำผิดกฎหมาย ๖. วิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุของการกระทำผิดกฎหมาย ๗. หาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของโครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และการ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของการจัด ระเบียบทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัย ต้องกำหนด แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อ ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญ ของโครงสร้างทางสังคม	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงงาน การสำรวจและ แก้ปัญหาสังคม	๑. รวบรวมข้อมูลที่ได้จาก การสำรวจ ค้นหา ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุปอ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือ เกี่ยวกับความสำคัญ ของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๔. นำเสนอความสำคัญของ โครงสร้างทางสังคม การ ขัดเกลาทางสังคม และการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ๕. จัดทำโครงงานการสำรวจ และแก้ปัญหาสังคม ๖. ศึกษาและทำความเข้าใจ ปัญหาเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ๗. วางแผนออกแบบ แก้ปัญหา ๘. ดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอน ที่ปฏิบัติ ๙. สรุปและตรวจสอบ การแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน และมีส่วน สนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อ เป็นพลเมือง ของประเทศ ชาติ และ สังคมโลก	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนและ สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้สังคมไทยและ สังคมโลกสงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนและมีส่วน สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	๑. แผ่นพับเสนอ ความรู้เกี่ยวกับ บทบาทและ การปฏิบัติตน ในฐานะเป็น พลเมืองของ ประเทศชาติและ สังคมโลก ๒. การดำเนินงาน สนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตน ในฐานะพลเมือง ชาติและโลก	๑. ศึกษาบทบาทหน้าที่ ของตนในฐานะที่เป็น พลเมืองของชาติและโลก ๒. สังเคราะห์ระบุลักษณะ เฉพาะของพลเมืองชาติ และพลเมืองโลก ๓. สำรวจ/ศึกษาลักษณะ ของสังคมของตนเอง ประเทศชาติและโลก ๔. ศึกษาแนวทางการปฏิบัติ ตนในฐานะที่เป็นพลเมือง ของประเทศชาติและโลก ๕. ตัดสินใจเลือกแนวทาง และเขียนแสดงข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และ การปฏิบัติตนในฐานะ พลเมืองของชาติและโลก ๖. ดำเนินงานสนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติในฐานะ เป็นพลเมืองของชาติและโลก
๔. ประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และเสนอ แนวทาง พัฒนา	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตอยู่ร่วม กันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข ต้องมีการประเมิน สถานการณ์และเสนอ แนวทางการพัฒนาด้าน มนุษยชนของคนไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ประเมินสถานการณ์สิทธิ มนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางพัฒนา	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	รายงานผล การประเมิน สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิ มนุษยชน ในประเทศไทยและ แนวทางแก้ไข	๑. สำรวจสถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิด สิทธิมนุษยชน ๒. รวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เกี่ยวกับสถานการณ์หรือ ปัญหาสิทธิมนุษยชน ๓. นำเสนอข้อเท็จจริงและ ความคิดเห็นที่ได้จาก การสำรวจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๔. ทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน</p> <p>๕. วางแผนออกแบบแก้ปัญหา</p> <p>๖. ดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ</p> <p>๗. สรุปและตรวจสอบแก้ปัญหา</p> <p>๘. รายงานสรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางแก้ไข</p>
๕. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล</p>	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การโต้วาที/อภิปรายต่างมุมมองในหัวข้อเรื่องความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	<p>๑. แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้น</p> <p>๒. ประมวลผลข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น</p> <p>๓. คิดพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น</p> <p>๔. ระบุเป้าหมายการเลือกรับวัฒนธรรมสากล</p> <p>๕. การระบุทางเลือก</p> <p>๖. การวิเคราะห์ทางเลือก</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๗. การจัดลำดับทางเลือก และเลือกรับ ๘. โต้แย้ง/อภิปราย ต่างมุมมอง ในหัวข้อเรื่อง ความจำเป็นที่ต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและ เลือกรับวัฒนธรรมสากล

สาระที่ ๒ ทักษะการคิด วิเคราะห์ และ การดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
 ซ้ำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ปัญหา การเมือง ที่สำคัญ ในประเทศ จากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้ง เสนอแนวทาง แก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาการเมืองของไทย มีผลกระทบต่อประชาชน และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัญหาการเมือง ที่สำคัญในประเทศจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อม ทั้งเสนอแนวทางแก้ไข	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ปัญหา การเมืองที่สำคัญ ในประเทศจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอ แนวทางแก้ไข	๑. ระบุประเด็นปัญหา การเมืองที่สำคัญในประเทศ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากการคิดทางกว้าง คิดอย่าง ลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และ คิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกในการ แก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญ โดยพิจารณาข้อมูลโดยใช้ หลักเหตุผลและระบุทาง เลือกที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดยประเมิน ทางเลือกในการแก้ปัญหา ๖. วางแผนออกแบบ การแก้ปัญหา ๗. ดำเนินการตามแผนและ ตรวจสอบแต่ละขั้นตอน ๘. สรุปและตรวจสอบ ๙. เขียน/พูด วิเคราะห์ ปัญหาการเมืองที่สำคัญใน ประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข
๒. เสนอ แนวทาง ทางการเมือง การปกครอง ที่นำไปสู่	ผู้เรียนรู้อะไร การเมืองการปกครองมี ส่วนสำคัญต่อการประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ประเทศ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	บทความการ วิเคราะห์ส่วนได้ ส่วนเสียจากความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยกับ	๑. ระบุประเด็นการคิด เรื่อง แนวทางทางการเมือง การปกครอง ที่จะนำไปสู่ ความเข้าใจและการประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ความเข้าใจ และการ ประสาน ประโยชน์ ร่วมกัน ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทาง ทางการเมืองการปกครอง ที่นำไปสู่ความเข้าใจ และ การประสานประโยชน์ ร่วมกันระหว่างประเทศ	๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	ประเทศต่าง ๆ และเสนอแนวทาง แก้ไข	ประเทศ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่าง ละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดย พิจารณาข้อมูลโดยใช้หลัก เหตุผลและระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดยประเมิน ทางเลือกและใช้เหตุผลคิด คุณค่า ๖. เขียนบทความการ วิเคราะห์ส่วนได้ส่วนเสีย จากความร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศ ต่าง ๆ และเสนอแนวทาง แก้ไข
๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ และความ จำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ ซึ่งการ ปกครองตาม ระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหา กษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	ผู้เรียนรู้อะไร พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ศูนย์รวมจิตใจ และความ มั่นคงในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรง รักษาไว้ซึ่งการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ผังมโนทัศน์แสดง ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ซึ่ง การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑. รวบรวมส่วนประกอบ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๒. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ที่ซับซ้อนของรายละเอียด ในส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อ ให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่คิด ๓. หาส่วนประกอบที่มีความ สำคัญต่อเรื่องที่คิด ๔. หาความสัมพันธ์เชิง สาเหตุของส่วนประกอบ ต่าง ๆ ที่โยงใยของเรื่องที่คิด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				<p>๕. วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของเรื่อง queen ที่คิด</p> <p>๖. อธิบายความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์และความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>๗. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล</p> <p>๘. เขียนผังมโนทัศน์แสดงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>
<p>๔. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>ผู้เรียนรู้อะไร การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยองค์กรอิสระและประชาชนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>ทักษะกระบวนการการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p>	<p>๑. ผังมโนทัศน์แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>๒. บันทึกกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>๑. กำหนดประเด็นในการคิดเรื่อง แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล</p> <p>๓. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๔. พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูลโดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลายของรัฐบาล</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อภิปราย การกำหนด ราคา และค่าจ้าง ในระบบ เศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร การกำหนดราคา และ ค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจ ของรัฐ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายการกำหนดราคา และค่าจ้างในระบบ เศรษฐกิจ	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ ตัวอย่างการกำหนด ราคา และค่าจ้าง ในระบบเศรษฐกิจ	๑. เปรียบเทียบระบบ เศรษฐกิจต่าง ๆ ในโลก ปัจจุบัน รวมถึงผลดีผลเสีย ๒. ศึกษาประเภทของตลาด ในระบบเศรษฐกิจ ๓. วิเคราะห์ประเด็น - ข้อดีและข้อเสียของตลาด แต่ละประเภท - การทำงานของกลไก ราคาในตลาดเสรี - การแทรกแซงราคาและ ค่าจ้างของรัฐ ๔. สรุปการกำหนดราคา และค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ แบบต่าง ๆ ๕. นำเสนอผลงาน
๒. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มี ต่อเศรษฐกิจ สังคมของ ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร แนวทางของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมของ ประเทศอย่างยั่งยืน	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ การวิเคราะห์ ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ- พอเพียงที่มีต่อ เศรษฐกิจสังคม ของประเทศ อย่างยั่งยืน	๑. ศึกษาค้นคว้าหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำเสนอหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ใน การวางแผนการดำรงชีวิต ของตนเองและครอบครัว ๓. วิเคราะห์การนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการบริหารและวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				ของรัฐบาล ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๓. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ในระดับชุมชน และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบสหกรณ์มีความ สำคัญต่อการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจในชุมชนและ ประเทศ เพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จอย่าง หลากหลาย	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย	๑. ศึกษาค้นคว้าวิวัฒนาการ ของสหกรณ์ในประเทศไทย ๒. ศึกษาตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จใน ประเทศไทย ๓. ร่วมกันอภิปรายเพื่อหา ข้อสรุปว่าระบบสหกรณ์ มีความสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจ ชุมชน และ ประเทศอย่างไร ๔. นำเสนอตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย
๔. วิเคราะห์ ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชนและ เสนอแนวทาง แก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบเศรษฐกิจในชุมชน มีปัญหาต้องแก้ไขและ พัฒนาเพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัญหา ทางเศรษฐกิจในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง แก้ปัญหาและ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน	๑. สำรวจสภาพเศรษฐกิจ ในชุมชนของตนเอง ๒. อภิปรายปัญหาเศรษฐกิจ ของชุมชนเพื่อหาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปัญหา ๓. ศึกษาค้นคว้าชุมชน ต้นแบบที่ประสบผล-สำเร็จ ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของ ชุมชน ๔. นำเสนอแนวทางปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจของ ชุมชน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย บทบาทของ รัฐบาล นโยบายด้าน การเงิน การคลัง ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ของประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร นโยบายการเงิน การคลัง ของรัฐบาลในการพัฒนา เศรษฐกิจประเทศมีความ สัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ ในสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	แผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาท ของรัฐบาลในการ ดำเนินนโยบาย การเงินการคลัง กับการพัฒนา เศรษฐกิจของ ประเทศ	๑. กำหนดเรื่องที่จะไปสำรวจ ค้นหา - บทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน - บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการคลัง ๒. วิเคราะห์บทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย การเงิน การคลังในการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ๓. อภิปรายกลุ่มเรื่อง บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน การคลัง ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ ๔. สรุบบทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ ๕. จัดทำแผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาทสำคัญของ รัฐบาลในการดำเนินนโยบาย ด้านการเงินการคลัง กับการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	รายงานผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อสังคมไทยและแนวทางแก้ไข	๑. สำรวจค้นหาผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของไทยกับทั้งระดับทวิภาคี/ภูมิภาคที่มีผลต่อสังคมไทย ๒. รวบรวมข้อมูลผลกระทบ ๓. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย ๔. รายงานผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อสังคมไทย
๓. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้งผลดีและผลเสียที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การเสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ๒. อภิปรายผลดี ผลเสียของความร่วมมือระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลการอภิปราย ๔. นำเสนอสรุปผลการอภิปรายโดยจัดเสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๕. เสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงการ เปลี่ยนแปลง ของ มนุษยชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของเวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ บ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลง มนุษยชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ที่ปรากฏ ในหลักฐาน ๒. ประวัติศาสตร์แสดงถึง การเปลี่ยนแปลงของ มนุษยชาติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ระหว่างไทย กับสากล	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ เวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ระหว่างไทย กับสากล ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานเชิงวิจัย
๒. สร้างองค์ ความรู้ใหม่ ทาง ประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการ ทาง ประวัติศาสตร์ อย่างเป็น ระบบ	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาประวัติศาสตร์ ควรรู้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์อย่างเป็น ระบบ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. การศึกษาประวัติศาสตร์ มีคุณค่าและประโยชน์ต่อ การศึกษา ซึ่งทำให้ทราบ ความเป็นมาของมนุษยชาติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	โครงงาน ประวัติศาสตร์	๑. ตั้งประเด็นคำถาม ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มีคุณค่าและประโยชน์ ต่อการศึกษา ๔. สร้างความรู้ ๕. ทำโครงงาน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ อธิธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก ที่มีผลต่อพัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงของโลก	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรมโบราณ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกและโลกตะวันตก มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโลก	๑. ทักษะรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะการสร้างความรู้	รายงานการสืบค้น อารยธรรมโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำ ไทกรีส-ยูเฟรทีส ไนล์ ฮวงโห ลินรุ และอารยธรรมกรีกโรมันที่ตนเองสนใจและนำเสนอในรูปแบบที่ตนเองถนัด	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์อารยธรรมโลกยุคโบราณ ๓. สรุปความและสร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานและนำเสนอ
๒. วิเคราะห์ เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรมโบราณ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุการณ์ที่สำคัญของโลกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของโลกปัจจุบัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะการสร้างความรู้	รายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น ระบบศักดินา สวามิภักดิ์ สงครามครูเสด การปฏิวัติอุตสาหกรรม การปฏิรูปทางศาสนา การคิดแนวเสรีนิยม แนวคิดจักรวรรดินิยม แนวคิดชาตินิยม ที่สนใจและนำเสนอในรูปแบบที่กลุ่มถนัด	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ๓. สรุปความและสร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานและนำเสนอ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ผลกระทบ ของการขยาย อิทธิพลของ ประเทศ ในยุโรปไปยัง ทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร ผลกระทบในอดีตที่มีผล ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการขยายและ การล่าอาณานิคม ในยุคประวัติศาสตร์ของ ประเทศในยุโรปไปยังทวีป ต่าง ๆ มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ของมนุษย์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	แผ่นพับการขยาย อิทธิพลของ ประเทศยุโรปไปยัง ทวีปอเมริกา แอฟริกา และ เอเชีย	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การขยายและ ล่าอาณานิคมในยุค ประวัติศาสตร์ของประเทศ ในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชียโดย ๓. สรุปความและสร้างความรู้ ๔. ทำแผ่นพับการขยาย อิทธิพลของประเทศยุโรป ไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย
๔. วิเคราะห์ สถานการณ์ ของโลก ในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๑	ผู้เรียนรู้อะไร ผลกระทบในอดีตที่มีผล ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สังคมโลกปัจจุบัน มีทั้งความร่วมมือและ ความขัดแย้ง เหตุการณ์ ต่าง ๆ ในคริสต์ศตวรรษ ที่ 20 มีปรากฏให้เห็น อย่างต่อเนื่อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มี สาเหตุมาจาก ความร่วมมือและ ความขัดแย้งของ สังคมโลก เช่น เหตุการณ์ระเบิด ตึก Worldtrade center การขาดแคลน ทรัพยากร การก่อการร้าย และการต่อต้าน การก่อการร้าย ความขัดแย้ง ทางศาสนา	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การขยายและ ล่าอาณานิคมในยุค ประวัติศาสตร์ของประเทศ ในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. รายงานเชิงวิจัยเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มีสาเหตุ มาจากความร่วมมือและ ความขัดแย้งของสังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ประเด็น สำคัญของ ประวัติศาสตร์ ไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ประวัติศาสตร์ ไทยมีความเป็นมายาวนาน บรรพบุรุษสร้างไว้ควรแก่ การศึกษาและภูมิใจใน การเกิดเป็นคนไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	บทความแนวคิด เกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย ๔. สรุปความและ สร้างความรู้ ๕. เขียนบทความ
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ต่อชาติไทย	ผู้เรียนรู้อะไร พระมหากษัตริย์กับ ปวงชน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สถาบัน พระมหากษัตริย์มีบทบาท สำคัญในการพัฒนา ชาติไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การแสดงละคร เชิงประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับบทบาท ที่สำคัญของ สถาบันพระมหากษัตริย์ในการ พัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราช ของชาติ และ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย เช่น บทบาทของ วีรสตรีไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักร โบราณในดินแดนไทย ๔. สรุปความ และสร้างความรู้ ๕. เขียนบทละคร ๖. แสดงละคร

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ ส่งเสริมการ สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และ วัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อ สังคมไทยใน ยุคปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วัฒนธรรมตะวันตกและ ตะวันออกมีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย แต่มีปัจจัย หลายอย่างที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัย ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. ทำป้ายนิเทศ
๔. วิเคราะห์ ผลงานของ บุคคลสำคัญ ทั้งชาวไทย และต่าง- ประเทศ ที่มีส่วน สร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย และประวัติ- ศาสตร์ไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลงานของ บุคคลในอดีตทั้งที่เป็น คนไทยและต่างประเทศ มีบทบาทสำคัญที่มีผลงาน ปรากฏตามประวัติศาสตร์ ไทย มีส่วนในการ สร้างสรรค์วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	สมุดเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติ บุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ไทย	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ เกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ไทย ๓. วิธีการสรุปความ และสร้างความรู้ ๔. วิธีการทำสมุดเล่มเล็ก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. วางแผน กำหนด แนวทาง และการมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย และ วัฒนธรรมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วางแผนกำหนดแนวทาง ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ไทยและวัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การณรงค์เกี่ยวกับ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบ ที่ตนเองถนัด	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและ ภูมิปัญญาไทย ๔. สรุปความ และสร้างความรู้ ๕. นำเสนอการอนุรักษ์ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ เฝ้ายตามสาย โปสเตอร์ กลุ่มอาสาสมัคร

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	<p>ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ และระบบภูมิสารสนเทศ</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวมข้อมูล ๒. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ</p>	<p>๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ	<p>๑. กำหนดจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูลภูมิสารสนเทศ</p> <p>๒. หาวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์</p> <p>๓. ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บข้อมูล ทำความเข้าใจสาระสำคัญและความหมายในข้อมูล</p> <p>๔. วางแผน ออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ โดยคำนึงถึง</p> <p>๔.๑ ประสิทธิภาพ</p> <p>๔.๒ ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔.๓ ใช้วิธีที่เคยประสบมาได้หรือไม่</p> <p>๕. ดำเนินการออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ</p> <p>๖. สรุปและตรวจสอบ</p> <p>๗. นำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ</p>
๒. วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิด	<p>ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาทางกายภาพหรือการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	รายงานผลการวิเคราะห์การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	๑. ศึกษาข้อมูล อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ปัญหาทาง กายภาพหรือ ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติใน ประเทศไทย และภูมิภาค ต่าง ๆ ของ โลก	และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ อิทธิพลของ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์กับการ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในประเทศไทยและภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก		ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ของโลก	๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่าง อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ กับปัญหาทางกายภาพหรือ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในองค์ประกอบต่าง ๆ ๖. อธิบายความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูลที่นำมา เชื่อมโยง
๓. วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ซึ่ง ได้รับอิทธิพล จากปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทย และทวีป ต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การเปลี่ยนแปลงของ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ๒. อิทธิพลของปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ลักษณะการ เปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ กรณีตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ที่ได้รับ อิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนด ในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ ในการสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัย ภูมิศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. ประเมินการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมชาติ ในโลกว่าเป็น ผลมาจากการ กระทำของ มนุษย์และ หรือธรรมชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นบนโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ประเมินการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมชาติในโลกอันเป็น ผลมาจากการกระทำของ มนุษย์และหรือธรรมชาติ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การประเมิน	โครงการกรณีศึกษา การเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมชาติ ในโลก	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการทำ โครงการ ๒. ศึกษา เก็บข้อมูลเรื่องการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมชาติ โดยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายโดยกำหนด จุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล ภูมิสารสนเทศ หาวิธีการเก็บ ข้อมูลที่เหมาะสม ใช้วิธีการ ที่กำหนดเก็บข้อมูล ๓. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับ ความรู้เดิมให้มีความหมาย กับตนเอง ๔. นำเสนอข้อความรู้ ตามความหมายที่ตนเอง สร้างขึ้น ในรูปแบบโครงการ ๕. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมชาติจากการกระทำ ของมนุษย์และหรือ การกระทำของธรรมชาติ ๖. นำประเด็นการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมชาติมาเทียบกับ กับเกณฑ์ ๗. ระบุการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมชาติใดที่เกิดจากการ กระทำของมนุษย์และหรือ การกระทำของธรรมชาติ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ การภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ สถานการณ์ และ วิกฤตการณ์ ด้าน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ของประเทศ ไทยและโลก	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>สถานการณ์และวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. วิเคราะห์สถานการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก</p> <p>๒. รายงานวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก</p>	<p>๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล</p> <p>๒. ทักษะ การวิเคราะห์</p>	<p>รายงานผลการ ศึกษาวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทย และโลก</p>	<p>๑. กำหนดจุดประสงค์ของ การเก็บข้อมูลสถานการณ์ และวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. หาวิธีการเก็บข้อมูล ที่เหมาะสม</p> <p>๓. ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บ ข้อมูล</p> <p>๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้</p> <p>๕. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๖. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล</p> <p>๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๘. นำเสนอรายงาน สถานการณ์และวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของไทย และโลก</p>
๒. ระบุมาตรการ ปกป้องกันและ แก้ไขปัญหา บทบาทของ องค์การและ การประสาน	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>๑. มาตรการการป้องกัน และแก้ไขปัญหาล สิ่งแวดล้อมของไทย และประเทศต่าง ๆ</p> <p>๒. บทบาทขององค์การ</p>	<p>ทักษะ การทำให้ กระจำ</p>	<p>การนำเสนอ บทบาทขององค์กร ภายในและระหว่าง ประเทศในการ จัดการปัญหา ทรัพยากร</p>	<p>๑. ระบุสิ่งที่ส่งสัยคลุมเครือ เกี่ยวกับบทบาทขององค์กร ภายในและระหว่างประเทศ ในการจัดการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ความร่วมมือ ทั้งในประเทศ และนอก ประเทศเกี่ยว กับกฎหมาย สิ่งแวดล้อม การจัดการ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งใน ประเทศและนอกประเทศ ๓. การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศ และนอกประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอบทบาท ขององค์การภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ในการจัดการปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม		ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุป อ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือ ให้กระจ่างชัด
๓. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก	ผู้เรียนรู้อะไร แนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑. สังเกตแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่ได้ศึกษาของ องค์กรทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ๒. บอกข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ได้มากที่สุด ๓. เชื่อมโยงข้อมูลแนวทาง การอนุรักษ์ขององค์กรภายใน และระหว่างประเทศ กับประสบการณ์เดิม ๔. สรุปเป็นแนวทางการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. อธิบายการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและโลก	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทั้งในประเทศไทยและโลก</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>นำเสนอตัวอย่างการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและโลกอันเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p>	<p>รายงานผลการศึกษาการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศและโลกอันเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ต้องการค้นหา</p> <p>๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา</p> <p>๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา</p> <p>๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา</p> <p>๕. พิจารณาข้อมูล</p> <p>๖. เลือกข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อย่างมีความหมาย โดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์เดิมและความรู้จากข้อมูลใหม่</p> <p>๗. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่น่ามาเชื่อมโยง</p>
๕. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตตามแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	<p>ผู้เรียนรู้อะไร</p> <p>๑. การแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. การดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์</p> <p>ผู้เรียนทำอะไรได้</p> <p>๑. มีส่วนร่วม มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>๑. โครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์และการแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. รายงาน/บันทึกการดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑. ทำความเข้าใจปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาคืออะไร มีข้อมูลใดเกี่ยวข้องกับปัญหามีเงื่อนไขหรือต้องการข้อมูลใดเพิ่มเติม</p> <p>๒. วางแผนออกแบบแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงประสบการณ์ที่เคยพบ</p>

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. ดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน			<p>ทฤษฎีหรือหลักการที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. เลือกใช้วิธีการแนวทางการแก้ปัญหาการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม</p> <p>๔. ดำเนินกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์ตามวิธีการแนวทางตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ</p> <p>๕. สรุป ตรวจสอบรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม</p> <p>๖. นำวิธีการแนวทางไปใช้ในการดำเนินชีวิต</p>

◆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชี้นำงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <p>มาตรฐาน ส ๑.๑</p> <p>๑. วิเคราะห์ สังคมชมพุทวิป และคติ ความเชื่อทาง ศาสนาสมัยก่อน พระพุทธเจ้า หรือสังคม สมัยก่อน พระพุทธเจ้า หรือสังคม สมัยของ ศาสดาที่ตน นับถือ</p>	<p>สังคมชมพุทวิป สมัยก่อน พระพุทธเจ้า</p> <p>มีคติความเชื่อ ทางศาสนา ที่มุ่งแสวงหา ทางหลุดพ้น อย่างหลากหลาย</p>	<p>ลักษณะของ สังคมชมพุทวิป และคติความเชื่อ ทางศาสนาสมัย ก่อนพระพุทธเจ้า</p>	<p>๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง</p> <p>๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง</p> <p>๓. ทักษะ การวิเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์</p>	<p>การอธิบาย ลักษณะทาง สังคมของชมพุ ทวิปสมัยก่อน พระพุทธเจ้า</p>	<p>๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังคมชมพุทวิป สมัยก่อนพระพุทธเจ้า เป็นอย่างไร”</p> <p>๒. สืบค้นข้อมูลที่ เกี่ยวกับสังคม ชมพุทวิปก่อนสมัย พระพุทธเจ้า</p> <p>๓. ศึกษาความ สัมพันธ์ของข้อมูล</p> <p>๔. ทำให้ข้อมูลมี ความชัดเจน</p> <p>๕. อธิบายลักษณะ ทางสังคมของ ชมพุทวิปสมัยก่อน พระพุทธเจ้า</p>
<p>๒. วิเคราะห์ พระพุทธเจ้า ในฐานะเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตน ได้อย่างสูงสุด ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอน และการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา</p>	<p>พระพุทธเจ้า เป็นมนุษย์ผู้ฝึก ตนได้อย่างสูงสุด ตรัสรู้ได้ด้วย ตนเอง ทรงมี พระกรุณาธิคุณ เผยแผ่พระพุทธ- ศาสนาได้อย่าง หลากหลายวิธี</p>	<p>๑. พระพุทธเจ้า ในฐานะมนุษย์ ผู้ฝึกตนได้อย่าง สูงสุด (การตรัสรู้)</p> <p>๒. การก่อตั้ง พระพุทธศาสนา วิธีการสอนและ การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ตามแนวพุทธจริยา</p>	<p>๑. ทักษะ การวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะ การจัดระเบียบ</p> <p>๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์</p>	<p>๑. แผนผัง ความคิด การแสวงหาความรู้ และการฝึกตน ของพระพุทธเจ้า ในการตรัสรู้</p> <p>๒. บทวิเคราะห์ อริยสัจ ๔</p>	<p>๑. จัดแบ่งกลุ่มทำงาน</p> <p>๒. สืบค้นข้อมูลที่ได้ รับมอบหมาย</p> <p>๓. ร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูล</p> <p>๔. นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๕. สรุปแผนผัง ความคิดการฝึกตน ของพระพุทธเจ้า ก่อนการตรัสรู้ตาม</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
หรือวิเคราะห์ที่ต้นฉบับถือ					ประเด็นที่กำหนด
๓. วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนาหรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ที่ต้นฉบับถือตามที่กำหนด	พระธรรมเป็นองค์แทนศาสนา การเข้าหมู่สงฆ์ เป็นไปตามพุทธบัญญัติ	พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาพระพุทธานุศาสน์	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	บทวิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษา ศาสนาด้วยการลำดับเหตุการณ์ตามพุทธประวัติ และเรียบเรียงเป็นเอกสารประกอบการเรียน	๑. วิเคราะห์ภาพพระพุทธรูปเจ้าในท่ามกลางหมู่สงฆ์ ๒. อภิปรายหัวข้อ “การบริหารคณะสงฆ์ และความยั่งยืนในอดีต” ๓. สรุปผลการอภิปรายผล ๔. นำข้อสรุปที่ได้มาอธิบายให้มีความชัดเจน
๔. วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนาหรือแนวคิดของศาสนาที่ต้นฉบับถือตามที่กำหนด	พระพุทธศาสนามีทฤษฎีที่เป็นสากล เน้นการปฏิบัติตนตามทางสายกลาง	พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลและมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	ตัวอย่างการปฏิบัติตนตามทางสายกลางในพระพุทธศาสนาและเรียบเรียงเป็นหนังสือเล่มเล็ก	๑. ศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษา ๒. วิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับหลักธรรมทางสายกลาง ๔. สรุปเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ ๕. ค้นหาคำขวัญตัวอย่างการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลที่รู้จักที่สอดคล้องกับทางสายกลางในพระพุทธศาสนาและนำเสนอ ๖. นำเสนอกรณีตัวอย่างที่พบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์การพัฒนา ศรัทธา และปัญหา ที่ถูกต้องใน พระพุทธศาสนา หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ศรัทธาและ ปัญหาเป็น แนวทางการ พัฒนาตนเอง ที่ถูกต้องตาม แนวทางของ พระพุทธศาสนา	พระพุทธศาสนา เน้นการพัฒนา ศรัทธาและ ปัญหาที่ถูกต้อง	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	บทนำเสนอวิธี การพัฒนาศรัทธา และปัญหาของ พระพุทธเจ้าหรือ ศาสนาที่ตน นับถือและ รวบรวมเป็น สมุดภาพ	๑. ชมภาพความเชื่อ ของคนในสังคม ๒. วิเคราะห์ภาพ ๓. เสนอความคิดเห็น ๔. วิเคราะห์หลัก- ธรรมที่สอดคล้อง ๕. สรุปความเห็น ร่วมกัน ๖. หาข้อมูลยืนยัน ข้อสรุป ๗. นำเสนอวิธีการ พัฒนาศรัทธาและ ปัญหาของศาสนาที่ นับถืออย่างสร้างสรรค์
๖. วิเคราะห์ ลักษณะ ประชาธิปไตย ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	ลักษณะ ประชาธิปไตย สมัยพุทธกาล มีการบริหาร ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ทั้งทาง โลกและทาง ธรรมเป็นแบบ อย่างการบริหาร ที่มีความมั่นคง ยั่งยืน	ลักษณะ ประชาธิปไตยใน พระพุทธศาสนา	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. บทวิเคราะห์ แนวคิดลักษณะ ประชาธิปไตย บันทึกเสนอ รายงาน ๒. รายงาน การติดตามข้อมูล ข่าวสารปัญหา ในสังคม ร่วมกัน วิเคราะห์หาทาง แก้ไขตามระบอบ ประชธิปไตยใน ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ศึกษาแนวคิด ของประชาธิปไตย ของประชาธิปไตย ในพุทธศาสนา ๒. วิเคราะห์แนวคิด ของประชาธิปไตย ในพุทธศาสนา ๓. นำเสนอความ คิดเห็นโดยให้ เหตุผลประกอบ ๔. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อ ความชัดเจน ๕. สรุปและนำเสนอ แนวคิดของตน เกี่ยวกับลักษณะ ของประชาธิปไตย ในศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑. วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนา กับหลักวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	แนวทาง การสอนของพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์	๑. หลักการของพระพุทธศาสนา กับหลักวิทยาศาสตร์ ๒. การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาและ การคิดแบบวิทยาศาสตร์	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การอธิบายเปรียบเทียบ อริยสัจ ๔ กับวิธีการทางวิทยาศาสตร์	๑. ศึกษาวิเคราะห์หลักการทางพระพุทธศาสนา และหลักการทางวิทยาศาสตร์ ๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ๓. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบหลักการทางพระพุทธศาสนา และหลักการทางวิทยาศาสตร์ ๔. อธิบายผลการศึกษาเปรียบเทียบอริยสัจ ๔ กับวิทยาศาสตร์
๒. วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ ในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	การฝึกฝนตนให้เข้าในสภาวะชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา สามารถพัฒนาตนเอง ทำให้พึ่งตนเองได้ จิตมีสมาธิเกิดปัญญา มุ่งสู่อิสรภาพ	พระพุทธศาสนา เน้นการฝึกหัดอบรมตน การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. การอธิบายวิธีการฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองของพระพุทธเจ้า และศาสดาของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. การนำเสนอแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. วิเคราะห์การฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ๓. สรุปความรู้ ๔. นำเสนอแนวทางการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๙. วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาหรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาที่เน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาตนได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	๑. พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา ๒. พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเรียงลำดับ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	แนวทาง การแก้ปัญหา ตามแนวทางของ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ	๑. ศึกษากระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของพุทธศาสนาและศาสนาที่นับถือ ๒. แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูล ๓. สรุปขั้นตอนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของพุทธศาสนาและศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอและอธิบาย ๕. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
๑๐. วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาทมุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคลสังคมและโลกหรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พระพุทธศาสนาสอนการฝึกตนไม่ให้ประมาทเพื่อเป็นทางรอดของชีวิตที่นำมาซึ่งประโยชน์สุขแก่ตนเองและสันติภาพของโลก	๑. พระพุทธศาสนาฝึกตนไม่ให้ประมาท ๒. พระพุทธศาสนา มุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรม คำสอนของ พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่เกี่ยวข้อง การดำเนินชีวิต โดยไม่ประมาท	๑. รวบรวมหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์แยกแยะหลักธรรมคำสอนของศาสนา ๓. วิเคราะห์หลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตโดยไม่ประมาท ๔. ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน ๕. นำเสนอแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					สอดคล้องกับสภาพ สังคมโลกปัจจุบัน
๑๑. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนากับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง และการ พัฒนา ประเทศ แบบยั่งยืน หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่ กำหนด	หลักการทาง พุทธศาสนา และหลักการ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็น แนวทางของการ พัฒนาประเทศ แบบยั่งยืน	พระพุทธศาสนา กับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนา ที่ยั่งยืน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบ ยั่งยืน	๑. ศึกษาและ วิเคราะห์แนวคิดของ พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือเพื่อ การพัฒนาประเทศ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ ๓. ศึกษาความ สอดคล้องสัมพันธ์ กันของศาสนาที่ตน นับถือกับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอ เพียงเพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๔. อธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๕. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนที่ สอดคล้องกับหลักการ ของศาสนาและปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนา เกี่ยวกับ การศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และ สันติภาพ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่ กำหนด	พระพุทธศาสนา มีแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นสากล ช่วยสร้างความ สงบสุขแก่โลก ทั้งด้านการศึกษา การเมืองและ สันติภาพ	๑. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนากับการ ศึกษาที่สมบูรณ์ ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนากับ การเมือง ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนากับ สันติภาพ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือกับการ ศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ กับการศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และสันติภาพ ๓. สรุปความสัมพันธ์ ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ การศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และสันติภาพ ๔. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อนำมา สนับสนุนข้อสรุป ๕. อธิบายข้อสรุป พร้อมทั้งให้เหตุผล ประกอบให้เห็น ชัดเจน
๑๓. วิเคราะห์ ลักษณะ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก	ลักษณะของ อริยสัจ ๔ เป็น หนทางพัฒนา ตนเองไปสู่ ความดีงามและ	๑. พระรัตนตรัย ๒. อริยสัจ ๔ ๓. พุทธศาสนา สุภาษิต (ดูรายละเอียด	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอ ลักษณะ และแนวทาง การนำไป ประยุกต์ใช้ให้	๑. รวบรวมข้อมูล ข้อธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมสำคัญ ของศาสนา ที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ	การยึดมั่นในความดี	สาระการเรียนรู้ได้จากเอกสารตัวชี้วัด)	๑. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	๒. ศึกษาความหมายของข้อธรรมแต่ละข้อ ๓. วิเคราะห์ความหมายของข้อธรรม ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๕. อภิปรายถึงผลของการปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๖. นำเสนอแนวทางการนำหลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๑๔. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	การศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างทำให้ได้แบบอย่างและข้อคิดที่ดีเพื่อการดำเนินชีวิต	๑. พุทธสาวก พุทธสาวิกา ๒. ชาดก ๓. ชาวพุทธ ตัวอย่าง (ดูรายละเอียดได้จากเอกสารตัวชี้วัด)	๑. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตอธิบายข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตและเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมประวัติสาวก ชาดกเรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. ศึกษาและสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ๓. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากเรื่อง ๔. ทำความเข้าใจกับข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตพร้อมยกตัวอย่างตามเรื่องให้เห็นชัดเจน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. ตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลของข้อสรุป</p> <p>๗. นำเสนอแนวทางการนำข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตไปประยุกต์ใช้</p>
๑๕. วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและการเผยแผ่	พระไตรปิฎกมีการสังคายนาสืบทอดมาจำนวนหลายครั้งจึงเป็นคัมภีร์ที่เชื่อถือได้ผู้ศึกษาและปฏิบัติตามสามารถนำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตได้ดี	<p>๑. วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนาอื่น ๆ</p> <p>๒. การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก</p> <p>๓. ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก</p>	<p>๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง</p> <p>๒. ทักษะการสรุปอ้างอิง</p> <p>๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>๑. การอธิบายสาระสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและนำเสนอโดยย่อ</p> <p>๒. การนำเสนอขั้นตอนการทำสังคายนาและให้เหตุผลที่ต้องมีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนา</p>	<p>๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์” คืออะไร มีความสำคัญต่อศาสนาอย่างไร</p> <p>๒. สืบค้นข้อมูลและร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุป</p> <p>๓. ศึกษาสาระสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๔. สรุปสาระสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>๕. ศึกษาและสรุปขั้นตอนของการทำสังคายนา</p> <p>๖. นำเสนอขั้นตอนการทำสังคายนาและให้เหตุผลที่ต้องมีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนา</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๖. เชื่อมันต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรมจริยธรรม และกำหนดเป้าหมายบทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	การทำดีและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมช่วยให้ชีวิตเกิดสันติสุขและอยู่รวมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	๑. ตัวอย่างผลที่เกิดจากการทำความดี ความชั่ว ๒. โยนิโสมนสิการ ด้วยวิธีคิดแบบอริยสัจ ๓. หลักธรรมตามสาระการเรียนรู้ข้อ ๑๓	๑. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะการสำรวจค้นหา ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงานผล การศึกษากรณีตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผล ตอบแทนจากการทำความดี/ความชั่ว	๑. ศึกษากรณีตัวอย่าง ๒. สรุปสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษากรณีตัวอย่าง ๓. แสดงความรู้ลึกต่อข้อมูล พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ๔. เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างเข้ากับหลักธรรม และสรุปผลของการทำความดีและความชั่ว ๕. ค้นหาบุคคลที่ทำความดี/ความชั่วในชุมชนของตน พร้อมทั้งบอกลักษณะของการทำความดี/ความชั่วและผลของการปฏิบัติ ๖. สมมติบทบาทนักเรียนเป็นบุคคลในกรณีตัวอย่างนักเรียนจะมีแนวปฏิบัติตนอย่างไรที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของนักเรียน ๗. รายงานผลการศึกษากรณีตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำความดี/ความชั่ว

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๗. อธิบายประวัติ ศาสนาของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ศาสนาแต่ละ ศาสนามีคำสอน ที่เป็นแบบอย่าง ได้ดีประวัติของท่านเพื่อการ แสวงหา ข้อเท็จจริงสามารถ เป็นแบบอย่างได้ สำหรับผู้สนใจ และปฏิบัติตาม	ประวัติ พระพุทธเจ้า มุฮัมมัด พระเยซู	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ ประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	แผ่นพับนำเสนอ ประวัติศาสตร์ ของศาสนา ที่นับถือ	๑. ศึกษาประวัติ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ ๒. วิเคราะห์ประวัติ หลักธรรม คำสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. พุดนำเสนอ ประวัติศาสตร์ ที่นับถือโดยสังเขป ๔. จัดทำแผ่นพับ เพื่อนำเสนอตาม ประเด็นที่กำหนด
๑๘. ตระหนักในคุณค่าและ ความสำคัญของ ค่านิยม จริยธรรม ที่เป็นตัว กำหนด ความเชื่อและ พฤติกรรมที่ แตกต่างกัน ของ ศาสนิกชน ศาสนา ต่าง ๆ เพื่อ ขจัดความ ชัดแย้งและ อยู่ร่วมกัน ในสังคม อย่างสันติสุข	ค่านิยม จริยธรรมเป็น สิ่งเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของแต่ละ ศาสนา ทุกศาสนามี ความเชื่อเป็น ของตนเอง	๑. คุณค่าและ ความสำคัญของ ค่านิยมและ จริยธรรม ๒. การขจัด ความขัดแย้ง เพื่ออยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจรรย์ญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ คุณค่าและ ความสำคัญของ ค่านิยมและ จริยธรรม	๑. ระบุประเด็น ปัญหาในการคิด ๒. ประมวลข้อมูล ที่เกี่ยวกับข้อมูล ในทุกแง่มุม ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดยการให้หลัก เหตุผลประกอบ การพิจารณาข้อมูล ๕. สรุปลงความเห็น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๙. เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และ มุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิต และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส มนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	การพัฒนาชีวิต การพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ช่วยให้เกิด ความเข้าใจอย่าง ล่องแท้ ช่วยให้ เกิดความเชื่อมั่น และมั่นใจ ในการพัฒนาตนเอง	พัฒนาการเรียนรู้ ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๑๐ วิธี (เน้นวิธีคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ แบบสามัญลักษณ์ แบบเป็นอยู่ในปัจจุบันและแบบวิภังชวาท) ๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๒. วิธีคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ ๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ ๔. วิธีคิดแบบอริยสัจ ๕. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ๖. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม ๗. วิธีคิดแบบคุณ-โทษและหาทางออก ๘. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน ๙. วิธีคิดแบบวิภังชวาท	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การแสดงบทบาทสมมติเพื่อนำเสนอวิธีการคิดแบบโยนิโส มนสิการ หรือตามแนวทางของศาสนาที่นับถือตามสถานการณืที่กำหนด	๑. ระบุประเด็นปัญหาในการคิดเป็นสถานการณื ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลและเลือกทางเลือกเพื่อการแก้ปัญหาด้วยหลักการของเหตุและผล ๔. วิเคราะห์ทางเลือก ๕. ตัดสินใจเลือกทางเลือก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๒๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหาร จิต และ เจริญปัญญา ตามหลักสติ ปัฏฐาน หรือตาม แนวทางของ ศาสนา ที่ตนนับถือ	การบริหารจิต และเจริญปัญญา เป็นความดีที่เกิด ผลสูงสุดทำให้ ตนเองมีจิตสงบ เกิดปัญญาตาม ความเป็นจริง	๑. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา รู้และเข้าใจวิธี ปฏิบัติและ ประโยชน์ของ การบริหารจิต และเจริญปัญญา - ฝึกการบริหาร จิตและการเจริญ ปัญญาตามหลัก สติปัฏฐาน - นำวิธีการ บริหารจิตและ เจริญปัญญา ไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนรู้ คุณภาพชีวิต และสังคม	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การหาแบบแผน ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	สวดมนต์ แผ่เมตตาและ บริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐาน หรือตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทบทวนความรู้ เดิมด้วยการบริหารจิต และเจริญปัญญา ตามวิธีการที่เคย ปฏิบัติ ๒. นำเสนอวิธีการ บริหารจิตที่เคย ปฏิบัติมา ๓. ศึกษาหลักการ บริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามหลักสติ ปัฏฐานหรือตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. สรุปเป็นแบบแผน การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐานหรือ ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๖. ปฏิบัติตนตาม แบบแผน ๗. นำแนวทาง การนำแบบแผน ไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต
๒๑. วิเคราะห์ หลักธรรม สำคัญใน การอยู่ร่วม	การนำหลักธรรม ในพระพุทธ- ศาสนา มาใช้ในการ ดำรงชีวิต	๑. หลักธรรม สำคัญในการ อยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง	๑. โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน และสังคมนั้น	๑. รวบรวมข้อมูล โครงการกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
กันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่น ๆ และชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน	ช่วยให้เกิดสันติสุข และสนับสนุนให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญเป็นสิ่งที่ดี	- หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น สาราณีย-ธรรม ๖ อธิปไตย ๓ มิจฉาวณิซชา ๕ อริยวัฑฒิ ๕ โกคคาทปิยะ ๕ ๒. คริสต์ศาสนา ได้แก่ บัญญัติ ๑๐ ประการ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง) ๓. ศาสนาอิสลาม ได้แก่ หลักจริยธรรม (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)	๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำหลักธรรมมาใช้ ๒. ภาพข่าวกิจกรรมการจัดกิจกรรมทางศาสนา	๒. สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการบริหารชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนาอย่างสันติสุข ๓. รวบรวมข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมร่วมกันของศาสนา ๔. วิเคราะห์ข่าวเพื่อศึกษาเหตุและผลของการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ๕. สรุปความรู้และหาข้อมูลสนับสนุนข้อสรุป
๒๒. เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม	ทุกสังคมเมื่อมีกิจกรรมศาสนสัมพันธ์สามารถช่วยแก้ปัญหาในแต่ละสังคมได้และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น	สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม	ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	โครงการศาสนสัมพันธ์	๑. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมของแต่ละศาสนาและวางแผนการจัดกิจกรรมโครงการศาสนสัมพันธ์ ๒. ดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ๓. สรุปองค์ความรู้และนำเสนอ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกสมาชิกในครอบครัวและคนรอบข้าง	การปฏิบัติตนเป็นพุทธ-ศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกกาย วาจา ใจ ปฏิบัติในฐานะในโอกาสอันควร ช่วยส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการรักษาศีล ๘ ปฏิบัติตามทศ ๖ ปฏิบัติสัจฉริยะ ๒ ช่วยให้สมาชิกสังคมและครอบครัว	๑. ปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อพระภิกษุ <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าใจในกิจของพระสงฆ์ - คุณสมบัติทายกและปฏิบัติหอกของพระภิกษุในฐานะพระนักเทศน์พระธรรมทูตพระธรรมจาริกพระวิฑายากรพระวิปัสสนาจารย์และพระนักพัฒนา - การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย - การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุทางกาย วาจาและใจที่ประกอบด้วยเมตตา - การปฏิบัติสัจฉริยะที่เหมาะสมต่อพระภิกษุในโอกาสต่าง ๆ 	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของพุทธสาวก และการเป็นศาสนิกชนที่ดี	๑. รวบรวมประวัติของพุทธสาวกหรือสาวกที่ดีตามหลักของการศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์การปฏิบัติตนของสาวก ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตนของพุทธสาวกและการเป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สำรวจสถานการณ์ปัจจุบัน ๕. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<p>๒. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาศีล ๘ - การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกขององค์กรชาวพุทธ - การเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบ็องบนในทศ ๖ - การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในฐานะผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครองตามหลักทศเบ็องล่างในทศ ๖ - การปฏิสังขรณ์ตามหลักปฏิสังขรณ์ ๒ - หน้าที่และบทบาทของอุบาสกอุบาสิกาที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวตามหลักทศเบ็องหลังในทศ ๖ - การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก 			

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๒. ปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	การปฏิบัติตนตามศาสนพิธีและพิธีกรรมที่ถูกต้องช่วยให้เกิดความสุขและเบิกบานใจที่มีโอกาสเข้าถึงพระรัตนตรัย	<p>๑. ประเภทของศาสนพิธีในพระพุทธศาสนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ เช่น พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีเวียนเทียน ถวายสังฆทาน ถวายผ้าอาบน้ำฝน พิธีทอดกฐิน พิธีปวารณา - ศาสนพิธีที่นำพระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวเนื่อง เช่น การทำบุญเลี้ยงพระในโอกาสต่าง ๆ <p>๒. ความหมาย ความสำคัญ คติธรรมในพิธีกรรม บทสวดมนต์ของนักเรียน งานพิธี คุณค่าและประโยชน์</p> <p>๓. พิธีบรรพชา อุปสมบท คุณสมบัติของผู้ขอบรรพชา อุปสมบท เครื่องอัฐบริขาร ประโยชน์ของการบรรพชา อุปสมบท</p>	ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงผลบทบาทสมมติ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	<p>๑. กำหนดสถานการณ์ในการปฏิบัติ</p> <p>๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์</p> <p>๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลกับสถานการณ์ตามหลักเหตุและผล</p> <p>๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ที่กำหนด</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		๔. บุญพิธี ทานพิธี กุศลพิธี ๕. คุณค่าและประโยชน์ของศาสนาพิธี			
๓. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะเป็นการยอมรับว่าตนเป็นชาวพุทธมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง	การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ชั้นเตรียมการ - ชั้นพิธีการ	ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงบทบาทสมมติที่ปฏิบัติตนที่ถูกต้องศาสนาพิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ในการปฏิบัติ ๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลกับสถานการณ์ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ที่กำหนด
๔. วิเคราะห์หลักธรรมคตินิยมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และเทศกาลที่สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	เข้าร่วมพิธีกรรมด้วยความเต็มใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้องเกิดความสุขสงบและเข้าถึงพระรัตนตรัย	๑. หลักธรรมคตินิยมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญและเทศกาลที่สำคัญในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๒. การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในวันสำคัญและเทศกาลที่สำคัญ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสร้างความรู้ ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวันและเทศกาลสำคัญทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. ศึกษาประวัติความเป็นมาของวันสำคัญทางศาสนาแต่ละวัน ๓. วิเคราะห์หลักธรรมหรือคตินิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		ในพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาอื่น			๔. ศึกษาและ รวบรวมการ ประพจน์ปฏิบัติตน อย่างถูกต้องในวัน หรือเทศกาลสำคัญ ทางศาสนา ๕. ร่วมกันจัด นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ
๕. สัมมนาและ เสนอแนะแนว ทางการ ธำรงรักษา ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่ง ผลถึงการ พัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก	พระพุทธศาสนา จะดำรงอยู่คู่โลกได้ พุทธบริษัทต้อง ร่วมมือกันศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรงรักษาไว้	๑. การปกป้อง คุ้มครอง ธำรงรักษา พระพุทธศาสนา ของพุทธบริษัท ในสังคมไทย ๒. การปลูก จิตสำนึกและ การมีส่วนร่วม ในสังคมพุทธ	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	โครงการสัมมนา แนวทางใน การธำรงรักษา ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและ โลก	๑. วางแผนจัด โครงการสัมมนา แนวทางในการธำรง รักษาศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก ๒. จัดสัมมนา แนวทางในการ ธำรงรักษาศาสนาที่ ตนนับถืออันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. วิเคราะห์และ ปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคม โลก	กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศ- ชาติ และสังคม โลกจะนำไปสู่ ความสงบสุข ในการอยู่ร่วมกัน	๑. กฎหมายแพ่ง เกี่ยวกับนิติกรรม สัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง ๒. กฎหมายอาญา เช่น ความผิด เกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับ ชีวิตและร่างกาย ๓. กฎหมายอื่น ที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับ ราชการทหาร กฎหมาย ภาษีอากร กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค ๔. ข้อตกลง ระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	๑. แผนภาพ ความสัมพันธ์ และผลกระทบ ของการปฏิบัติตน ตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศ และกฎหมาย ระหว่างชาติ ๒. บันทึกการ วิเคราะห์กรณี ปัญหาจากข่าว/ เหตุการณ์ การกระทำผิด กฎหมายต่าง ๆ แล้วเสนอ แนวทางแก้ไข ๓. การจัด นิทรรศการ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศ- ชาติ และสังคม โลก	๑. พิจารณาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ๒. วิเคราะห์หา เหตุผลกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ๓. วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูล เกี่ยวกับการกระทำ ผิดกฎหมาย ๔. สรุปและอธิบาย ความเข้าใจของตน ในเรื่องที่รู้ ยกตัวอย่าง และตอบคำถาม ในเรื่องนั้น ๕. นำเสนอแผนภาพ ความสัมพันธ์ และผลกระทบของ การปฏิบัติตน ตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ			ครอบครัว ชุมชน ประเทศและกฎหมายระหว่างชาติ ๕. บันทึกการวิเคราะห์กรณีปัญหาจากข่าว/เหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ๖. นำเสนอผลงานในรูปแบบการจัดนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	๑. โครงสร้างทางสังคม - การจัดระเบียบทางสังคม - สถาบันทางสังคม ๒. การขัดเกลาทางสังคม ๓. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา	โครงการการสำรวจและแก้ปัญหาสังคม	๑. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจค้นหาเรื่อง โครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๒. กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		๔. การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม			<p>เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุปอ้างอิง ให้เหตุผล</p> <p>๓. วิเคราะห์อธิบาย สิ่งที่คลุมเครือ เกี่ยวกับความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อวางแผนแก้ปัญหา</p> <p>๔. ลงมือปฏิบัติหรือแก้ปัญหาตามแผนการที่กำหนดไว้ นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p> <p>๕. ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. สรุปและตรวจสอบ</p> <p>การแก้ปัญหา</p> <p>๗. จัดทำโครงการ การสำรวจและแก้ปัญหาสังคม</p>
๓. ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก	<p>การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้สังคมไทยและสังคมโลกสงบสุข</p>	<p>คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เคารพกฎหมาย และกติกาสังคม - เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น - มีเหตุผล รับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก - เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง - มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม 	<p>๑. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ</p>	<p>๑. แผ่นพับ เสนอแนะการปฏิบัติตนและสนับสนุนผู้อื่นเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก</p> <p>๒. บันทึกการปฏิบัติตนและ เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก</p>	<p>๑. กำหนดสิ่งที่ เป็นปัญหาของการปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้สังคมไทยและสังคมโลกสงบสุข</p> <p>๒. ทำความเข้าใจกับปัญหาและอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา</p> <p>๓. ดำเนินการศึกษา ค้นคว้าและกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียน และดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างหลากหลาย</p> <p>๔. สังเคราะห์ความรู้ที่ได้ค้นคว้ามา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่</p> <p>๕. สรุปและประเมินค่าผลงานว่าข้อมูล</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม - มีคุณธรรม จริยธรรม ใช้เป็นตัวกำหนด ความคิด			ที่ได้ศึกษาค้นคว้า มีความเหมาะสม เพียงใด โดยการ ตรวจสอบแนวคิด ภายในกลุ่มของตนเอง ทุกกลุ่มร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของ ปัญหาอีกครั้ง ๖. นำเสนอและ ประเมินผลงานใน รูปแบบที่หลากหลาย ทุกคนและผู้เกี่ยวข้อง กับปัญหาร่วมกัน ประเมินผล ๗. จัดทำแผนพับ เสนอแนะการปฏิบัติ ตนและสนับสนุน ผู้อื่นเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก ๘. บันทึกการปฏิบัติ ตนและเป็นพลเมือง ดีของประเทศชาติ และสังคมโลก
๔. ประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และเสนอ แนวทาง พัฒนา	การประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ช่วยให้นักพัฒนา สอดคล้องกับ สภาพปัญหา	๑. ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและ หลักการของ สิทธิมนุษยชน ๒. บทบาทของ องค์กรระหว่าง	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	บทสรุปวิเคราะห์ สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และแนวทางแก้ไข	๑. กำหนดการสำรวจ สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับ การละเมิด สิทธิมนุษยชน ๒. แสวงหาวิธีการ ในการรวบรวมข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		<p>ประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย</p> <p>๓. สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน</p> <p>๔. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน</p> <p>๕. ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา</p>			<p>เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์หรือปัญหาสิทธิมนุษยชน</p> <p>๓. วางแผนออกแบบแก้ปัญหา</p> <p>๔. เก็บรวบรวมข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่สำรวจ ทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน</p> <p>๕. ดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ</p> <p>๖. วิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่</p> <p>๗. สรุปผลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์หรือปัญหาสิทธิมนุษยชน</p> <p>๘. เขียนบทสรุปวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางแก้ไข</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีผลต่อสภาพสังคม จึงต้องร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	๑. ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม ๒. ลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ ๓. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ๔. ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล ๕. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดั่งาม ๖. วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	โต้วาที /อภิปรายต่างมุมมองในหัวข้อเรื่องความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	๑. แสวงหาข้อมูลเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่จะเกิดกับส่วนรวมและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ๒. คิดพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยคำนึงประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ๓. คิดพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ๔. ระบุเป้าหมายการเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๕. การระบุทางเลือก ๖. การวิเคราะห์ทางเลือก ๗. การจัดลำดับทางเลือกและเลือกรับและนำไปปฏิบัติ ๘. โต้วาที /อภิปรายต่างมุมมองในหัวข้อเรื่องความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
 ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. วิเคราะห์ ปัญหาการเมือง ที่สำคัญใน ประเทศ จาก แหล่งข้อมูล ต่าง ๆ พร้อม ทั้งเสนอ แนวทางแก้ไข	ประชาชนทุกคน ต้องมีส่วนร่วม ในการเสนอ แนวทางแก้ไข ปัญหาการเมือง ที่สำคัญ ในประเทศไทย	๑. ปัญหา การเมืองสำคัญ ที่เกิดขึ้นภายใน ประเทศ ๒. สถานการณ์ การเมือง การปกครอง ของสังคมไทย และสังคมโลก และการประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ๓. อิทธิพลของ ระบบการเมือง การปกครองที่มี ผลต่อการดำเนิน ชีวิตและความ สัมพันธระหว่าง ประเทศ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจรรย์ญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ปัญหาการเมืองที่ สำคัญในประเทศ จากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ พร้อมทั้ง เสนอแนวทาง แก้ไข	๑. ระบุประเด็น ปัญหาการเมืองที่ สำคัญในประเทศ ๒. ประมวลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจาก การคิด ทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก ในการแก้ปัญหา การเมืองที่สำคัญ โดยพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดย ประเมินทางเลือก ในการแก้ปัญหา ๖. วางแผนออกแบบ การแก้ปัญหา ๗. ดำเนินการตาม แผน มีการตรวจ สอบแต่ละขั้นตอน ๘. สรุปและตรวจ สอบการแก้ปัญหา ๙. เขียน/พูด วิเคราะห์ปัญหา

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					การเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข
๒. เสนอแนวทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	การเมืองการปกครองมีส่วนสำคัญต่อการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	๑. การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ๒. การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ	การนำเสนอแนวทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	๑. ระบุประเด็นการคิด เรื่องแนวทางการเมือง การปกครองที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือกที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดยประเมินทางเลือกและใช้เหตุผลคิดคุณค่า ๖. เขียนบทความ การวิเคราะห์นำเสนอแนวทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ
๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ และความ จำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นศูนย์ รวมจิตใจ และ ความมั่นคงใน การปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย ของไทย จำเป็น ต้องธำรงรักษาไว้	การปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข - รูปแบบของรัฐ - ฐานะและ พระราชอำนาจ ของพระมหากษัตริย์	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ผังมโนทัศน์ แสดงความ สำคัญและ ความจำเป็นที่ ต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑. รวบรวม ส่วนประกอบและ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับ ความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๒. เชื่อมโยงความ สัมพันธ์ที่ซับซ้อน ของรายละเอียดใน ส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวม ของเรื่องที่คิด ๓. หาส่วนประกอบ ที่มีความสำคัญต่อ เรื่องที่คิด ๔. หาความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของส่วน ประกอบต่าง ๆ ที่ โยงใยของเรื่องที่คิด ๕. วิเคราะห์หาสาเหตุ ที่แท้จริงของเรื่อง ที่คิด ๖. อธิบายความ สำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ และความจำเป็น ที่ต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ระบอบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>๑. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล</p> <p>๘. เขียนผังมโนทัศน์แสดงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>
๕. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเป็นส่วนสำคัญของระบอบประชาธิปไตย	การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	<p>๑. ผังมโนทัศน์แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย</p> <p>๒. บันทึกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย</p>	<p>๑. กำหนดประเด็นในการคิด เรื่องแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย</p> <p>๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล</p> <p>๓. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๔. พิจารณาทางเลือกโดยพิจารณาข้อมูล</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>โดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลาย</p> <p>๕. ตัดสินใจโดยประเมินทางเลือกและใช้เหตุผลคิดคุณค่า</p> <p>๖. เขียนผังมโนทัศน์แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>๗. วางแผนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและนำไปปฏิบัติ</p> <p>๘. เขียนบันทึกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจของรัฐ	๑. ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาด ประเภทต่าง ๆ ๓. การกำหนดราคาตามอุปสงค์และอุปทาน ๔. การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย ๕. การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ๖. บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่ายและจัดสรรในทางเศรษฐกิจ	ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอตัวอย่างการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	๑. เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันถึงผลดีผลเสีย ๒. ศึกษาประเภทของตลาดในระบบเศรษฐกิจ ๓. วิเคราะห์ประเด็น - ข้อดีและข้อเสียของตลาดแต่ละประเภท - การทำงานของกลไกราคาในตลาดเสรี - การแทรกแซงราคาและค่าจ้างของรัฐ ๔. สรุปการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ ๕. นำเสนอผลงาน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๒. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ	การนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อย่างยั่งยืน	๑. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ๒. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ ๓. ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ผ่านมา ๔. การพัฒนาประเทศที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับปัจจุบัน	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	บทวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล	๑. ศึกษาค้นคว้าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำเสนอหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการวางแผนการดำรงชีวิตของตนเอง และครอบครัว ๓. ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. ตระหนักถึงความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ในระดับชุมชน และประเทศ	บทบาทของ สหกรณ์ที่มีความ สำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชนและ ประเทศ	๑. วิวัฒนาการ ของสหกรณ์ ในประเทศไทย ๒. ความหมาย ความสำคัญ และ หลักการของ ระบบสหกรณ์ ๓. ตัวอย่าง และประเภท ของสหกรณ์ ในประเทศไทย ๔. ความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ในการ พัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชนและ ประเทศ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจรณญาณ	ตัวอย่าง สหกรณ์ที่ ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย	๑. ค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลวิวัฒนาการ ของสหกรณ์ใน ประเทศไทย ๒. ศึกษาตัวอย่าง สหกรณ์ที่ประสบ-ผลสำเร็จใน ประเทศไทย ๓. ร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปว่า ระบบสหกรณ์ มีความสำคัญ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ชุมชน และ ประเทศอย่างไร
๔. วิเคราะห์ ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชน และเสนอ แนวทางแก้ไข	การแก้ไขปัญหา และพัฒนา เศรษฐกิจใน ชุมชนช่วยให้ เศรษฐกิจมีความ เติบโต	๑. ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชน ๒. แนวทางการ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน ๓. ตัวอย่างของ การรวมกลุ่มที่ ประสบความสำเร็จ ในการ แก้ปัญหา ทางเศรษฐกิจ ของชุมชน	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง แก้ปัญหาและ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน	๑. สำรวจและศึกษา สภาพเศรษฐกิจ ในชุมชนของตนเอง ๒. อภิปรายปัญหา เศรษฐกิจของชุมชน เพื่อหาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปัญหา ๓. ศึกษาค้นคว้า ชุมชนต้นแบบที่ ประสบผลสำเร็จใน การแก้ปัญหา เศรษฐกิจของชุมชน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับด้านนโยบายการเงิน การคลัง ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	นโยบายการเงิน การคลังของ รัฐบาลมีผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจ ประเทศ	๑. บทบาทของ นโยบายการเงิน และการคลังของ รัฐบาลในด้าน <ul style="list-style-type: none"> - การรักษา เสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจ - การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ - การแทรกแซง ราคาและการควบคุมราคา ๒. รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลกระทบต่อ งบประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทาง เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของ ประชาชน ๓. ความหมาย สาเหตุ และ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะทาง เศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจัยรณญาณ	แผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการดำเนิน นโยบายการเงิน การคลังกับการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	๑. กำหนดเรื่องที่จะ ไปสำรวจค้นหา <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน - บทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบาย การคลัง ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - ความหมาย สาเหตุและ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงาน ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องบทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน การคลังใน การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ๓. วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอตาม หัวข้อที่กำหนด ๔. อภิปราย บทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		๔. ตัวชี้วัด ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP, GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ๕. แนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงินการคลัง			การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ๕. สรุปบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงินการคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
๒. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อสังคมไทย	๑. วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย ๒. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ ๓. ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตรภาคอุตสาหกรรมภาคการค้าและบริการ ๔. การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ๕. บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวที	ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงานผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อสังคมไทยและแนวทางแก้ไข	๑. สำรวจค้นหาผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจไทยกับทั้งระดับทวิภาคี/ภูมิภาคที่มีผลต่อสังคมไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา ๒. วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด ๓. สรุปข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด ๔. รายงานผลการศึกษา

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		การเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย			
๓. วิเคราะห์ผลดีผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้งผลดีและผลเสีย	<p>๑. แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ</p> <p>๒. บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p> <p>๓. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพาการแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ</p> <p>๔. ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ</p> <p>๕. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ</p> <p>๖. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพาการแข่งขัน การขัดแย้ง และ</p>	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การเสวนาเรื่องผลกระทบจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	<p>๑. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ</p> <p>๒. อภิปรายผลดีผลเสียของความร่วมมือระหว่างประเทศ</p> <p>๓. สรุปผลการอภิปราย</p> <p>๔. นำเสนอสรุปผลการอภิปรายโดยจัดเสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		การประสาน ประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ วิธีการ คิดกันทางการค้า ในการค้าระหว่าง ประเทศ			

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ	ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ บ่งบอกความเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ	๑. เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์สากล ๒. ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ตัวอย่างเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของสังคมมนุษย์ที่มีปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงาน ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์-ไทยและสากล	๑. กำหนดประเด็นวิธีการ หลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุคประวัติศาสตร์และพัฒนามนุษย์ในแต่ละยุคโดยนับช่วงเวลาของไทยและสากล ๒. วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยและสากล ๓. สรุปลักษณะสำคัญของยุคประวัติศาสตร์แต่ละยุคสมัย ๔. เขียนรายงานเชิงวิจัยความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยและสากล

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๒</p> <p>๑. วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลก</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๑</p> <p>๒. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ ตะวันออกกับโลกตะวันตก ที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก</p>	<p>อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก</p>	<p>๑. อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห ลินรุ และอารยธรรมกรีกโรมัน</p> <p>๒. การติดต่อระหว่างโลก ตะวันออกกับโลกตะวันตก และอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน</p>	<p>๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๒. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๓. ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>๔. ทักษะการสร้างความรู้</p> <p>๕. ทักษะการสรุป</p> <p>๖. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>นำเสนอผล การศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p>	<p>๑. ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์”</p> <p>๒. กำหนดประเด็นที่เกี่ยวกับอารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา</p> <p>๓. เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ</p> <p>๔. วางแผนการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๕. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุป ผล การศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน</p> <p>๖. นำเสนอผล การศึกษาในรูปแบบที่ตนเองถนัด</p> <p>๗. สรุป อิทธิพล อารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. วิเคราะห์ เหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองเข้าสู่ โลกสมัย ปัจจุบัน	เหตุการณ์สำคัญ ของโลกมีผลต่อ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของ โลกปัจจุบัน	เหตุการณ์สำคัญ ต่าง ๆ ที่ส่งผล ต่อการ เปลี่ยนแปลง ของโลกใน ปัจจุบัน เช่น - ระบบอพิวัตต์ - การฟื้นฟู - ศิลปวิทยาการ - สงครามครูเสด - การสำรวจ ทางทะเล - การปฏิรูป ศาสนา - การปฏิวัติทาง วิทยาศาสตร์ - การปฏิวัติ อุตสาหกรรม - จักรวรรดินิยม - ลัทธิชาตินิยม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงาน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ของโลก เช่น ระบบศักดินา สวามิภักดิ์ สงครามครูเสด การปฏิวัติ อุตสาหกรรม การปฏิรูปทาง ศาสนา การคิด แนวเสรีนิยม แนวคิด จักรวรรดินิยม แนวคิดชาตินิยม ที่สนใจและ นำเสนอใน รูปแบบ ที่กลุ่มถนัด	๑. วางแผนสืบค้น ตามประเด็น ที่ครูและนักเรียน กำหนดร่วมกัน คือ เหตุการณ์สำคัญ ทางประวัติศาสตร์ โดยกลุ่มพิจารณา เลือก ๑ เหตุการณ์ ระบบอพิวัตต์ การฟื้นฟูศิลปะ วิทยาการ สงคราม ครูเสด การสำรวจ ทางทะเล การปฏิรูปศาสนา การปฏิวัติ ๒. วิเคราะห์อภิปราย เหตุการณ์สำคัญ เพื่อวิเคราะห์หาผล การเปลี่ยนแปลง ๓. นำเสนอ กลุ่มใหญ่ในรูปแบบ ที่กลุ่มเลือก ๔. สรุปสิ่งที่มี การเปลี่ยนแปลง จากเหตุการณ์สำคัญ ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๓. วิเคราะห์ผลกระทบของการขยายอิทธิพลของประเทศในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	ผลกระทบในอดีตที่มีผลต่อการพัฒนาในปัจจุบัน	๑. ความร่วมมือและความขัดแย้งของมนุษยชาติในโลก ๒. การขยายการค้าอาณานิคมและผลกระทบ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้	แผ่นพับการขยายอิทธิพลของประเทศยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	๑. วางแผนและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการขยายและการล่าอาณานิคม ๒. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. สังเคราะห์ความรู้ที่ได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของมนุษย์ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ๔. สรุปและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าสรุปโดยการจัดทำแผ่นพับการขยายล่าอาณานิคมในยุคประวัติศาสตร์ของประเทศยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๔. วิเคราะห์ สถานการณ์ ของโลกใน คริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๑	ผลกระทบในอดีตที่มีผลต่อการพัฒนาในปัจจุบัน	สถานการณ์สำคัญของโลก ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ เช่น - เหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ๒๐๐๑ (Nine Eleven) - การขาดแคลนทรัพยากร - การก่อการร้าย - ความขัดแย้งทางศาสนา	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงานเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากความร่วมมือและความขัดแย้งของสังคมโลก เช่น เหตุการณ์ระเบิดตึก Worldtrade center การขาดแคลนทรัพยากร การก่อการร้าย และการต่อต้านความขัดแย้งทางศาสนา	๑. วางแผนและสืบค้นข้อมูล สถานการณ์สำคัญของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. สังเคราะห์ความรู้ที่ได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของมนุษย์ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ๔. สรุปและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากความร่วมมือและความขัดแย้งของสังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๑. วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญ ของ ประวัติศาสตร์ ไทย	ประเด็นทาง ประวัติศาสตร์ มีคุณค่าต่อการ เรียนรู้เหตุการณ์ ในอดีต	ประเด็นสำคัญ ของประวัติศาสตร์ ไทย เช่น - แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของชาติไทย - อาณาจักร โบราณในดินแดน ไทยและอิทธิพล ที่มีต่อสังคมไทย - ปัจจัยที่มีผลต่อ การสถาปนา อาณาจักรไทย ในช่วงเวลาต่าง ๆ - สาเหตุและผล ของการปฏิรูป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	บทความแนวคิด เกี่ยวกับความ เป็นมาของ ชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ๒. วางแผน การสืบค้นข้อมูล โดยใช้วิธีทาง ประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและ วิเคราะห์ แนวคิด เกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย ๔. นำเสนอข้อมูล และการสรุปความ และสร้างความรู้ ร่วมกัน ๕. ออกแบบและ เขียนบทความ แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ต่อ ชาติไทย	สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ	บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ เช่น - การป้องกันและรักษาเอกราชของชาติ - การสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการจัดระเบียบ ๔. ทักษะการสรุป ๕. ทักษะการสร้างความรู้ ๖. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การแสดงละครเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราชของชาติและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย ๒. วางแผนการสืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและวิเคราะห์บทบาทสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย ๔. นำเสนอข้อมูลและการสรุปความรู้ร่วมกัน ๕. วางแผนออกแบบเขียนบทละครและวางแผนการแสดงละครเชิงประวัติศาสตร์ ๖. แสดงละครเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราชของชาติและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. วิเคราะห์ ปัจจัย ที่ส่งเสริม การสร้างสรรค ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย ซึ่งมีผล ต่อสังคมไทย ในยุคปัจจุบัน	วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย ในอดีตมีผลต่อ สังคมไทย ในปัจจุบัน	อิทธิพลของ วัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออก ที่มีต่อสังคมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งเสริม การสร้างสรรค ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออก มีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย ๒. วางแผนการ สืบค้นข้อมูลโดยใช้ วิธีทางประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและ วิเคราะห์ แนวคิด เกี่ยวกับวัฒนธรรม ตะวันตกและ ตะวันออก มีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย ๔. นำเสนอข้อมูล และการสรุปความ และสร้างความรู้ ร่วมกัน ๕. วางแผนจัดทำ ป้ายนิเทศเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม การสร้างสรรค ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๔. วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย	บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	๑. ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติ-ศาสตร์ไทย ๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมความสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้	สมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติ-ศาสตร์ไทย	๑. ตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย ๒. ศึกษาตามประเด็นที่ได้รับมอบหมายโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทย ๔. วางแผนออกแบบการนำเสนอโดยสมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๕. วางแผน กำหนด แนวทางและ การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย	การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย เป็นหน้าที่ของ คนไทยทุกคน	๑. สภาพ แวดล้อมที่มีผล ต่อการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย ๒. วิถีชีวิตของ คนไทยในสมัย ต่าง ๆ ๓. การสืบทอด และเปลี่ยนแปลง ของวัฒนธรรม ๔. แนวทาง การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย และการมีส่วน ร่วมในการอนุรักษ์ ๕. วิธีการมี ส่วนร่วมอนุรักษ์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์ ๗. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การรณรงค์ เกี่ยวกับแนวทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบที่ ตนเองถนัด	๑. กำหนดประเด็นที่ จะศึกษาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ ๒. วางแผนการและ สืบค้นข้อมูล โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์การจัด ระเบียบแนวทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย ๔. สรุปความและ สร้างความรู้ร่วมกัน ๕. วางแผนออกแบบ การรณรงค์เกี่ยวกับ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบ ที่ตนเองถนัด

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอ ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และระบบภูมิสารสนเทศให้ข้อมูลและข่าวสารภูมิลักษณะ ภูมิอากาศ และภูมิสังคมของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้ข้อมูลและข่าวสารภูมิลักษณะ ภูมิอากาศ และภูมิสังคมของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ	๑. ทบทวนความรู้เดิม ทบทวนข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิสารสนเทศ ๒. ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งภายในและต่างประเทศโดยใช้กระบวนการคิดเก็บรวบรวมข้อมูล ๓. ศึกษาทำความเข้าใจสาระสำคัญ ข้อมูลความรู้ภูมิสารสนเทศที่ได้จากการค้นคว้า ๔. วางแผนออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศโดยคำนึงถึง ๔.๑ ประสพการณ์ ๔.๒ ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง ๔.๓ วัสดุที่เคยประสพมาได้หรือไม่ ๕. ดำเนินการออกแบบการนำเสนอข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					<p>ภูมิสารสนเทศตามแผนตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ</p> <p>๖.สรุปแนวทางดำเนินการออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศแต่ตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ</p> <p>๗. นำเสนอผลการดำเนินงาน</p>
<p>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p> <p>๔. ประเมินการเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติในโลกว่าเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์และหรือธรรมชาติ</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนโลกทั้งที่เกิดจากอิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์และ/หรือฝีมือมนุษย์ ก่อให้เกิดปัญหาทางกายภาพ หรือการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต</p>	<p>๑. ปัจจัยทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p> <p>๒. การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพในส่วนต่าง ๆ ของโลก</p> <p>๓. การเกิดภูมิสังคมใหม่ของโลก</p> <p>๔. การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในโลก เช่น ภาวะโลกร้อน ความแห้งแล้ง สภาพอากาศแปรปรวน</p>	<p>๑. ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p> <p>๓. ทักษะการรวบรวมข้อมูล</p> <p>๔. ทักษะการสร้างความรู้</p> <p>๕. ทักษะการประเมิน</p>	<p>๑. รายงานผลการวิเคราะห์ภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ</p> <p>๒. โครงการกรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติในโลก</p>	<p>๑. สร้างความสนใจด้วยตัวอย่างรูปภาพภัยพิบัติทางธรรมชาติอันเกิดจากอิทธิพลปัจจัยทางภูมิศาสตร์</p> <p>๒. วางแผนศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่างปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ</p> <p>๓. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์</p> <p>๔. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์</p> <p>๕. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>ให้เห็นองค์ประกอบ</p> <p>๗. หาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์กับปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ</p> <p>๘. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลนำมาเชื่อมโยงลงข้อสรุปถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลง</p> <p>๙. ขยายความรู้จัดทำรายงานข้อมูล</p> <p>๑๐. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ</p> <p>๑๑. สำรวจความสนใจโดยเสนอสถานการณ์หรือปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ</p> <p>๑๒. กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนจัดทำร่างโครงการกรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติในโลก</p> <p>๑๓. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการทำโครงการ</p> <p>๑๔. ศึกษาเก็บข้อมูลเรื่องดังกล่าวโดย</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยกำหนดจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล ภูมิสารสนเทศ หาวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บข้อมูล</p> <p>๑๕. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ให้มีความหมายกับตนเอง</p> <p>๑๖. นำเสนอแผนการดำเนินงาน เพื่อขอคำแนะนำ ก่อนปฏิบัติงาน</p> <p>๑๗. ลงมือปฏิบัติงาน</p> <p>๑๘. สรุปรายงานผล และนำเสนอผลงาน</p> <p>๑๙. กำหนดเกณฑ์ประเมินการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจากการกระทำของมนุษย์ และ/หรือการกระทำจากธรรมชาติ</p> <p>๒๐. นำประเด็นการเปลี่ยนแปลงมา เทียบวัดกับเกณฑ์</p> <p>๒๑. ระบุนการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติใดเกิดจากการกระทำของมนุษย์และ/หรือการกระทำของธรรมชาติ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ	อิทธิพลของปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ของโลก	การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลก	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์	การนำเสนอกรณีตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ	๑. สร้างความสนใจด้วยตัวอย่างรูปภาพพื้นที่อันเกิดจากอิทธิพลปัจจัยทางภูมิศาสตร์วางแผน ศึกษา ค้นคว้าจากกรณีตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ ๒. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลลักษณะการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์โดยใช้ทักษะการคิดสำรวจค้นหารวบรวม ข้อมูล ๓. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๔. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๕. แยกแยะข้อมูลให้เห็นองค์ประกอบข้อมูลพื้นที่ และลงข้อสรุปถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๖. ขยายความรู้จัดทำรายงานข้อมูล ๗. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์สถานการณ์และวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและโลก ๒. ระบุมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาบทบาทขององค์การและการประสานความร่วมมือทั้งในประเทศและนอกประเทศเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมการจัดการทรัพยากร	ปัญหาสิ่งแวดล้อมของไทยและของโลกหลายด้านส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การอนุรักษ์และการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและโลก สิ่งแวดล้อมต้องอาศัยความร่วมมือขององค์การภาครัฐและเอกชนทั้งในและระหว่างประเทศ ตลอดจนประชาชนทุกคน	๑. การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพใน ส่วนต่าง ๆ ของโลก ที่มีผลต่อการเกิดภูมิสังคมใหม่ ๆ ในโลก ๒. วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและโลก ๓. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา บทบาทขององค์การและการประสานความร่วมมือทั้งในประเทศและนอกประเทศ กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. รายงานผลการศึกษาวิกฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและโลก ๒. งานนำเสนอบทบาทขององค์การภายในและระหว่างประเทศในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. สร้างความสนใจด้วยกรณีตัวอย่างวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลการดำเนินชีวิตวางแผนการดำเนินงาน ๒. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและของโลก โดยทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. อภิปรายวิเคราะห์วิกฤตการณ์การส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตโดยทักษะการวิเคราะห์ ๔. ขยายความรู้โดยรายงานผลการศึกษาวิกฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
<p>ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p>		<p>๔. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p>			<p>ประเทศไทยและโลกข้อมูล</p> <p>๕. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ</p> <p>๖. สร้างความสนใจด้วยคำถามถึงบทบาทหน้าที่ป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมวางแผนการสำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๗. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลบทบาทความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายแล้วนำมาฝึกหา โดยทักษะการทำความเข้าใจการทำความเข้าใจนำเสนอบทบาทขององค์กรภายในและระหว่างประเทศในการจัดการปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๘. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ</p> <p>๑๐. อภิปรายและระบุแนวทางการอนุรักษ์</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก โดยใช้ทักษะการระบุ</p> <p>๑๑. สรุปเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก</p> <p>๑๒. นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
<p>สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๔. อธิบายการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและโลก</p> <p>๕. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา</p>	<p>การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมมาสร้างสรรค์วัฒนธรรมและดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์เป็น การแก้ปัญหา และการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<p>๑. การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทย และโลก</p> <p>๒. การแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<p>๑. ทักษะการสำรวจค้นหา</p> <p>๒. ทักษะการเชื่อมโยง</p> <p>๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา</p> <p>อย่างสร้างสรรค์</p>	<p>๑. รายงานผลการศึกษา การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศและโลก</p> <p>อันเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. โครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑. สร้างคุณค่าและประสบการณ์โดยใช้คำถามให้ผู้เรียนสังเกตการณ์การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. วิเคราะห์ประสบการณ์ให้ผู้เรียนอภิปรายคุณค่าของการใช้ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมร่วมกัน</p> <p>๓. ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด</p> <p>๔. พัฒนาความคิดรวบยอด ด้วยการ</p>

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
และการ ดำเนินชีวิต ตามแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน					<p>ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้</p> <p>๕. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ต้องการค้นหา</p> <p>๖. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา</p> <p>๗. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา</p> <p>๘. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา</p> <p>๙. เลือกข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีความหมายโดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์เดิมและความรู้จากข้อมูลใหม่</p> <p>๑๐. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยงและสร้างชิ้นงาน</p>

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๑๑. วิเคราะห์คุณค่าและนำไปประยุกต์ใช้</p> <p>๑๒. ทำความเข้าใจกับปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑๓. วางแผนออกแบบแนวทางการแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงประสบการณ์ ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๑๔. เลือกวิธีการ/แนวทางการแก้ปัญห การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสม</p> <p>๑๕. ร่วมทำ โครงการ/กิจกรรม อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่าง หลากหลาย</p> <p>๑๖. ตรวจสอบ แต่ละขั้นตอน การปฏิบัติ</p> <p>๑๗. นำวิธีการ แนวทางไปใช้ ในการดำเนินชีวิต</p>

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดใน ๖ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมร่วมกัน ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในทางปฏิบัติ สามารถจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/ เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เดียวกันด้วยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดภายในสาระเดียวกันหรือระหว่างสาระ นอกจากนี้ยังสามารถ วิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อีกด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือ สู่ประเทศไทย ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	การเข้าสู่ ประเทศไทยของ ศาสนาพุทธหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ มีความสำคัญต่อ สภาพแวดล้อม การพัฒนาตนเอง และครอบครัวของ คนในสังคมไทย	๑. การสังคายนา ๒. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาต่อ สังคมไทย ในฐานะเป็น - ศาสนา ประจำชาติ - สถาบันหลัก ของสังคมไทย - การพัฒนาตน และครอบครัว	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. เส้นทางการ เผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย ๒. การนำเสนอ ผลวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็น ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลัก ของชาติ พร้อม ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการ เข้าสู่ประเทศไทย ของศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์และ สรุปสาระสำคัญของ ข้อมูล ๓. เชื่อมโยงข้อมูล ที่ได้กับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ๔. จัดลำดับข้อมูล ตามลำดับเหตุการณ์ ที่สำคัญและการ เกิดขึ้นก่อน-หลัง ๕. จัดทำเส้นทางการ เผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					<p>๖. วิเคราะห์อิทธิพลของศาสนาที่นับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคนในสังคมไทยในแต่ละด้าน</p> <p>๗. ศึกษาผล การวิเคราะห์ที่ได้</p> <p>๘. ยืนยันผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการ ยกตัวอย่างประกอบ</p> <p>๙. นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการอธิบายและ ยกตัวอย่างประกอบ</p>

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย ศาสนากับการดำเนินชีวิต

เวลา ๖ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของศาสนิกชน หลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็น
หนทางในการพัฒนาตน ครอบครั้ว และสภาพแวดล้อม

๑.๒ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑

รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของ
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อ
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๒.๑ ม.๑/๑

อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
สู่ประเทศไทย

ส ๒.๑ ม.๑/๒

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน
นับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตน
และครอบครั้ว

๑.๓ ความคิดรวบยอด

การเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่น ๆ มีความสำคัญต่อสภาพ
แวดล้อม การพัฒนาตนเองและครอบครั้วของคนในสังคมไทย

๑.๔ สาระการเรียนรู้

๑.๔.๑ การสังคายนา

๑.๔.๒ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๑.๔.๓ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- ๑.๔.๓.๑ ศาสนาประจำชาติ
- ๑.๔.๓.๒ สถาบันหลักของสังคมไทย
- ๑.๔.๓.๓ การพัฒนาตนและครอบครัว

๑.๕ ทักษะการคิด

- ๑.๕.๑ ทักษะการสรุปลงความเห็น
- ๑.๕.๒ ทักษะการจัดระเบียบ
- ๑.๕.๓ ทักษะการวิเคราะห์
- ๑.๕.๔ ทักษะการพิสูจน์ความจริง

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้
- ๑.๖.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

๒.๑.๑ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย
ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

๒.๑.๒ การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็น
ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่
ประเทศไทยในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

๒) การนำเสนอบทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓.๑ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือ

๓.๒ เชื่อมโยงข้อมูลการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ากับข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องชัดเจน

๓.๓ วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญของการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือ

๓.๔ จัดกระทำข้อมูลตามลำดับก่อนหลังให้มีความต่อเนื่อง

๓.๕ จัดทำแผนที่โครงร่างแสดงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย

๓.๖ วิเคราะห์อิทธิพลของพุทธศาสนา และศาสนาที่นักเรียนนับถือที่มีต่อสังคมไทย โดยนักเรียนและครูร่วมกันกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะ ศาสนาประจำชาติ สถาบันหลักของสังคมไทย และการพัฒนาตนและครอบครัว

๓.๗ สรุปผลการวิเคราะห์และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันข้อสรุป

๓.๘ นำเสนอผลการปฏิบัติงานตามลำดับดังนี้

๓.๘.๑ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย พร้อมทั้งอธิบาย

๓.๘.๒ บทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว

เกณฑ์การประเมิน

๑. เส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยในแผนที่
โครงร่างทวีปเอเชีย

ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
๔	๓	๒	๑	
๑. แสดงเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยครบถ้วน และถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วน แต่ถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วนส่วนใหญ่ ถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วนส่วนใหญ่ ไม่ถูกต้อง	๒
๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้อง เรียงลำดับก่อนหลัง อธิบายได้ชัดเจน เสียงตั้ง มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้อง บางส่วนเรียงลำดับก่อนหลัง เสียงเบา มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้อง บางส่วน ไม่เรียงตามลำดับก่อนหลัง เสียงเบา ไม่มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูล ยังไม่ถูกต้อง เสียงเบา ทำทางไม่มั่นใจ	๓
คะแนนรวม				๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- ๑๖ - ๒๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- ๑๓ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ดี
- ๑๐ - ๑๒ คะแนน หมายถึง พอใช้
- ๕ - ๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๒. บทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว

ระดับคะแนน				น้ำหนัก
๔	๓	๒	๑	คะแนน
๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และมีแหล่งอ้างอิงข้อมูลครบถ้วน	๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ แต่มีแหล่งอ้างอิงข้อมูลไม่ครบ	๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ไม่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และมีแหล่งอ้างอิงข้อมูลไม่ครบ	๑. มีการนำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทย ไม่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และไม่มีแหล่งอ้างอิง	๓
๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์และมีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์และมีตัวอย่างประกอบแต่ไม่ชัดเจน	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์แต่ไม่มีตัวอย่างประกอบ	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว โดยไม่มีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์	๔
๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ทุกประเด็น และชัดเจน	๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ไม่ครบประเด็น แต่ชัดเจน	๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ทุกประเด็น และไม่ชัดเจน	๓. ไม่มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือ	๓
คะแนนรวม				๔๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

๓๒ - ๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก

๒๗ - ๓๑ คะแนน หมายถึง ดี

๒๐ - ๒๖ คะแนน หมายถึง พอใช้

๑๐ - ๑๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
๑. ใฝ่เรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๕. บันทึกความรู้ ตรวจสอบ และสรุปองค์ความรู้ ๖. แลกเปลี่ยนความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	๑. ตั้งใจและมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๒. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจเรียน
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ๓. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง ๔. ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	๑. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ	รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานสำเร็จตามหน้าที่	ไม่มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ ส ๔.๑ ม.๔-๖/๒ สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ อย่างเป็นระบบ ส ๔.๒ ม.๔-๖/๑ วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก	อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	๑. อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห ลินชู่ และอารยธรรมกรีกโรมัน ๒. การติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก และอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ๕. ทักษะการสร้างความรู้ ๖. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ๒. กำหนด อารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา ๓. เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ ๔. วางแผนการ ศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุป ผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					๖. นำเสนอผล การศึกษาในรูปแบบ ที่ตนถนัด ๗. สรุป อิทธิพล อารยธรรมโบราณ ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงของ โลกในยุคปัจจุบัน

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย อารยธรรมโบราณ

เวลา ๘ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๒ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๔.๑

เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ ม.๔-๖/๒

สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒

เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส ๔.๒ ม.๔-๖/๑

วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๓ ความคิดรวบยอด

สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับอิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

๑.๔ สารการเรียนรู้

๑.๔.๑ อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห ลินธุ และอารยธรรมกรีก-โรมัน

๑.๔.๒ การติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกและอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน

๑.๕ ทักษะการคิด

๑.๕.๑ ทักษะการรวบรวมข้อมูล

๑.๕.๒ ทักษะการวิเคราะห์

๑.๕.๓ ทักษะการสังเคราะห์

๑.๕.๔ ทักษะการสรุปลงความเห็น

๑.๕.๕ ทักษะการสร้างความรู้

๑.๕.๖ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้

๑.๖.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ทักษะการคิด

๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๓.๑ ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์”
- ๓.๒ กำหนดอารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา
- ๓.๓ เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ
- ๓.๔ วางแผนการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
- ๓.๕ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุปผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน
- ๓.๖ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบที่ตนถนัด
- ๓.๗ สรุปอิทธิพลอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

เกณฑ์การประเมิน

๑) การศึกษาอารยธรรมโบราณตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. การกำหนด หัวข้อเรื่อง/ชื่อเรื่อง	กำหนดหัวข้อเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม กำหนด จุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับ เรื่องที่ต้องการ ศึกษา	กำหนดหัวข้อเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม กำหนด จุดมุ่งหมายแต่ไม่ สอดคล้องกับ เรื่องที่ต้องการ ศึกษา	กำหนดหัวข้อเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน แต่ไม่กำหนด จุดมุ่งหมาย ในการศึกษา	กำหนดหัวข้อเรื่อง ไม่ชัดเจน และกำหนด จุดมุ่งหมาย ในการศึกษาได้	๑
๒. รวบรวมหลักฐาน	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่อง ที่ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก จากแหล่งข้อมูล ที่หลากหลาย และน่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่อง ที่ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย แต่ขาดความ น่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่อง ที่ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก แต่ไม่ครบถ้วน ไม่หลากหลาย และไม่น่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ได้จำนวนน้อย และไม่น่าเชื่อถือ	๒
๓. การประเมินคุณค่า ของหลักฐาน	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วยการ ตีความถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์และ นำเสนอเฉพาะ ข้อเท็จจริง	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วยการ ตีความถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์ แต่นำเสนอโดย ใส่ความคิดเห็น ของตนเองลงไป ในข้อเท็จจริง	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วย การตีความ ไม่ถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐาน ได้บางส่วน	๕

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๔. การตีความและ สังเคราะห์	ตีความและ สังเคราะห์ เชื่อมโยงเนื้อหา ของหลักฐาน ให้สัมพันธ์กัน ได้ถูกต้องชัดเจน	ตีความและ สังเคราะห์ เชื่อมโยงเนื้อหา ของหลักฐานได้ แต่ไม่สัมพันธ์กัน	ตีความและ สังเคราะห์ แต่ไม่ สามารถเชื่อมโยง เนื้อหาของ หลักฐานได้	ตีความและ สังเคราะห์ ได้เป็นบางส่วน	๔
๕. สรุปและรายงาน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล อ้างอิงหลักฐาน ชัดเจนสามารถ ใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษาต่อ ไปได้	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผลแต่ การอ้างอิง หลักฐานไม่ชัดเจน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย ขาดเหตุผล ไม่มีการอ้างอิง หลักฐาน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน แต่ เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจยาก ขาดเหตุผลและ ไม่อ้างอิง หลักฐาน	๓
คะแนนรวม					๖๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- ๔๖ - ๖๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- ๓๑ - ๔๕ คะแนน หมายถึง ดี
- ๑๖ - ๓๐ คะแนน หมายถึง พอใช้
- ๐ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๒) การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. รูปแบบนำเสนอ	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม มีความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจง่าย	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจยาก	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ แต่ไม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจยาก	รูปแบบนำเสนอ ไม่น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม	๒
๒. เนื้อหาสาระ	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล อ้างอิงหลักฐาน ชัดเจน สามารถ ใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษา ต่อไปได้	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล แต่การอ้างอิง หลักฐานไม่ ชัดเจน	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย แต่ขาดเหตุผล และไม่มีการ อ้างอิงหลักฐาน	เนื้อหาครบถ้วน แต่เรียงลำดับ ด้วยภาษาที่เข้าใจ ยาก ขาดเหตุผล และไม่อ้างอิง หลักฐาน	๓
คะแนนรวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- ๑๖ - ๒๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- ๑๓ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ดี
- ๑๐ - ๑๒ คะแนน หมายถึง พอใช้
- ๕ - ๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๓) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓.๑) ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด

(๑) ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

(๒) แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัดที่ ๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ และเป็นแบบอย่างที่ดี
ดี (๒)	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนบ่อยครั้ง
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ตั้งใจเรียน

ตัวชี้วัดที่ ๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปลงเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
ดี (๒)	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปลงเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑ ตัวชี้วัดและระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่านตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัดขึ้นไป

เกณฑ์การผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณภาพระดับผ่านขึ้นไป

๓.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด

(๑) ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

(๒) ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ ๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดี
ดี (๒)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
ผ่าน (๑)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน

ตัวชี้วัดที่ ๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมายก่อนเวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภูมิใจ
ดี (๒)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อปัญหา แก้ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
ผ่าน (๑)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ย่อท้อต่อปัญหาในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ขยันและไม่อดทนในการทำงาน

เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่านตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัดขึ้นไป

เกณฑ์การผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณภาพระดับผ่านขึ้นไป

ภาคผนวก

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ใช้กรอบด้านกระบวนการในการคิด ประกอบด้วย

๑. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการคิดทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน จัดเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร และทักษะการคิดที่เป็นแกน

๒. ทักษะการคิดขั้นสูง จัดเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะพัฒนา ลักษณะการคิด และทักษะกระบวนการคิด

สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะการคิด มุ่งเน้นการนำกระบวนการที่ใช้ในการคิดบูรณาการ เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความชัดเจน ต่อการนำทักษะการคิดสู่การปฏิบัติ ได้นำเสนอความหมายของทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนไว้ดังนี้

ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน

ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การฟัง	การรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน การได้ยินเป็นความสามารถที่จะได้รับรู้สิ่งที่ได้ยิน ตีความ และจับใจความสิ่งที่รับรู้นั้นเข้าใจและจดจำไว้
๒. การพูด	การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับรู้และเกิดการตอบสนอง
๓. การอ่าน	การรับรู้ข้อความในการเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงการรับรู้ความหมายจากเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์จราจร
๔. การเขียน	การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

ทักษะการคิดที่เป็นแกน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การสังเกต	การรับรู้และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ไม่มีการใช้ประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้สังเกตในการเสนอข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกต มีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ
๒. การสำรวจ	การพิจารณาตรวจสอบสิ่งที่สังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น
๓. การสำรวจค้นหา	การค้นหาล้างใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่รู้หรือรู้น้อยมากอย่างมีจุดหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด
๔. การตั้งคำถาม	การพูดหรือการเขียนสิ่งที่สงสัย หรือสิ่งที่ต้องการรู้
๕. การระบุ	การบ่งชี้สิ่งต่าง ๆ หรือบอกส่วนต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งที่ศึกษา
๖. การรวบรวมข้อมูล	การใช้วิธีการต่าง ๆ เก็บข้อมูลที่ต้องการรู้
๗. การเปรียบเทียบ	การจำแนกระบุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่ต่างกัน
๘. การคิดแยก	การแยกสิ่งที่มีลักษณะต่างกันตั้งแต่ ๑ อย่างขึ้นไปออกจากกัน
๙. การจัดกลุ่ม	การนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมือนกันตามเกณฑ์มาจัดเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ต่างกัน
๑๐. การจำแนกประเภท	การนำสิ่งต่าง ๆ มาแยกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการ หรือยอมรับโดยทั่วไป

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๑. การเรียงลำดับ	การนำสิ่งต่าง ๆ มาจัดเรียงไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์การจัดเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง
๑๒. การแปลความ	การเรียบเรียงและถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบ/วิธีการใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม แต่ยังคงสาระเดิม
๑๓. การตีความ	การบอกความหมายหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือสาระที่แฝงอยู่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน โดยการเชื่อมโยงกับบริบทความรู้/ประสบการณ์เดิม หรือข้อมูลอื่น ๆ
๑๔. การเชื่อมโยง	การบอกความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลอย่างมีความหมาย
๑๕. การสรุปย่อ	การจับเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ต้องการสรุปและนำมาเรียบเรียงให้กระชับ
๑๖. การสรุปอ้างอิง	การนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูล
๑๗. การให้เหตุผล	การอธิบายเหตุการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ
๑๘. การนำความรู้ไปใช้	การนำความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจไปใช้เพื่อให้เกิดความชำนาญ

ทักษะการคิดขั้นสูง

ทักษะการคิดที่ซับซ้อน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การทำให้กระจ่าง	การให้รายละเอียดหรือคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเครือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน
๒. การสรุปลงความเห็น	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล/เรื่องที่ศึกษา โดยการเชื่อมโยง และอ้างอิงจากความรู้หรือประสบการณ์เดิม หรือจากข้อมูลอื่น ๆ รวมทั้งเหตุผล
๓. การให้คำจำกัดความ	การระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องการนิยาม
๔. การวิเคราะห์	การจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น
๕. การสังเคราะห์	การนำความรู้ที่ผ่านกรวิเคราะห์มาผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ที่มีลักษณะต่างจากเดิม
๖. การประยุกต์ใช้ความรู้	การนำความรู้ที่มีไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม
๗. การจัดระเบียบ	การนำข้อมูลหรือสิ่งต่าง ๆ มาจัดให้เป็นระเบียบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อให้สะดวกแก่การดำเนินการ
๘. การสร้างความรู้	การสร้างความรู้ของตนเองจากการทำความเข้าใจเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิม
๙. การจัดโครงสร้าง	การนำความรู้มาจัดให้เห็นเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล/ข้อความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างนั้น ๆ

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๐. การปรับโครงสร้าง	การนำข้อมูลมาปรับ/เปลี่ยน/ขยายโครงสร้างความรู้เดิม
๑๑. การหาแบบแผน	การหาชุดความสัมพันธ์ของลักษณะหรือองค์ประกอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
๑๒. การพยากรณ์	การคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยอาศัยการสังเกต ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือใช้ความรู้ที่เป็นหลักการ กฎ หรือทฤษฎีในเรื่องนั้นมาช่วยในการทำนาย
๑๓. การหาความเชื่อพื้นฐาน	การใช้หลักเหตุผลค้นหาความเชื่อที่กำหนดการกระทำของบุคคลนั้น
๑๔. การตั้งสมมติฐาน	การคาดคะเนคำตอบที่ยังไม่ได้พิสูจน์ บนฐานข้อมูลจากการสังเกตปรากฏการณ์ ความรู้ และประสบการณ์เดิม
๑๕. การพิสูจน์ความจริง	การหาข้อมูลที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนข้อสรุปหรือคำตอบว่าเป็นจริง
๑๖. การทดสอบสมมติฐาน	การหาข้อมูลที่เป็นความรู้เชิงประจักษ์เพื่อใช้สนับสนุนหรือคัดค้านคำตอบล่วงหน้าที่คาดคะเนไว้ หรือเพื่อยอมรับหรือปฏิเสธคำตอบที่คาดคะเนไว้
๑๗. การตั้งเกณฑ์	การบอกประเด็น/หัวข้อที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน
๑๘. การประเมิน	การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำผลจากการวัดไปเทียบกับระดับคุณภาพที่กำหนด

ทักษะพัฒนาทักษะการคิด

ลักษณะการคิด	ความหมาย
๑. คิดคล่อง	การให้ได้ข้อมูลจำนวนมากอย่างรวดเร็ว
๒. คิดหลากหลาย	การให้ได้ข้อมูลหลายประเภท
๓. คิดละเอียด	การให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการคิด
๔. คิดชัดเจน	การคิดที่ผู้คิดรู้ว่าตนรู้และไม่รู้อะไร เข้าใจและไม่เข้าใจอะไร และสงสัยอะไรในเรื่องที่คิด
๕. คิดอย่างมีเหตุผล	การใช้หลักเหตุผลในการคิดพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
๖. คิดถูกทาง	การคิดที่ทำให้ได้ความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นประโยชน์ระยะยาว
๗. คิดกว้าง	การคิดพิจารณาถึงองค์ประกอบ/แง่มุมต่าง ๆ ของเรื่องที่คิดอย่างครอบคลุม
๘. คิดไกล	การคิดที่ทำให้สามารถอธิบายเหตุการณ์ในอนาคตได้
๙. คิดลึกซึ้ง	การคิดที่ทำให้เข้าใจความซับซ้อนของโครงสร้างและระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในโครงสร้างของเรื่องที่คิด

ทักษะกระบวนการคิด

ทักษะกระบวนการคิด	ความหมาย
๑. กระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่รอบคอบ สาเหตุที่จะเชื่อหรือจะทำโดยผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่าน การพิจารณาถ่วงทวน ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว
๒. กระบวนการคิด ตัดสินใจ	การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาเลือกตัวเลือกที่มีตั้งแต่ ๒ ตัวเลือกขึ้นไป ทางเลือกนั้นอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา หรือดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
๓. กระบวนการคิด แก้ปัญหา	กระบวนการแก้ปัญหาทั่วไป การแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน การเผชิญฝ่าฟันอุปสรรค และแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้อปัญหานั้นหมดไป กระบวนการแก้ปัญหา (เฉพาะโจทย์ปัญหาตัวเลข) การแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ขั้นตอนในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา
๔. กระบวนการวิจัย	ขั้นตอนที่ใช้หาคำตอบของปัญหาเป็นผลให้พบองค์ความรู้ใหม่ ขั้นตอนที่ใช้แก้ปัญหานั้น มีความเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ
๕. กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ความคิดที่แปลกใหม่ที่จะนำไปสู่สิ่งต่าง ๆ ผลผลิตใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี และความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่
๖. กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การคิดค้นหาปัญหาอย่างแท้จริง ชัดเจน เปิดรับข้อมูล ความคิด พิสูจน์ แยกแยะ ให้ได้ความคิดเห็นที่ดีที่สุด และแปลงความคิดไปสู่การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์

ที่มาของข้อมูล

เอกสาร

ทิศนา ขัมมณี และคณะ ๒๕๔๙. การนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ของนิสิตนักศึกษา
 คุรุระดับปริญญาตรีสำหรับหลักสูตรครุศึกษา : รายงานการวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 (เอกสารเย็บเล่ม)

เว็บไซต์

<http://www.wikipedia.org/wiki>

<http://www.wangnoi-nfe/index.file/Page1181.html>

http://www.kku.ac.th/thai416102/SubjectWeb/Critical-Reading_meaning.htm

<http://www.e-learning.mfu.ac.th/mflu/1001/chapter31.htm>

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

๑. นายชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางสาววิณา อัครธรรม	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. รศ.ดร.ทศนา แชมมณี
๒. ดร.เพ็ญนี หล่อวัฒนพงษ์

ผู้กำหนดกรอบแนวคิด

๑. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางสาวกัญญิกา พรหมณ์พิทักษ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑. นางสาวกัญญิกา พรหมณ์พิทักษ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นางสาวศรินทร เศรษฐการุณย์	นักวิชาการศึกษา
๓. นางสาววรรณ ชุนศรี	นักวิชาการศึกษา
๔. นางผาณิต ทวีศักดิ์	นักวิชาการศึกษา
๕. นางบุษริน ประเสริฐรัตน์	นักวิชาการศึกษา
๖. นางสาวเปรมวดี ศรีธนพล	นักวิชาการศึกษา
๗. นางสาวภัทรา สุวรรณบัตร	นักวิชาการศึกษา
๘. นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๑

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นายชัยวุฒิ โสภักย์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๓. นางสาวปราณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๖. นางปานทิพย์ จตุรานนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๗. นางศุจีภรณ์ อุ่ทองทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด
และประเมินผลการเรียนรู้
๘. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๙. นางระวีวรรณ ภาคพรต	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๐. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๑. นางสาวจรรุญศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๒

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางแม่นเดือน สุขบำรุง	ข้าราชการบำนาญ
๓. นางสาวปราณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

๖. นายชัยวุฒิ โสภักดิ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๗. นางสาวรุ่งทิพา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๘. นางสาวสิริมา กลิ่นกุหลาบ	ครูโรงเรียนไทรใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑
๙. นางจิรกานต์ แก้วมีชัย	ครูโรงเรียนบ้านเกษตรศาสตร์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๐. นายไพศาล เรืองทัฬห	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๑. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ	ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑
๑๒. นางสาวธราเนาว์ สัตย์พานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๓. นางปานทิพย์ จตุรานนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด
๑๔. นางศุจีภรณ์ อุ่ทองทรัพย์	และประเมินผลการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๕. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖. นางวรรณษา ช่องดารากุล	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๗. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๘. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๓

บรรณาธิการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางแม่นเดือน สุขบำรุง	ข้าราชการบำนาญ
๓. นางสาวปราณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๖. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๗. นางสาวรุ่งทิพา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๘. นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ	ครูโรงเรียนไพร่ใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามันทบุรี เขต ๑
๙. นายไพศาล เรียนทัพ	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๐. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๑. นางสาวจรูญศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๔

บรรณาธิการเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภักดิ์
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒. นางสาวปราณี คงพิกุล
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๓. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๔. นางวรรณิ สุวรรณมาลัย
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๕. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๖. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง
นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๕

บรรณาธิการหลังทดลองใช้เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภักดิ์
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๓. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์
ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากุดธานี เขต ๓
๔. นางปรานอม ขอผลกลาง
ครูโรงเรียนบ้านดอนใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางอุดมศรี จันดก
ครูโรงเรียนบ้านตุม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากุดธานี เขต ๓
๖. นางทิพย์นิชากร จันดาวัลย์
ครูโรงเรียนบ้านโคกมุ่นเหล่าสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากุดธานี เขต ๓

๗. นางอุไรวรรณ กล้าหาญ

ครูโรงเรียนเทพาลัย จังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑

๘. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ

ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม จังหวัดสระแก้ว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๗

๙. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช

ครูโรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๔

๑๐. นางยุวรี เพ็ชรตา

ครูโรงเรียนทุ่งฝนวิทยาคาร จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐

๑๑. นายไกรพล เทียบแก้ว

ครูโรงเรียนบางคูวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑๒. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง

ผู้เรียบเรียง และจัดทำฉบับสมบูรณ์

นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้บรรณาธิการขั้นสุดท้าย

๑. นางสาววิณา อัครธรรม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๒. นางสาวกัญญานิกา พราหมณ์พิทักษ์

รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ออกแบบปกและรูปเล่ม

๑. นายดุสิต จันทร์ศรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑

๒. นายวิเชียร เชียงว่อง

ครูโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ตามแนวทางอนุรักษ์ และการพัฒนา ที่ยั่งยืน ๑๘. สรุปและ ประเมินผล การดำเนินงาน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง